

ความผิดฐานลักทรัพย์
ศึกษากรณีการลักอาวุธปืน

ฐิษา พงษ์ไพโร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธีดี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2562

Offence of Theft
The Case Study of Aggravated Theft of Firearms.

Ticha Pongpri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2019

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความผิดฐานลักทรัพย์: ศึกษากรณีการลักอาวูรป็น

เสนอ โดย นายฐิษา พงษ์ไพโร

สาขาวิชา นิติศาสตร์

หมวดวิชา กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ อัจฉรียา ชูตินันท์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ประธาน วัฒนวานิชย์)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ อัจฉรียา ชูตินันท์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรภัทร์)

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมมยงค์ รับรองแล้ว

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริธี พนมมยงค์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนเชื้อสกุล)

วันที่ ๒๕ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความผิดฐานลักทรัพย์ : ศึกษากรณีการลักอาวุธปืน
ชื่อผู้เขียน	ฐิษา พงษ์ไพโร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

ความผิดฐานลักทรัพย์ ถือเป็นฐานความผิดหนึ่งที่มีการกำหนดเหตุฉกรรจ์ อันเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นไว้ในหลายพหุติการณ โดยอาศัยการพิจารณาจากปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์หลายประการ ซึ่งเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา ตั้งแต่มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ และมาตรา 336 ทวิ ทั้งสิ้น โดยที่ผ่านมามีเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อสถานการณ์ในขณะนั้นอยู่เป็นระยะ โดยเริ่มตั้งแต่การเพิ่มเติมการคุ้มครองไปยังทรัพย์บางประเภท เช่น ผลิตภัณฑ์ หรือเครื่องมือของผู้มีอาชีพกสิกรรม พระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา เป็นต้น ซึ่งการลักทรัพย์เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนในสังคมทั้งสิ้น ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงทรัพย์ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า “อาวุธปืน” เป็นทรัพย์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบได้เช่นเดียวกัน เนื่องจากเป็นอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรง รวมทั้งมีประสิทธิภาพในการทำลายล้างที่มากพอต่อการประหารชีวิตหนึ่งชีวิตหรือหลายชีวิตให้ดับสิ้นไป และอาจถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความหวาดกลัวแก่ประชาชนได้โดยง่าย จึงถือได้ว่าอาวุธปืนเป็นทรัพย์ที่มีความพิเศษที่ควรได้รับการคุ้มครองที่ยิ่งไปกว่าทรัพย์ปกติธรรมดา

โดยจากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศทั้งในระบบกฎหมายจารีตประเพณี และระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ต่างก็ให้ความสำคัญกับการลักอาวุธปืนเป็นอย่างมาก โดยถือว่าอาวุธปืนเป็นทรัพย์ที่มีความอันตรายร้ายแรงและก่อให้เกิดความไม่สงบสุขขึ้นในสังคม จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมและลงโทษเป็นกรณีพิเศษยิ่งไปกว่าการลักทรัพย์ปกติธรรมดา ซึ่งการให้ความสำคัญกับการลักอาวุธปืนของต่างประเทศนี้ มีการให้ความสำคัญอย่างมากถึงขนาดที่ไม่ยอมให้ผู้กระทำความผิดนำเอาประเด็นในเรื่องของราคามาเป็นเหตุในการบรรเทาโทษได้เลย ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงเป็นการศึกษาวิจัย เพื่อนำเสนอถึงแนวทางการปรับปรุงแก้ไขเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย โดยการกำหนดให้การลักอาวุธปืน เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ประการหนึ่งที่มีผลทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น

Thesis Title	Offence of Theft : The Case Study of Aggravated Theft of Firearms.
Author	Ticha Pongpri
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Achariya Chutinun
Faculty	Law
Academic Year	2018

Abstract

The offence of theft is one of the offences that provides several circumstances of aggravation, which leads to heavier punishment for the offender. The provision of aggravated theft was found in the Criminal Code section 335, section 335bis, and section 336bis. In the past, the provision of theft in circumstance of aggravation was developed from time to time, added the protections on some kind of property such as : property or tools of the agriculturist, Buddhist Statues or religious object. As the committing of theft of those properties affects the feelings of the people; therefore, with the consideration of the properties in the present time, it indicates that a “firearm” is a property that may affects the feeling of the people likewise. As a firearm is a lethal weapon with the efficiency of destruction enough to take one’s life, and may be used as a tool causing terror to the people. Therefore, it can be considered that a firearm is a specified property that requires more protection than other property

By the comparative studies on the foreign laws from the Common Law system and the Civil Law system, both give precedence to the theft of a firearm, as it indicates that a firearm is a lethal object and causes disturbance within the society. As a result, the committing of theft of a firearm requires specific control and inflicts heavier punishment than the regular theft. In which those foreign laws give precedence to the theft of a firearm to such an extent that it prohibits the offender from raising the little value of stolen property as an excuse to lessened the punishment. Therefore, this Thesis proposes the revision of the provision of a circumstance of aggravation within the offence of theft under Thai Criminal Code; by adding the provision of the theft of a firearm as one of the circumstances of aggravation within the offence of theft, which results on heavier punishment for the offender.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงลงได้อย่างสมบูรณ์ก็ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูง จากรองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์ ที่ได้สละเวลาอันล้ำค่าในการรับเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้เขียน รวมทั้งการทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจ ในการให้คำปรึกษา ชี้แนะ เสนอแนะ และจัดเตรียม จัดหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และรวมไปถึงการปรับปรุง และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จเสร็จสิ้นลงได้ ขอกราบขอบพระคุณ

นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ประธาน วัฒนวานิชย์ ที่ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อม ศรีสนิท และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณิทธิ์ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการให้คำแนะนำ ข้อบกพร่องและแนวทางการปรับแก้ไขที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนด้วยเนื้อหาที่สำคัญทุกประการ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ปริดิย์ พนมยงค์ เจ้าหน้าที่หอสมุดมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เจ้าหน้าที่หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนเป็นอย่างดีในหลาย ๆ ด้าน

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่คอยส่งเสริม สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้กับผู้เขียนในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดีมาโดยตลอด และขอขอบคุณญาติ พี่ น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

ทั้งนี้ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและสังคมไทยได้ไม่มากนักน้อย และหากมีข้อผิดพลาดแต่ประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และกราบขออภัยในความผิดพลาดมา ณ ที่นี้ด้วย

จิชา พงษ์ไพโร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๑
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	8
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	9
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	10
1.5 วิธีการในการดำเนินการศึกษา.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	11
2. แนวคิดและทฤษฎีในการลงโทษและการกำหนดเหตุจรรยา.....	12
2.1 นิยามความหมายของเหตุจรรยา.....	12
2.2 แนวความคิดและทฤษฎีพื้นฐานในการลงโทษ.....	13
2.3 แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดเหตุจรรยา.....	19
2.4 แนวคิดและทฤษฎีในการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์.....	29
2.5 ลักษณะและองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์ และเหตุจรรยาความผิดฐานลักทรัพย์.....	44
3. แนวคิดเกี่ยวกับการลักอาวุธปืน ตามกฎหมายต่างประเทศ.....	70
3.1 การลักอาวุธปืนตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา.....	70
3.2 การลักอาวุธปืนตามกฎหมายของประเทศเยอรมัน.....	76
3.3 การลักอาวุธปืนตามกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย.....	82
4. วิเคราะห์การกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานลักทรัพย์ของไทยและเปรียบเทียบ การกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืนของ กฎหมายต่างประเทศ.....	86
4.1 ลักษณะของการกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานลักทรัพย์.....	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.2 วิเคราะห์ความเหมาะสมของเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ ตามกฎหมายไทยกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน	96
4.3 วิเคราะห์ปัจจัยในการกำหนดให้การลักอาวุธปืนเป็นเหตุฉกรรจ์ ในความผิดฐานลักทรัพย์	103
4.4 เหตุผลและความจำเป็นของการกำหนดเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ ที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน	107
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	109
5.1 บทสรุป	109
5.2 ข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	114
ประวัติผู้เขียน	120

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“ธรรมชาติของมนุษย์มีความเป็นสัตว์สังคมที่จำเป็นจะต้องอาศัยอยู่ร่วมกันและไม่อาจแบ่งแยกออกไปใช้ชีวิตโดยลำพังคนเดียวได้” จากคำกล่าวนี้จึงส่งผลทำให้การอยู่ร่วมกันของมนุษย์นั้นมีโอกาสที่จะเกิดการกระทบกระทั่งกันอย่างแน่นอนไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ดังนั้นรัฐชาติปิตัยในฐานะประมุขของประเทศ ซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบสุขของประชาชนในสังคม จึงต้องสร้างเครื่องมือหรือกลไกบางอย่าง เพื่อช่วยในการจัดระเบียบและดูแลรักษาความสงบสุขของสังคม “กฎหมาย” จึงถูกสร้างขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือให้รัฐชาติปิตัยสามารถจัดระเบียบและรักษาความสงบสุขของสังคมได้อย่างชอบธรรม โดยกฎหมายเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างมากในการจัดระเบียบและดูแลรักษาความสงบสุขเรียบร้อยของสังคมนั้นก็คือกฎหมายอาญา เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลและมีมาตรการในเชิงบังคับที่รุนแรงต่อผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ทั้งที่ถูกบัญญัติอยู่ในกฎหมายอาญาและที่แฝงอยู่ในกฎหมายฉบับอื่น ๆ ซึ่งมีอยู่มากมายหลายฉบับ นักนิติศาสตร์ของไทยหลายท่านจึงได้พยายามให้ความหมายหรือคำจำกัดความของคำว่า “กฎหมายอาญา” ไว้ดังนี้

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ กล่าวไว้ว่า “กฎหมายอาญา หมายถึงกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดเป็นความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ กฎหมายที่บัญญัติห้ามมิให้มีการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดหรือบังคับให้มีการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษ”¹

ศาสตราจารย์พิเศษ หยุต แสงอุทัย กล่าวไว้ว่า “กฎหมายอาญา หมายถึง กฎหมายที่วางด้วยความผิดและโทษ”²

ศาสตราจารย์พิเศษ คณิต ฌ นคร กล่าวไว้ว่า “กฎหมายอาญา หมายถึง บรรดากฎหมายทั้งหลายที่ระบุถึงความผิดอาญา โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัยและมาตรการบังคับทางอาญาอื่น

¹ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, กฎหมายอาญา ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 10, หน้า 1

² หยุต แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 20, หน้า 12

และเป็นกฎหมายที่กำหนดให้ความผิดอาญาเป็นเงื่อนไขของการใช้โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัย และมาตรการบังคับทางอาญาอื่นนั้น”³

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกียรติศักดิ์ ตันติจรียาพันธ์ กล่าวไว้ว่า “กฎหมายอาญา หมายถึงกฎหมายที่บัญญัติว่าด้วยบุคคลกระทำหรือไม่กระทำการใดที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดและกฎหมายอาญาจะต้องมีบทลงโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายและบทลงโทษนั้นจะต้องเป็นบทบัญญัติไว้ในกฎหมายอาญานั้นด้วย”⁴

นอกจากนี้ การบัญญัติกฎหมายทุก ๆ ฉบับนั้น ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดภารกิจหรือวัตถุประสงค์ของการตรากฎหมายฉบับนั้น ๆ ไว้โดยเฉพาะเป็นของตัวเองกฎหมายอาญาก็เป็นหนึ่งในบรรดากฎหมายต่าง ๆ ที่มีไว้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือภารกิจของตัวเองโดยภารกิจหรือวัตถุประสงค์ที่สำคัญของกฎหมายอาญานั้น ได้แก่

1. ภารกิจในการคุ้มครองสังคม ให้มีความมั่นคงปลอดภัยในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการรักษา ความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง แต่การบังคับใช้กฎหมายอาญานั้นจำต้องกระทำ แต่เฉพาะเท่าที่จำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น เพราะหากมีการบัญญัติกฎหมายอาญาขึ้นใช้อย่างพร่ำเพรื่อแล้ว สิทธิและเสรีภาพของบุคคลก็ย่อมจะถูกกระทบกระเทือนมากขึ้นด้วยเช่นกัน อันไม่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย กฎหมายอาญาจึงไม่เพียงแต่มุ่งจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเท่านั้น แต่จะต้องทำหน้าที่เป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลด้วยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลแม้จะกระทำได้ แต่ “จะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”⁵

2. ภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการทำความผิด ถือเป็นภารกิจในการคุ้มครองสังคมโดยอ้อม เนื่องจากการลงโทษและการใช้กฎหมายอาญาในการปราบปรามการทำความผิดจะต้องกระทำเพื่อให้เกิดความรู้สึกต่อทั้งผู้ทำความผิดและบุคคลทั่วไป กล่าวคือต้องกระทำ เพื่อให้ผู้ทำความผิดเองเห็นว่าสังคมไม่ยอมรับการกระทำของเขา อันถือเป็นการบรรลุภารกิจในการคุ้มครองสังคมตามข้อ 1 อย่างแน่แท้ และในขณะเดียวกันการลงโทษผู้ทำความผิดให้บรรลุผลในภารกิจข้อ 1 นั้น ก็เป็นการก่อให้เกิดผลในการป้องกันทางอ้อม กล่าวคือ เป็นการกระทำเพื่อเตือนบุคคลทั่วไปด้วยว่าถ้ามีการกระทำเช่นนั้นเกิดขึ้นอีก

³ คณิต ฅ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 5, หน้า 47

⁴ เกียรติศักดิ์ ตันติจรียาพันธ์, กฎหมายอาญาสำหรับนักรัฐศาสตร์ เล่ม 1, พิมพ์ครั้งที่ 3, หน้า 18

⁵ คณิต ฅ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 3, หน้า 45

ก็จะต้องมีการลงโทษเช่นเดียวกัน⁶ อันเป็นการห้ามปรามบุคคลทั่วไปไม่ให้กระทำความผิดในลักษณะนี้

3. การกึ่งในการคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายและในการคุ้มครองคุณภาพของการกระทำ บทบัญญัติของกฎหมายอาญาในแต่ละฐานความผิดนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครอง “คุณธรรมทางกฎหมาย” อันใดอันหนึ่งหรือหลายอัน กฎหมายอาญาจึงต้องคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายเหล่านั้นไม่ให้เป็นอันตรายหรือไม่ให้ถูกคุกคามให้ตกอยู่ในอันตราย อย่างไรก็ตามกฎหมายอาญาก็มิได้เกี่ยวข้องกับเฉพาะกับการคุ้มครอง “คุณธรรมทางกฎหมาย” แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องไปถึง “คุณภาพของการกระทำ” ของมนุษย์อีกด้วยเนื่องจากผลงานของมนุษย์อันเกิดจากการทำผิดหน้าที่ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสียหายและความไม่ปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินนั้น เป็นผลงานที่ไม่มีคุณภาพและเป็นผลงานที่ไม่พึงเกิดขึ้น⁷

สำหรับการแบ่งประเภทความผิดของกฎหมายอาญาไทยนั้น สามารถจำแนกแยกย่อยเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้หลากหลายประเภทตามลักษณะของความผิด แต่การจำแนกประเภทความผิดที่มีความสำคัญต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คือ การจำแนกความผิดออกเป็นความผิดอาญาแผ่นดินกับความผิดอันยอมความได้ ซึ่งความผิดใดเป็น “ความผิดอันยอมความได้” นั้น กฎหมายจะระบุไว้โดยเฉพาะ ผลก็คือว่าความผิดใดที่มีได้ระบุว่าเป็นความผิดอันยอมความได้ความผิดนั้นก็ เป็น “ความผิดอาญาแผ่นดิน” นั่นเอง การจำแนกประเภทความผิดดังกล่าวข้างต้นนั้นจะส่งผลต่อเงื่อนไขการดำเนินคดีอาญาและสิทธิการระงับคดีอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นการเฉพาะอีกด้วย ซึ่งโดยหลักการแล้วความผิดอันยอมความได้นั้นควรมีลักษณะ 3 ประการ กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง เป็นความผิดที่มีความเป็นอาชญากรรมเล็กน้อย

ประการที่สอง เป็นความผิดที่มีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นเรื่องส่วนตัวอย่างมากที่พึงเคารพในเจตจำนงของผู้เสียหาย หรือมี “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนตัวโดยแท้”

ประการที่สาม เป็นความผิดที่มุ่งประสงค์จะคุ้มครองผู้เสียหายอย่างแท้จริง⁸

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าแม้การกระทำความผิดบางอย่างจะได้กระทำโดยตรงต่อเอกชนให้ได้รับอันตรายเสียหายก็ดี การกระทำความผิดนั้นก็ยังคงได้ชื่อว่ากระทบกระเทือนต่อมหาชนเป็นส่วนรวม ถึงขนาดที่รัฐต้องเข้าดำเนินการป้องกันและปราบปราม

⁶ เพิ่งอ้าง, หน้า 46

⁷ คณิศ ฅ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 3, หน้า 50

⁸ เพิ่งอ้าง, หน้า 140

ได้เอง โดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้อื่นผู้ใดเข้าดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ประการใด⁹ อาทิ บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 12 ว่าด้วย “ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์” ในหมวด 1 “ความผิดฐานลักทรัพย์และชิงทรัพย์” ตั้งแต่มาตรา 334 ความผิดฐานลักทรัพย์ มาตรา 335 ความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีเหตุฉกรรจ์ มาตรา 335 ทวิ ความผิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นวัตถุในทางศาสนา มาตรา 336 ความผิดฐานชิงทรัพย์ และมาตรา 336 ทวิ ความผิดฐานลักทรัพย์หรือชิงทรัพย์กรณีพิเศษ ซึ่งฐานความผิดในหมวดนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นการกระทำความผิดที่กระทำต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยทั้งสิ้น โดยมีความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334 เป็นพื้นฐานของการกระทำความผิดฐานอื่น ๆ กล่าวคือ ความผิดตั้งแต่มาตรา 335 จนถึงมาตรา 336 ทวิ จะเป็นการกระทำความผิดสำเร็จได้นั้น จะต้องมีการกระทำความผิดอันเป็นการเข้าองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา 334 เสียก่อน และนำมาประกอบกับองค์ประกอบความผิดของแต่ละมาตราที่ได้มีการกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งความหนักเบาของอัตราโทษในแต่ละมาตรานั้น จะขึ้นอยู่กับความร้ายแรงตามลักษณะเฉพาะของแต่ละมาตรา ซึ่งความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 นั้น ได้มีการบัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา 334 ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริตผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท”

โดยการกระทำที่ถือเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ดังกล่าวข้างต้น จะต้องเป็นการกระทำที่ครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติด้วย กล่าวคือ

1. องค์ประกอบภายนอก ซึ่งองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานนี้ คือ การที่บุคคลเอาไปซึ่งทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

2. องค์ประกอบภายใน ซึ่งองค์ประกอบภายในของความผิดฐานนี้มี 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เจตนาเอาไป คือ ผู้กระทำความผิดต้องรู้ว่าทรัพย์นั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อื่นหรือเป็นทรัพย์ที่ผู้อื่นมีกรรมสิทธิ์ กับรู้ด้วยว่าทรัพย์นั้นอยู่ในความครอบครองของผู้อื่น และผู้กระทำความผิดต้องการเอาทรัพย์นั้นไป

ประการที่สอง มูลเหตุชักจูงใจ โดยทุจริต หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น¹⁰

แม้ว่าคุณธรรมทางกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองในความผิดฐานลักทรัพย์ จะเป็นการคุ้มครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อเอกชนให้ได้รับความเสียหายก็ตาม แต่ก็อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีพของประชาชนในสังคมได้ จึงบัญญัติให้

⁹ จิตติ ดิงสภักดิ์, กฎหมายอาญากฎ 1, พิมพ์ครั้งที่ 8, หน้า 3

¹⁰ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญากฎความผิด, พิมพ์ครั้งที่ 10, หน้า 306-311

ความผิดฐานลักทรัพย์เป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน เพื่อเป็นการป้องกันหรือข่มขู่ให้ผู้ที่จะคิดจะกระทำความผิดได้เกรงกลัวและไม่กล้ากระทำความผิดดังกล่าว

นอกจากความผิดฐานลักทรัพย์ที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว กฎหมายอาญายังได้มีการกำหนดกรณีความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีเหตุฉกรรจ์เพื่อการลงโทษที่เพิ่มมากยิ่งขึ้นสำหรับความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 อันเป็นผลทำให้ผู้ที่กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดที่ได้มีการกำหนดไว้แล้วต้องได้รับโทษที่หนักยิ่งขึ้นกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรา 334 โดยอาศัยการกระทำและข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 วรรคท้าย ประกอบมาตรา 59¹¹ ซึ่งเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 นั้น ได้กำหนดเหตุหรือพฤติการณ์ที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นไว้ทั้งสิ้น 12 ลักษณะ ดังนี้

- (1) ในเวลากลางคืน
- (2) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกขภัยแก่รถไฟ หรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวอันตรายใด ๆ
- (3) โดยทำอันตรายถึงกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ
- (4) โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้น โดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้า หรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้
- (5) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้
- (6) โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน
- (7) โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป
- (8) ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ
- (9) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในขบวนสาธารณะ
- (10) ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์
- (11) ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

¹¹ จิตติ ดิงศภัทย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3, พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 2371

(12) ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น

จากเหตุการณ์ทั้ง 12 ลักษณะข้างต้น หากผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 มีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดใน 12 ลักษณะ ผู้กระทำความผิดจะต้องระวางโทษจำคุกหนักขึ้นตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาทและหากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ดังกล่าวมีพฤติการณ์หรือเข้าลักษณะมากกว่า 2 ลักษณะขึ้นไป ผู้กระทำความผิดจะต้องระวางโทษจำคุกหนักขึ้นตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

นอกจากนี้ หากการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำที่มุ่งกระทำต่อทรัพย์สินที่เป็นโค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมนั้นแล้วผู้กระทำจะต้องรับโทษหนักกว่าเหตุการณ์อื่น ๆ เป็นการเฉพาะอีกด้วยโดยผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกหนักขึ้นตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท¹² เนื่องจากอาชญากรรมที่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์เกี่ยวกับโค กระบือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของเกษตรกรได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้เกษตรกรโดยเฉพาะชาวนา ชาวไร่ชาวนานา เดือดร้อนที่สุด เพราะเมื่อถึงฤดูกาลทำนาหรือเพาะปลูกเกษตรกรไม่สามารถหาโคกระบือ หรือจักรกลต่าง ๆ มาทำการเพาะปลูกได้ทันตามฤดูกาล แม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะได้คอยสอดส่องดูแลอยู่ตลอดเวลาและจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษเป็นจำนวนมากรายแล้วก็ตาม แต่ไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดหลบจำหรือเกรงกลัวอาญาแผ่นดิน ทั้งนี้เพราะกฎหมายกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ต่ำสมควรเพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดให้สูงขึ้น เพื่อให้เป็นที่หลบจำและเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดิน¹³ ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) เมื่อปี พ.ศ.2530 โดยแสดงให้เห็นว่าการบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ของความผิดฐานลักทรัพย์นั้น เป็นการปรับแก้ไขเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นอย่างแท้จริง

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงอาชญากรรมในปัจจุบัน ทั้งที่อยู่ในการกำกับดูแลของหน่วยงานราชการที่สามารถระบุตัวตนของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้ ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 10 ล้านกระบอกทั่วประเทศ และที่อยู่นอกการกำกับดูแลของหน่วยงานราชการ (อาชญากรรมเถื่อน) ที่ไม่สามารถระบุตัวตนของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้ ทั้งไม่อาจจะนับได้ถึงจำนวนที่แน่นอนที่อยู่ในการครอบครองภายในประเทศ ประกอบกับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบลักคั้งแสง

¹² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335

¹³ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2530

ของกองทัพที่เกิดขึ้น ที่ส่งผลทำให้อาวุธปืนสงครามที่อยู่ในความดูแลของกองทัพหรือของหน่วยงานราชการอื่นที่มีหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองประเทศเหล่านั้นกลายเป็นอาวุธปืนนอกระบบไปโดยปริยาย อาทิ

- เหตุลักอาวุธปืนภายในคลังแสงของกรมสรรพาวุธทหารบก จังหวัดลพบุรี¹⁴ เมื่อปี พ.ศ.2553
- เหตุลักอาวุธปืนภายในกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 427 หมู่ 8 ตำบลหนองหงส์ อำเภอนางรอง จังหวัดนครราชสีมา¹⁵ เมื่อปี พ.ศ.2558
- เหตุลักอาวุธปืนภายในคลังเก็บอาวุธของกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2562¹⁶

และเหตุการณ์ลักอาวุธปืนอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปประกอบอาชญากรรมในลักษณะอื่น ๆ ที่มีความร้ายแรงมากยิ่งขึ้นได้ ซึ่งเหตุต่าง ๆ ข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคม ทั้งในแง่ของความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และในแง่ของความสงบเรียบร้อยของสังคม และประเทศชาติอีกด้วย เนื่องจากอาวุธปืนถือเป็นอาวุธโดยสภาพและถือได้ว่าเป็นอาวุธที่มีความร้ายแรง มีความคล่องตัวในการใช้งานสูง ทั้งในเรื่องของขนาดที่เหมาะสมแก่การพกพาหรือการซุกซ่อนได้โดยง่าย¹⁷ รวมทั้งประสิทธิภาพในการทำร้ายที่มากพอต่อการประหารชีวิตหนึ่งชีวิตหรือหลายชีวิตให้ดับสิ้นไป ทั้งคำว่า “อาวุธปืน” มิได้หมายความถึงแต่เพียงอาวุธปืนโดยตรงเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงอาวุธทุกชนิด ซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืนโดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใด ซึ่งต้องอาศัยอำนาจพลังงานและส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธนั้น ๆ ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าสำคัญและได้ระบุไว้ในกฎกระทรวง¹⁸ ดังนั้น ความหมายของอาวุธปืนตามกฎหมายจึงมิได้จำกัดเฉพาะว่า ต้อง

¹⁴ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, มือกโมยอาร์พีจีคลังแสงลพบุรี มอบตัวอีก 1, กรุงเทพฯ: ไทยรัฐออนไลน์ 30 ก.ย. 2553 01:00 น., <https://www.thairath.co.th/content/115086> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2561)

¹⁵ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, เข็ม! คนร้ายบุกงัดคลังอาวุธ ตชด. ฆปืน 10 กระบอก, กรุงเทพฯ: ไทยรัฐออนไลน์ 27 พ.ค. 2558 18:05 น., <https://www.thairath.co.th/content/501505> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2561)

¹⁶ หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์, กองสืบกรุงเก่ามีปืนสวัสดิการ ตร.หาย 11 กระบอกตามคืนมาได้ 1, กรุงเทพฯ: หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์, วันที่ 26 ก.พ. 2562 14:24 น., <https://www.posttoday.com/social/local/581571> (สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562)

¹⁷ วรวิทย์ ฤทธิพิศ, คดีอาวุธปืน, พิมพ์ครั้งที่ 1, หน้า 10-11

¹⁸ มาตรา 4 (1) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2501)

เป็นอาวุธปืนจริง ๆ หรือจะต้องเป็นอาวุธปืนที่สามารถใช้ยิงได้จริง ๆ แม้อาวุธปืนที่ไม่อาจใช้ยิง ทำอันตรายแก่ชีวิตหรือวัตถุได้ เพราะอาวุธปืนและลำกล้องปืนชำรุดใช้การไม่ได้ หรือเป็นอาวุธปืน ที่ไม่มีลูกโม่และแกนลูกโม่แต่ก็เป็นอาวุธปืนโดยสภาพ¹⁹ โดยสำหรับกฎหมายในประเทศไทย ที่ใช้บังคับเกี่ยวกับอาวุธปืนก็มีแต่เพียงพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ฉบับเดิยวเท่านั้น ทั้งไม่มีบทบัญญัติในมาตราใดที่ กล่าวถึงหรือกำหนดให้การลักอาวุธปืนเป็นความผิดที่ต้องได้รับโทษแต่ประการใด

โดยจากการศึกษาเหตุการณ์ของการลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืนในกฎหมายของ หลายประเทศทั้งในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร และในระบบกฎหมายจารีตประเพณี อาทิ กฎหมายอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กฎหมายอาญาของประเทศสาธารณรัฐ ออสเตรีย และกฎหมายอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา (มลรัฐแอละแบมา) พบว่ามีกฎหมายอาญา ในแต่ละประเทศที่กล่าวมานั้น ได้มีการกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์โดยพิจารณา จากประเภทของทรัพย์ที่เป็นจุดมุ่งหมายในการกระทำความผิด กล่าวคือ ได้กำหนดให้การลักอาวุธ ปืนเป็นพฤติกรรมหรือเงื่อนไขประการหนึ่ง อันมีผลทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น ไว้เป็นการเฉพาะ

ดังนั้น เมื่อพิจารณาสภาพสังคมในปัจจุบันจึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงการกำหนด เหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งควรศึกษากฎหมายอาญาของต่างประเทศ ว่ามีการบัญญัติเหตุการณ์เกี่ยวกับการลักอาวุธปืน ไว้อย่างไร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเหตุการณ์เกี่ยวกับการลักอาวุธปืนของประเทศไทย ว่าควรมีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะอีกอนุมาตราหนึ่งหรือไม่และควรมีการกำหนดโทษสำหรับการ กระทำความผิดตามเหตุการณ์ดังกล่าวมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นการข่มขู่ผู้ที่คิดจะกระทำความผิด ให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด รวมทั้ง เพื่อเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินของประชาชนในสังคมให้สอดคล้องกับภารกิจของกฎหมายอาญา และเพื่อเป็นการพัฒนากฎหมายอาญาของไทยให้มีความเหมาะสมและสามารถบังคับใช้ได้อย่างเต็ม ประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และพัฒนาการเกี่ยวกับการลงโทษที่หนักขึ้น อันเนื่องมาจาก เหตุการณ์ การกำหนดองค์ประกอบความรับผิดและการแบ่งประเภทของเหตุการณ์ความผิดฐาน

¹⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1903/2520 ประชุมใหญ่, 1022/2522, 1459/2523)

ลักทรัพย์ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา ผลกระทบ ตลอดจนความเหมาะสมของเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงปัญหาของบทบัญญัติของกฎหมายในปัจจุบันที่ยังไม่ครอบคลุมถึงการลักอาวุธปืน และอันตรายต่าง ๆ ที่เกิดจากการลักอาวุธปืน

1.2.3 เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบเหตุการณ์เกี่ยวกับการลักอาวุธปืนตามกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ

1.2.4 เพื่อศึกษาแนวทางปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานลักทรัพย์ของประเทศไทย ที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดให้การลักอาวุธปืน เป็นเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ของกฎหมายอาญาไทย

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในปัจจุบันการลักอาวุธปืน ถือเป็นกรกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 พฤติการณ์หนึ่งที่มีบทลงโทษจำคุกสูงสุดไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของ “อาวุธปืน” อาจแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความพิเศษยิ่งไปกว่าเป็นทรัพย์ประเภทอื่น ๆ ที่ได้มีการบัญญัติไว้ตั้งแต่มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ และมาตรา 336 ทวิ โดยทั้ง 3 มาตราที่กล่าวมานั้น ได้มีการบัญญัติให้ทรัพย์บางประเภทเป็นทรัพย์ที่ต้องมีการควบคุม ดูแล และคุ้มครองเป็นพิเศษยิ่งไปกว่าทรัพย์ปกติทั่วไป เช่น ทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา หรือแม้กระทั่งทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ หรือเครื่องมือสำหรับใช้ประกอบกิจกรรม เป็นต้น ซึ่งทรัพย์ที่กล่าวถึงเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นทรัพย์ที่กฎหมายได้มีการบัญญัติไว้ให้มีฐานความผิดเป็นการเฉพาะตัว และมีบทลงโทษที่แยกออกจากความผิดฐานลักทรัพย์ไว้อย่างชัดเจน ทว่าเมื่อกลับมาพิจารณาลักษณะของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่มุ่งกระทำต่อทรัพย์ที่เป็น “อาวุธปืน” ซึ่งเป็นทรัพย์ที่มีความร้ายแรงอยู่ในตัวเอง และสามารถนำไปก่อให้เกิดอันตรายในด้านอื่น ๆ อันอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในประเทศได้ กลับมิได้มีการกำหนดให้การลักอาวุธปืนเป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะ เช่นเดียวกับทรัพย์ทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวถึงข้างต้นไม่ และไม่ปรากฏว่าได้มีการบัญญัติความผิดในลักษณะดังกล่าวนี้ไว้ในกฎหมายฉบับอื่นแต่อย่างใด จึงก่อให้เกิดคำถามว่ากฎหมายไทยควรมีการกำหนดความผิดที่เกี่ยวข้องการกระทำในลักษณะนี้ไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเป็นการเฉพาะอีกมาตราหนึ่งด้วยหรือไม่อย่างไร ประกอบกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันทั้งในส่วนของปริมาณอาวุธปืนหรือแม้กระทั่งการก่อเหตุลักอาวุธปืนต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปประกอบอาชญากรรมประเภทอื่น ย่อมแสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่มากขึ้นต่อสังคมโดยรวมและต่อประเทศชาติ จึงความ

จำเป็นอย่างยิ่งที่ประมวลกฎหมายอาญาในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำหรับจัดระเบียบสังคมจะต้องมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนของการลักอวูฐปืนไว้เป็นบทเพิ่มโทษไว้เป็นการเฉพาะอีกหนึ่งบทหนึ่ง เพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดให้มากยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นการข่มขู่ให้ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวและไม่กล้ากระทำความผิดนั้นอีกอันเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายอาญาได้อย่างแน่แท้

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนมุ่งเน้นที่จะศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของการกำหนดเหตุฉกรรจ์ โดยมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะแนวคิด ทฤษฎี และพัฒนาการเกี่ยวกับการลงโทษที่หนักขึ้นอันเนื่องมาจากเหตุฉกรรจ์ การกำหนดองค์ประกอบความรับผิดชอบและการแบ่งประเภทของเหตุฉกรรจ์ความผิดฐานลักทรัพย์ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา ผลกระทบ ตลอดจนความเหมาะสมของเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้มีการศึกษาเปรียบเทียบการกำหนดเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ที่เกี่ยวข้องกับการลักอวูฐปืนตามกฎหมายของไทยและกฎหมายของต่างประเทศ อันได้แก่ มลรัฐแอละแบมาประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศสาธารณรัฐออสเตรเลีย เป็นต้น เพื่อนำการศึกษาค้นคว้าและเปรียบเทียบดังกล่าวมาวิเคราะห์และหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดให้การลักอวูฐปืน เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ประการหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น เนื่องจากอวูฐปืน เป็นอาวุธโดยสภาพและถือได้ว่าเป็นอาวุธที่มีความร้ายแรง มีความคล่องตัวในการใช้งานสูง ทั้งในเรื่องของขนาดที่เหมาะสมแก่การพกพาหรือการซุกซ่อนได้โดยง่าย รวมทั้งประสิทธิภาพในการทำร้ายซึ่งมีความรุนแรง

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้เขียนมุ่งศึกษาค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเอกสาร (Document Research) โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากตำรา บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ ความเห็นของนักนิติศาสตร์ คำพิพากษาของศาลไทยและต่างประเทศ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งโดยทางตรงและวิเคราะห์สรุป เพื่อนำมาเสนอแนะเป็นแนวทางแก้ไข ปรับปรุง และเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาของไทย ให้มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.6.1 ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี และพัฒนาการเกี่ยวกับการลงโทษที่หนักขึ้น อันเนื่องมาจากเหตุฉกรรจ์ การกำหนดองค์ประกอบความรับผิดชอบและการแบ่งประเภทของเหตุฉกรรจ์ ความผิดฐานลักทรัพย์ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา ผลกระทบ ตลอดจนความเหมาะสมของเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

1.6.2 ทำให้ทราบถึงเหตุฉกรรจ์เกี่ยวกับการลักอาวุธปืนตามกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ

1.6.3 เพื่อทราบถึงปัญหาของบทบัญญัติของกฎหมายในปัจจุบันที่ยังไม่ครอบคลุมถึงการลักอาวุธปืน และอันตรายต่าง ๆ ที่เกิดจากการลักอาวุธปืน

1.6.4 เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานลักทรัพย์ของประเทศไทย ที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดให้การลักอาวุธปืน เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ของกฎหมายอาญาไทย

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีในการลงโทษและการกำหนดเหตุฉกรรจ์

“เหตุฉกรรจ์” คือ เหตุที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยการกระทำและข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 วรรคท้ายความว่า “บุคคลจะต้องรับโทษหนักขึ้น โดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้นจะต้องได้รู้ข้อเท็จจริงนั้น” โดยจะต้องมีการแสดงเจตนาเสียก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 ความว่า “บุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาทในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิด เมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา...”²¹

ซึ่งการศึกษาถึงแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดให้การลักอาวุธปืนเป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ประการหนึ่งที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นนั้น จำต้องศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ ตามกฎหมายอาญาไทยและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการปรับปรุงแก้ไขเหตุฉกรรจ์เกี่ยวกับความผิดฐานลักทรัพย์ต่อไป

2.1 นิยามความหมายของเหตุฉกรรจ์

จากการศึกษาค้นคว้า ความหมายของคำว่า “เหตุฉกรรจ์” ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ นั้นไม่ปรากฏว่าได้มีการให้นิยามความหมายของคำว่า “เหตุฉกรรจ์” ใ่ว่างชัดเจนแต่ประการใด ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ประมวลกฎหมายอาญา หรือความหมายตามกฎหมายอาญาของต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องอาศัยการตีความหรือการให้ความเห็นของนักวิชาการและแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา ซึ่งได้มีการอธิบายและให้ความหมายของคำว่า “เหตุฉกรรจ์” ไว้ดังนี้

1. ตามความเห็นของนักวิชาการและแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา ได้ให้ความหมายของคำว่า “เหตุฉกรรจ์” หมายถึง เหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้น สูงขึ้น

²¹ ประภาศน์ อวยชัย, *ประมวลกฎหมายอาญา เล่มที่ 6* มาตรา 309 ถึงมาตรา 398, หน้า 3183

หรือเพิ่มขึ้น อันเนื่องจากการกระทำที่มีโชเป็นการกระทำผิดอย่างธรรมดาหรือสามัญ²² แต่เป็นการกระทำผิดที่มีความร้ายแรงมากขึ้น โดยประกอบด้วยพฤติการณ์และข้อเท็จจริงต่าง ๆ หรือลักษณะที่ร้ายแรง หรือฉกรรจ์²³ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดโดยมีเจตนาร้ายแรงเป็นพิเศษ หรือมีความอุกอาจอย่างแรงกล้าโดยขาดความเหลียวแลต่อประโยชน์ส่วนรวม²⁴ หรือได้กระทำการที่ร้ายแรงโดยไม่คำนึงถึงความสงบสุขของสังคมส่วนรวม²⁵ ซึ่งผลของการกระทำนั้นย่อมมีความอันตรายร้ายแรงเป็นพิเศษต่อสังคมหรือชุมชน และถ้าพฤติการณ์หรือลักษณะของความผิดเหล่านั้น มีผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนรุนแรงเพียงใด ในการกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ ก็จะสูงขึ้นเพียงนั้น²⁶

2. การตีความตามความหมายในพจนานุกรม Black's Law ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เหตุฉกรรจ์” (Aggravation) หมายถึง พฤติการณ์ประกอบการกระทำความผิดอาญา หรือการละเมิดอันมีผลทำให้ความผิดหรือความเสียหายมีความร้ายแรงมากยิ่งขึ้น²⁷

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า “เหตุฉกรรจ์” หมายถึง เหตุหรือพฤติการณ์ในการกระทำความผิดที่มีความรุนแรง ร้ายแรง หรือเป็นอันตรายต่อสังคมส่วนรวมมากกว่าการกระทำความผิดตามปกติธรรมดา โดยมีเจตนาที่ร้ายแรงเป็นพิเศษ อันเป็นผลทำให้ผู้กระทำความผิดต้องถูกลงโทษหนักขึ้นเป็นพิเศษ

2.2 แนวความคิดและทฤษฎีพื้นฐานในการลงโทษ

การลงโทษ หมายถึง การกระทำที่เป็นผลร้ายแก่ผู้ต้องได้รับโทษ ทั้งต่อร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สิน เสมือนหนึ่งว่าเป็นเครื่องมือหรือวิธีการในการตัดสินของสาธารณชน ซึ่งความหนักเบาของการลงโทษนั้นเป็นผลมาจากการตัดสินค่านิยมบางประการของสังคม²⁸ โดยวัตถุประสงค์ของการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ผ่านมามีอยู่ด้วยกัน 5 ประการ ซึ่งมีรายละเอียดพอสรุปได้ ดังนี้

²² วิจิตร ลุติตานนท์, กฎหมายอาญาภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 4, หน้า 37

²³ ไพจิตร บุญญพันธุ์, คำอธิบายกฎหมายเฉพาะเรื่อง ประมวลกฎหมายอาญา ลักทรัพย์โดยใช้อุบายมิได้หรือไม่ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข้อสันนิษฐานความผิดทางกฎหมาย, หน้า 5

²⁴ วิจิตร ลุติตานนท์, เพ็ญอ่าง เจริญธรรม ที่ 22, หน้า 37

²⁵ คำพิพากษาฎีกาที่ 985/2547

²⁶ พิชัย ด่านพัฒนามงคล, “เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 15

²⁷ Henry Campbell Black, Black's Law Dictionary, p. 65

²⁸ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 130

1. การลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน (Retribution) วัตถุประสงค์ของการลงโทษนี้ถือหลักการว่า เมื่อบุคคลใดกระทำความผิด หรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนย่อมต้องได้รับผลตอบแทนจากการกระทำนั้นอย่างสาสม โดยใช้หลัก “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” หรืออาจเรียกว่า “An eye for an eye, a tooth for a tooth” ซึ่งการลงโทษนี้ไม่มีข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์แน่นอน และขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น จึงมีการลงโทษที่ค่อนข้างรุนแรงเกินความจำเป็นและมีความทารุณโหดร้ายปราศจากมนุษยธรรม²⁹ แม้วัตถุประสงค์ของการลงโทษนี้ จะมีจุดอ่อนที่ชัดเจนในเรื่องของความเหมาะสมและความรุนแรงในการลงโทษ แต่ทว่าก็ยังคงมีให้เห็นอยู่จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากยังคงเป็นวัตถุประสงค์ที่มีความสอดคล้องกับความรู้สึกรังเกียจของผู้เสียหายและประชาชนส่วนใหญ่ในทุกสังคม³⁰

2. การลงโทษเพื่อเป็นการยับยั้งการกระทำความผิด (Deterrence) วัตถุประสงค์ของการลงโทษนี้ คือ เพื่อเป็นการยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำของผู้นั้น เพื่อให้ผู้อื่นเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าเอาเยี่ยงอย่าง รวมทั้งเพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดให้รู้สึกสำนึกผิดและเจ็บทรมาน ไม่คิดกระทำความผิดอีกในอนาคต³¹ โดยการนำโทษต่าง ๆ เช่น โทษประหารชีวิต การใช้ชื่อ การเขียน การจำคุก การให้นักโทษทำงานหนัก เป็นต้น มาใช้กับผู้กระทำความผิด โดยมีหลักว่าการลงโทษจะคำนึงถึงแต่เพียงผลของการลงโทษต่อตัวผู้กระทำความผิดเท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงผลต่อประชาชนทั่วไปด้วย³² ซึ่งการลงโทษให้มีผลเป็นการข่มขู่ ข่มขวัญ หรือยับยั้งนั้น จะต้องมิลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ กล่าวคือ

1. มีความแน่นอนในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ
2. มีความรวดเร็วในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ
3. มีความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ และ
4. มีบทลงโทษที่เหมาะสม³³

3. การลงโทษเพื่อเป็นการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคม (Incapacitation) วัตถุประสงค์ของการลงโทษนี้ คือ การตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคม โดยการนำโทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง มาใช้กับผู้กระทำความผิด เนื่องจากประชาชนทั่วไปจะไม่คบค้าสมาคมกับผู้กระทำความผิด เพราะถือว่าเป็นภัยต่อสังคม โดยเฉพาะโทษประหารชีวิตนั้น ถือเป็นการตัด

²⁹ เฝิงอ้วง, หน้า 130

³⁰ ธาณี วรภัทร์, กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก, หน้า 33

³¹ อัจฉริยา ชูตินันท์, เฝิงอ้วง เจริญธรรมที่ 28, หน้า 131

³² ธาณี วรภัทร์, เฝิงอ้วง เจริญธรรมที่ 29, หน้า 33

³³ นัทธี จิตสว่าง, หลักทฤษฎีบท, หน้า 26-27

ผู้กระทำความผิดออกจากสังคมอย่างถาวร ส่วนโทษจำคุก และกักขังนั้น เป็นเพียงการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมเพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น³⁴ อันถือเป็นมาตรการป้องกันให้คนในสังคมได้อยู่อย่างปลอดภัย ไม่ต้องหวาดระแวงภัยที่อาจเกิดขึ้นจากบุคคลนั้นอีกต่อไป³⁵

4. การลงโทษเพื่อการแก้ไขผู้กระทำความผิด (Rehabilitation and Correction) วัตถุประสงค์ของการลงโทษนี้ เป็นการพัฒนามาจากการแก้แค้นทดแทน และการยับยั้งการกระทำความผิด เนื่องจากในปัจจุบันมีการคำนึงถึงหลักศีลธรรม และหลักมนุษยธรรมมากยิ่งขึ้น จึงเห็นพ้องต้องกันว่า การลงโทษเพียงอย่างเดียวนั้นไม่อาจทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นคนดีได้ และในทางตรงกันข้าม จะยิ่งเป็นการเสริมสร้างสันดานหยาบกระด้างมากยิ่งขึ้น ซึ่งไม่เป็นผลดีแก่คนในสังคม ดังนั้น การแก้ไขผู้กระทำความผิดจึงต้องอาศัยการบำบัด รักษา เยียวยาผู้กระทำความผิด เพื่อให้ผู้กระทำความผิดปรับเปลี่ยนนิสัยของตนให้มีความเคารพต่อกฎหมายและสังคม³⁶ รวมทั้งเพื่อให้สามารถกลับมาเป็นคนดีและใช้ชีวิตในสังคมให้ได้โดยปกติอีกครั้งหนึ่ง

5. การลงโทษเพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรม (Prevention of Crime) วัตถุประสงค์ของการลงโทษนี้ เพื่อป้องกันให้ชุมชน หรือสังคมปลอดภัยจากอาชญากรรมและไม่ให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก และได้แก้ไขฟื้นฟูในระหว่างต้องโทษพร้อมทั้งให้การศึกษอบรม และฝึกฝนวิชาชีพ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับไปประกอบอาชีพที่สุจริตได้อีกครั้งเมื่อพ้นโทษมาแล้ว และเพื่อเป็นแนวทางป้องกันมิให้อาชญากรรมเกิดขึ้นอีก ซึ่งการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมได้นั้น จำต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย³⁷ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น ศาล ราชทัณฑ์ ตำรวจ เป็นต้น รวมไปถึงภาคประชาสังคมทั้งในระดับจังหวัดและในระดับชุมชน

โดยวัตถุประสงค์ในการลงโทษดังกล่าวข้างต้นนั้น ได้มีการพัฒนามาจากแนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดความผิดและการลงโทษในกฎหมายอาญามาในหลายยุคหลายสมัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเริ่มตั้งแต่การสังเวชผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นการบรรเทาความโกรธแค้นของสังคีตีสีทรี ภูตผีปีศาจ หรืออำนาจลึกลับบางอย่างตามความเชื่อในสมัยนั้น³⁸ และได้มีการวิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันที่มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อการบำบัด ฟื้นฟู และแก้ไขผู้กระทำความผิดให้สามารถกลับคืนสู่สังคม และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขต่อไป โดยแนวคิดและทฤษฎี

³⁴ อัจฉริยา ชูตินันท์, *เพ็ญอ้าง เจริญธรรม* ที่ 28, หน้า 132

³⁵ ธาณี วรภัทร์, *เพ็ญอ้าง เจริญธรรม* ที่ 29, หน้า 36

³⁶ อัจฉริยา ชูตินันท์, *เพ็ญอ้าง เจริญธรรม* ที่ 28, หน้า 132

³⁷ *เพ็ญอ้าง*, หน้า 133

³⁸ ชาย เสวกุล, *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา*, หน้า 177

ดังกล่าว เริ่มมีการปรับให้มีความเหมาะสมกับการกระทำความผิด โดยคำนึงถึงด้านมนุษยธรรม และมีความยุติธรรมมากขึ้น ในช่วงกลางศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา ซึ่งมีแนวคิดในการลงโทษ ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

2.2.1 แนวความคิดทางทัณฑวิทยาของสำนักคลาสสิก (Classical School of Penology)

แนวคิดทางทัณฑวิทยาของสำนักคลาสสิก (Classical School of Penology) เกิดขึ้นในช่วงตอนกลางคริสตศตวรรษที่ 18 ซึ่งผู้ที่เป็นต้นคิดสำคัญของสำนักนี้ มีอยู่ 2 คน คือ เซซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) และเจเรมี เบนธัม (Jeremy Bentham) ซึ่งมีหลักการสำคัญ ๆ ที่พอสรุปได้ ดังนี้

เซซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) การลงโทษนั้น ควรจะต้องกระทำด้วยความมุ่งหมายอันสำคัญที่สุด คือ เพื่อป้องกันอาชญากรรม และเพื่อที่จะป้องกันมิให้การลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นการกระทำอันรุนแรงตามอารมณ์ หรือตามอำเภอใจเพียงเพื่อความพอใจของคน ๆ หนึ่ง หรือบางกลุ่มเท่านั้น เพราะวัตถุประสงค์ของการลงโทษไม่ได้มีไว้เพื่อการแก้แค้นทดแทนเพียงอย่างเดียว ดังนั้น การลงโทษผู้กระทำความผิด จึงควรต้องกระทำโดยเปิดเผย รวดเร็ว เหมาะสม และให้ได้สัดส่วนแห่งความรุนแรงหรือความร้ายแรงของอาชญากรรมนั้น และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น จะต้องเป็นโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมาย³⁹

เจเรมี เบนธัม (Jeremy Bentham) มีความเห็นว่าโทษสำหรับการกระทำความผิดนั้น กฎหมายควรต้องกำหนดให้ผู้กระทำความผิดได้รับความทุกข์ทรมานให้สาสม หรือมากกว่าความพึงพอใจ ที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการกระทำความผิด โดยความมุ่งหมายที่จะให้ผู้กระทำความผิดนั้นเกิดความหยาบช้า และจะส่งผลให้คนในสังคมเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าประกอบอาชญากรรมขึ้นอีก ซึ่งเป็นการป้องกันอาชญากรรมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ เบนธัม ยังไม่เห็นด้วยกับการลงโทษที่ทำให้ผู้ได้รับโทษนั้น ต้องได้รับความทุกข์ทรมานเกินความจำเป็น หรือโดยไม่มีเหตุผล และกฎหมายควรต้องกำหนดโทษให้เหมาะสมกับความผิดและควรกำหนดลักษณะของโทษไว้หลายประเภท เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับความผิดแต่ละชนิด ซึ่งโทษที่ได้ผลดีที่สุดสำหรับการป้องกันอาชญากรรม คือ โทษชนิดที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติหรือฐานะทางสังคม⁴⁰

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น จึงมีผู้นิยมเรียกทฤษฎีนี้ว่า ทฤษฎี Free Will⁴¹ กล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่ถือว่าคนมีเสรีภาพที่จะเลือกตามใจปรารถนาว่าจะกระทำความผิดหรือไม่เพราะกฎหมายได้กำหนดโทษสำหรับความผิดนั้นลงแล้ว และเมื่อเห็นว่ามีความสุข ความพอใจจากการ

³⁹ ชาย เสวีกุล, *เพ็งอ้วง เจริญธรรม* ที่ 38, หน้า 181

⁴⁰ *เพ็งอ้วง*, หน้า 181

⁴¹ Roshier, Bob. (1989). *Controlling Crime : The Classical Perspective in Criminology*. p. 16

กระทำความผิดนั้นจะไม่คุ้มค่ากับความทุกข์ทรมานที่ตนจะได้รับก็จะไม่กล้าตัดสินใจเสี่ยงกระทำ ความผิด แต่ทฤษฎีดังกล่าวก็มีข้อบกพร่องที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ “ต้องกำหนดโทษให้เหมาะสมกับความผิด” (Punishment to fit the crime) ซึ่งถือว่ากำหนดโทษไว้ให้เหมาะสมกับจุดอ่อนของ ทฤษฎีนี้มีผลทำให้ได้รับการคัดค้านจากนักอาชญาวิทยาหลายท่าน ในระยะเวลาต่อมา จึงทำให้นัก อาชญาวิทยาในรุ่นต่อมาได้เปลี่ยนแนวคิดที่ไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีที่ว่า “ต้องกำหนดโทษให้เหมาะสม กับความผิด” (Punishment to fit the crime) ซึ่งเห็นว่าไม่มีความเหมาะสมและต้องคำนึงถึงความ เป็นจริงมากกว่า⁴²

2.2.2 แนวความคิดทางทัณฑวิทยาของสำนักนีโอคลาสสิก (Neo - Classical School of Penology)

แนวความคิดทางทัณฑวิทยาของสำนักนีโอคลาสสิก (Neo-Classical School of Penology) ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับแนวความคิดทางทัณฑวิทยาของสำนักคลาสสิก (Classical School of Penology) เพียงแต่มีแนวความคิดที่เพิ่มเติมขึ้นมาสามประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ยอมรับว่ามนุษย์แต่ละคนมีความสามารถไม่เท่าเทียมกันในความรู้สึก ผิดชอบชั่วดี ดังนั้น ผู้กระทำความผิดที่มีความสามารถรู้สึกผิดชอบชั่วดีน้อยกว่าคนปกติทั่วไป จึงไม่ควรถูกต้องได้รับโทษตามกฎหมายเท่ากับคนปกติอื่น ๆ ที่มีความสามารถรู้สึกชั่วดีกว่า⁴³

ประการที่สอง ยอมรับให้มีพยานผู้เชี่ยวชาญ (Expert Witness) ในศาลเพื่อพิสูจน์ ความสามารถรู้สึกผิดชอบชั่วดี สภาพจิตใจของผู้กระทำความผิด ซึ่งแต่เดิมมีเพียงประจักษ์พยาน เท่านั้น⁴⁴

ประการสุดท้าย ยอมรับให้มีพยานความเห็น ได้ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นว่า ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้นในขณะที่จำเลยกระทำความผิดนั้น จำเลยมีความสามารถรู้สึก ผิดชอบชั่วดีเช่นคนปกติหรือไม่⁴⁵

2.2.3 แนวความคิดทางทัณฑวิทยาของสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School of Penology)

แนวความคิดทางทัณฑวิทยาของสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School of Penology) มีแนวความคิดว่าการที่มนุษย์ประกอบอาชญากรรม หรือกระทำความผิดกฎหมายนั้น มีสาเหตุ มาจากธรรมชาติ หรือสาเหตุทางชีววิทยา โดยแนวคิดของสำนักนี้ไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดของ สำนักเดิม ดังนี้

⁴² อัจฉริยา ชุตินันท์, *เพ็งอ้าง เจริญธรรม* ที่ 28, หน้า 139-141

⁴³ อัจฉริยา ชุตินันท์, *เพ็งอ้าง เจริญธรรม* ที่ 28, หน้า 141

⁴⁴ *เพ็งอ้าง*, หน้า 141

⁴⁵ *เพ็งอ้าง*, หน้า 142

1. ไม่เห็นด้วยกับการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retribution) แต่เชื่อว่าการลงโทษควรกระทำเพื่อความมุ่งหมายในการแก้ไขสาเหตุของการกระทำความผิดจึงจะถูกต้องเหมาะสมและเกิดประโยชน์มากกว่า

2. ไม่เห็นด้วยกับการลงโทษผู้กระทำความผิด เพื่อให้บุคคลอื่นหวาดกลัวไม่กล้ากระทำความผิด เพราะผู้กระทำความผิดบางประเภทจะรู้สึกหวาดกลัวต่อโทษที่จะได้รับ และอาชญากรรมจะยังคงมีอยู่ต่อไป

3. การแก้ไขผู้กระทำความผิด ควรเลือกปฏิบัติให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล (Individualization of punishment)

นักอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาที่สำคัญของสำนักนี้ มีอยู่ 3 คน คือ เซซาร์ ลอมโบโรโซ (Cesare Lombroso) ราฟาเอลเล การ์โอฟาโล (Raffaele Garofalo) และเอนริโค เฟอร์รี (Enrico Ferri) ซึ่งทั้งสามคนได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับแนวความคิดในการลงโทษ ดังนี้

ลอมโบโรโซ มีความเห็นว่า มนุษย์ที่เป็นอาชญากรนั้น เป็นมาตั้งแต่กำเนิดและอาชญากรพวกนี้ไม่มีทางแก้ไขให้กลับตัวเป็นคนดีได้ โดยแบ่งประเภทของอาชญากร ออกเป็น 4 ประเภท คือ อาชญากรโดยกำเนิด (Born Criminal) อาชญากรที่วิกลจริต (The Insane Criminal) อาชญากรที่กระทำความผิดเพราะถูกกดดันทางอารมณ์ (The Criminal by press emotion) และอาชญากรที่กระทำความผิดเป็นครั้งคราว (The Occasion Criminal)⁴⁶

อย่างไรก็ตาม ลอมโบโรโซ ยังได้เสนอแนวความคิดที่สำคัญไว้ประการหนึ่ง กล่าวคือ อาชญากรในความคิดของเขามีอยู่หลายประเภท และแต่ละประเภทก็มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการลงโทษอาชญากรแต่ละประเภทจึงไม่ควรใช้วิธีเดียวกัน⁴⁷

การ์โอฟาโล มีความเห็นเพิ่มเติมความเห็นของลอมโบโรโซว่า ต้องให้ความแตกต่างในด้านจิตใจมีมากกว่าความแตกต่างในด้านร่างกาย โดยความผิดปกติของร่างกายที่มองเห็นได้จากภายนอกย่อมมีความสำคัญน้อยกว่าความผิดปกติในด้านจิตใจ กล่าวคือ ผู้เป็นอาชญากรนั้นเป็นผู้ที่เกิดมาด้วยความบกพร่องทางด้านจิตใจ โดยมีความรู้สึกผิดชอบสำนึกในบาปบุญ คุณโทษ น้อยกว่าปกติ หรือมีจิตใจเสื่อมในด้านศีลธรรม และยอมรับว่าอาชญากรมีหลายประเภท ดังนั้นโทษที่ลงควรแตกต่างกันและให้เหมาะสมกับประเภทของอาชญากร โดยเฉพาะอาชญากรที่กระทำการฆาตกรรม ควรกำจัดให้หมดไปโดยการประหารชีวิต เพราะไม่มีทางกลับตัวได้⁴⁸

⁴⁶ อัจฉริยา ชุตินันท์, *เพ็ญอังก์ เจริญธรรม* ที่ 28, หน้า 142-143

⁴⁷ ประเทือง ธนียผล, *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา*, หน้า 136

⁴⁸ ชาย เสวกุล, *เพ็ญอังก์ เจริญธรรม* ที่ 38, หน้า 187

เฟอริ มีความเห็นเพิ่มเติมจากความเห็นของลอมโบรโซว่า ควรจะให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านมานุษยวิทยาอันเกี่ยวกับอาชญากรรมประจำศาล เพื่อวินิจฉัยว่าอาชญากรแต่ละคนจัดอยู่ในประเภทใด เพื่อจะให้กำหนดวิธีการลงโทษให้เหมาะสมกับอาชญากรประเภทนั้น⁴⁹

2.3 แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดเหตุฉกรรจ์

2.3.1 ปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์

ปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายอาญานั้นมีอยู่ด้วยกันหลายประการ อาทิ ลักษณะของการกระทำความผิด หรือพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิดนั้น จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ ดังนี้

2.3.1.1 ปัจจัยในเรื่องของความชั่วร้ายภายในจิตใจของผู้กระทำความผิด

ปัจจัยเรื่องความชั่วร้ายภายในจิตใจนี้ เป็นปัจจัยที่คำนึงถึงจิตใจของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ โดยหากผู้กระทำความผิดมีจิตใจที่ชั่วร้ายมากกว่าคนปกติแล้ว ผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น⁵⁰ ดังจะเห็นได้จากการที่ประมวลกฎหมายอาญามีได้กำหนดว่าการกระทำในความผิดบางฐานต้องมีการกระทำอย่างใด⁵¹ จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า แม้การกระทำความผิดนั้นจะมีลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน แต่หากมีความชั่วร้ายภายในจิตใจที่แตกต่างกันก็ย่อมเป็นเหตุให้ผู้กระทำต้องรับโทษแตกต่างกันด้วย⁵² ซึ่งหลักการนี้ถูกนำมาเป็นปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์เฉพาะกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นโดยเจตนาเท่านั้น ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาทเนื่องจากผู้กระทำขาดเจตนา

2.3.1.2 ปัจจัยในเรื่องของตัวผู้กระทำความผิด

ปัจจัยของตัวผู้กระทำความผิดนี้ จะเป็นการพิจารณาจากตัวผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ โดยสามารถแบ่งหลักเกณฑ์การพิจารณาได้ ดังนี้

1. พิจารณาจากบทบาทของผู้กระทำความผิด ในขณะที่กระทำความผิดว่ามีบทบาทที่สำคัญอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดเหล่านั้นอย่างไร เช่น การเป็นหัวหน้าของกลุ่มคนที่กระทำ

⁴⁹ พรชัย ชันดี, ชัชชัย ปิตะนีลบุตร และ อัสวิน วัฒนวิบูลย์, ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญาวิทยา, หน้า 35

⁵⁰ หุยกต์ แสงอุทัย, “การกำหนดโทษสำหรับความผิดในประมวลกฎหมายอาญา”, *ตุลพาท* 7, 8 (สิงหาคม 2503): 931-935

⁵¹ ขวัญธิดา สุวรรณบัตร, “เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา : ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ 2545), หน้า 14

⁵² ทวีพร คงแก้ว, “เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), หน้า 22

ความผิด หรือการเป็นผู้จัดการในการกระทำความผิด⁵³ เป็นต้น ซึ่งบทบาทเหล่านี้ ถือเป็นเหตุที่ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น

2. พิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำความผิด ว่ามีพฤติกรรมหรือลักษณะของการกระทำที่โหดร้ายทารุณมากกว่าปกติหรือไม่ เช่น มีการใช้กำลังประทุษร้ายหรือร่วมกันใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยมีอาวุธ⁵⁴ เป็นต้น ซึ่งความร้ายแรงต่าง ๆ เหล่านี้ ถือเป็นปัจจัยให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นทั้งสิ้น

2.3.1.3 ปัจจัยในเรื่องของกรรมของการกระทำความผิด

กรรมของการกระทำความผิดหรือวัตถุแห่งการกระทำความผิดที่ผู้กระทำความผิดมุ่งกระทำต่อนั้น ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการกำหนดเหตุผลกรรจ์ โดยสามารถแบ่งกรรมของการกระทำออกเป็น 2 ประเภทหลัก ๆ ได้ ดังนี้

ประเภทที่หนึ่ง กรรมที่เป็นตัวบุคคล (ผู้ถูกระทำ) ที่เป็นปัจจัยให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น อาทิ ความสามารถในการปกป้องตนเองของผู้ที่อ่อนแอกว่าผู้กระทำความผิดทั้งคุณวุฒิ วิทยุติ ความสัมพันธ์ เพศสภาพ หรือสรีระร่างกาย อันเป็นเหตุให้สามารถกระทำความผิดได้สะดวกมากยิ่งขึ้น เนื่องมาจากการที่เหยื่อไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างเต็มที่และเพียงพอ⁵⁵

ประเภทที่สอง กรรมที่เป็นตัวทรัพย์สิน ที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เช่น การลักทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือที่มีไว้เพื่อใช้สอยร่วมกันของประชาชนในสังคม เป็นต้น⁵⁶

2.3.1.4 ปัจจัยในเรื่องของเหตุจูงใจหรือจุดมุ่งหมายในการกระทำความผิด

ปัจจัยในเรื่องของเหตุจูงใจหรือจุดมุ่งหมายในการกระทำความผิด เป็นเรื่องทางจิตใจของผู้กระทำความผิด และเป็นมูลเหตุชักจูงใจ อันถือเป็นองค์ประกอบภายในของความผิด เช่น เพื่อเตรียมการในการที่จะกระทำความผิดฐานอื่น เพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดฐานอื่น เพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดฐานอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาจากความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้ เป็นต้น ซึ่งส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น⁵⁷

⁵³ เห่งอ้วง, หน้า 22

⁵⁴ เห่งอ้วง หน้า 22

⁵⁵ เห่งอ้วง หน้า 23

⁵⁶ เห่งอ้วง หน้า 23

⁵⁷ พิชัย คำานพัฒนามงคล, เห่งอ้วง เห่งอรรถที่ 26, หน้า 21

2.3.1.5 ปัจจัยในเรื่องลักษณะของการกระทำความผิด

ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของการกระทำความผิดนั้น เป็นผลพวงมาจากการกระทำความผิดที่มีรูปแบบ หรือวิธีการที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันไป ซึ่งวิธีการที่แตกต่างกันเหล่านี้ อาจมีความรุนแรงหรือความร้ายแรงที่ต่างกัน⁵⁸ เช่น โดยบันดาลโทสะ โดยเตรียมการ โดยไตร่ตรองไว้ก่อน โดยทรมาน หรือโดยกระทำอันเป็นการทารุณโหดร้าย เป็นต้น ดังนั้น การลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน จึงควรมีการกำหนดโทษให้มีความหนักเบา ลดหลั่นกันไปด้วยตามความรุนแรงหรือความร้ายแรงของวิธีการหรือรูปแบบของการกระทำนั้น ๆ

2.3.1.6 ปัจจัยในเรื่องสถานที่ในการกระทำความผิด

ปัจจัยในเรื่องสถานที่ในการกระทำความผิด เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดให้หนักยิ่งขึ้น เนื่องจากในบางสถานที่เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญหรือกฎหมายต้องการให้สถานที่นั้นเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับประชาชน เช่น การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ หรือสถานที่ราชการต่าง ๆ เป็นต้น⁵⁹

2.3.1.7 ปัจจัยในเรื่องของโอกาสในการกระทำความผิด

ปัจจัยในเรื่องของโอกาสในการกระทำความผิดถือเป็นปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความสะดวกในการกระทำความผิดหรือโอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะกระทำความผิดสำเร็จ โดยอาศัยความไม่ระมัดระวัง หรือความตระหนกตกใจของผู้เสียหายเป็นสำคัญ⁶⁰

2.3.1.8 ปัจจัยในเรื่องของความผิดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ

ปัจจัยในเรื่องของความผิดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ นี้ มีแนวความคิดมาจากวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อการยับยั้ง หรือข่มขู่ อันเนื่องมาจากการลงโทษตามปกติธรรมดา นั้น ไม่สามารถบรรลุผลในการข่มขู่ ยับยั้งได้ เช่น ในกรณีที่เกิดการลักลอบตัดเศียรพระพุทธรูปขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนเป็นเหตุให้เกิดการแก้ไขอัตราโทษสำหรับความผิดฐานนี้ให้สูงขึ้นกว่าการลักทรัพย์ปกติธรรมดา เป็นต้น ซึ่งวิธีในการบัญญัติแก้ไขเพิ่มอัตราโทษดังกล่าวนี้ ถือเป็นวิธีที่จะสามารถสร้างความเกรงกลัวต่อกฎหมายให้กับผู้ที่คิดจะกระทำความผิด ซึ่งเห็นได้จากปริมาณของการกระทำความผิดฐานดังกล่าวที่ลดน้อยลง⁶¹

⁵⁸ ทวีพร คงแก้ว, *เพ็ญอังกูร* 50, หน้า 23-24

⁵⁹ *เพ็ญอังกูร*, หน้า 24

⁶⁰ *เพ็ญอังกูร*, หน้า 24

⁶¹ พิชัย ดำเนินพัฒนามงคล, *เพ็ญอังกูร* 26, หน้า 19

2.3.2 แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดเหตุการณ์ตามกฎหมายอาญาไทย

กฎหมายเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติของคนในสังคม โดยมีการพัฒนามาจากศีลธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ศาสนา และกฎเกณฑ์ข้อบังคับ โดยเฉพาะของแต่ละสังคม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อธำรงความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสมาชิกในสังคม รวมทั้งเพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นเป็นไปด้วยความราบรื่น สนองความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ดังสุภาษิตภาษาละตินที่ว่า "ที่ใดมีมนุษย์ ที่นั่นมีสังคม ที่ใดมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ ที่ใดมีมนุษย์ ที่นั่นจึงมีกฎหมาย" ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงได้ชื่อว่าเป็น "ปทัสสถานทางสังคม" หรือในอีกชื่อหนึ่งว่าเป็น "บรรทัดฐานของสังคม"⁶²

ดังนั้น ในการศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดเหตุการณ์ตามกฎหมายอาญาของประเทศไทยนั้น จึงควรศึกษาถึงรากฐานและความเป็นมาของกฎหมายอาญาควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น

2.3.2.1 ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย⁶³

การศึกษาประวัติศาสตร์ของกฎหมายไทยนั้น สามารถแบ่งยุคประวัติศาสตร์ของกฎหมายไทยออกได้เป็น 2 ยุค คือ ยุคก่อนสมัยใหม่ (Pre-Modern Law) และยุคสมัยใหม่ (Modern Law) โดยถือเอาช่วงรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นจุดแบ่ง เนื่องจากเป็นช่วงที่ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากกฎหมายตะวันตก จนเป็นเหตุให้มีการจัดทำประมวลกฎหมายอาญาฉบับแรกขึ้นโดยพอสรุปได้ ดังนี้

- ยุคก่อนสมัยใหม่ (Pre-Modern Law) กฎหมายในยุคนี้ มีที่มาจากวัฒนธรรมและจารีตประเพณีของสังคมไทยอย่างแท้จริง โดยปรากฏอยู่ในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง เรียกกันว่า กฎหมายสี่บท ก่อนที่ในเวลาต่อมาจะได้นำเอาคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมของอินเดียผ่านทางมอญ มาถือบังคับเป็นกฎหมายเรื่อยมาจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์

- ยุคสมัยใหม่ (Modern Law) เริ่มตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ถือเป็นช่วงที่ประเทศไทยได้เริ่มรับเอาแนวความคิดจากกฎหมายตะวันตกเข้ามาบังคับใช้ในสังคมไทย และมีการจัดทำประมวลกฎหมายต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยสามารถแบ่งแยกวิวัฒนาการของกฎหมายออกได้เป็น 3 ช่วง ได้แก่

ช่วงที่หนึ่ง คือ การรับเอากฎหมายอังกฤษเข้ามาใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง

⁶² เว็บไซต์ <https://th.wikibooks.org/wiki/ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย>

⁶³ แสวง บุญเฉลิมวิภาส, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย, หน้า 52-58

ช่วงที่สอง คือ การตัดสินใจจัดทำกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เพื่อลบสิ่งสิทธิสภาพนอกอาณาเขตของชาติตะวันตก และจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งสองบรรพแรก ตามแบบของฝรั่งเศส และ

ช่วงที่สาม คือ การตัดสินใจจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งตามแบบของเยอรมัน โดยลอกเลียนแบบจากประเทศญี่ปุ่น เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว อันจะส่งผลต่อการขอยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตในที่สุด

2.3.2.2 เจตนารมณ์ของการกำหนดเหตุการณ์ในกฎหมายอาญาไทย

ภายหลังการประกาศใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เมื่อปีพุทธศักราช 2451 กฎหมายอาญาของไทยก็ได้มีการปรับปรุงเรื่อยมา จนกระทั่งเป็นประมวลกฎหมายอาญาฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีเนื้อหาที่ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก โดยมีลักษณะเป็นการแบ่งฐานความผิดต่าง ๆ และกำหนดโทษที่ใช้ลงแก่ความผิดแต่ละฐานให้มีความแตกต่างกัน ซึ่งการกำหนดเหตุการณ์นั้น ไม่ได้มีการกล่าวถึงเจตนารมณ์ไว้อย่างชัดเจน แต่อาจอนุมานจากการที่มีการแบ่งความผิดออกเป็นหลายฐานและแต่ละฐานความผิดก็มีระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดที่เห็นควรกำหนดโทษสูงต่ำแตกต่างกันไป แสดงให้เห็นว่าผู้ร่างได้ให้ความสำคัญในความหนักเบาและความเหมาะสมของโทษ อันเป็นไปตามแนวความคิดสัดส่วนของโทษต่อระดับความร้ายแรงของการกระทำผิด ซึ่งถือเป็นแนวความคิดหลักในการกำหนดโทษในประมวลกฎหมายอาญา จึงเป็นที่มาและหลักการ อันนำมาสู่เจตนารมณ์ในการร่างประมวลกฎหมายอาญาโดยกำหนดให้ในความผิดบางฐานมีทั้งบทธรรมดา และบททกรรถจ ซึ่งหากมีลักษณะของการกระทำผิดที่ร้ายแรง ผู้กระทำความผิดก็จะต้องได้รับโทษหนักขึ้นตามบททกรรถจหรือเหตุทกรรถจ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดในการแก้แค้นทดแทน และข่มขู่ยับยั้งอาชญากรรม⁶⁴

2.3.2.3 ลักษณะของการบัญญัติเหตุทกรรถจ

การบัญญัติเกี่ยวกับเหตุทกรรถจ มีการบัญญัติใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ

ลักษณะที่หนึ่ง การบัญญัติให้ “บททกรรถจ” แยกต่างหากจาก “บทธรรมดา” เป็นอีกมาตราหนึ่ง⁶⁵ เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งเป็น “บทธรรมดา” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 และ “บททกรรถจ” ของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335-336 ทวี เป็นต้น

ลักษณะที่สอง การบัญญัติให้ “บทธรรมดา” และ “บททกรรถจ” อยู่ในมาตราเดียวกันแต่บัญญัติให้ “บททกรรถจ” อยู่ในวรรคถัดไปในมาตรานั้น ๆ และกำหนดโทษของ “บททกรรถจ” ให้แยก

⁶⁴ ทวีพร คงแก้ว, *เพ็ญอังก์ เจริญธรรมที่ 50*, หน้า 28

⁶⁵ พิชัย ดำเนินพัฒนามงคล, *เพ็ญอังก์ เจริญธรรมที่ 26*, หน้า 19

ออกจากโทษของ “บทธรรมดา” อีกวรรคหนึ่งตามความหนักเบาของพฤติกรรม⁶⁶ เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 วรรคแรก ซึ่งเป็น “บทธรรมดา” ของความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา และถ้าการข่มขืนกระทำชำเราดังกล่าวเข้าลักษณะหรือพฤติกรรมในมาตรา 276 วรรคสาม ซึ่งเป็น “บทลดโทษ” ของความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักขึ้นกว่าวรรคแรก

ซึ่งลักษณะของการบัญญัติใน “บทลดโทษ” ที่ได้บัญญัติให้มีการแยกออกจาก “บทธรรมดา” เช่นนี้ จึงมีผลต่อการพิจารณาคดีของศาลในกรณีของเหตุลดโทษ โดยแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่หนึ่ง ศาลสามารถที่จะพิพากษาลงโทษใน “บทลดโทษ” ได้เลย โดยที่ศาลไม่จำเป็นต้องอ้างอิงถึง “บทธรรมดา” อีกแต่อย่างใด เนื่องจากบทลดโทษประเภทนี้มีความสมบูรณ์อยู่ในตัวเอง เช่น บทลดโทษในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289 ซึ่งศาลไม่จำเป็นต้องอ้างอิงมาตรา 288 ควบคู่ไปในการพิจารณา พิพากษา แต่ประการใด⁶⁷ เป็นต้น

กรณีที่สอง เป็นเหตุลดโทษที่ไม่มีความสมบูรณ์อยู่ในตัวเอง ซึ่งศาลต้องอ้างอิง “บทธรรมดา” ควบคู่ไปกับการพิจารณา “บทลดโทษ” ไปด้วยเสมอ เช่น ความผิดฐานบุกรุกในเวลากลางคืน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365 ซึ่งถือเป็น “บทลดโทษ” ที่ไม่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง ดังนั้น ศาลจึงต้องอ้างอิง มาตรา 362 ซึ่งเป็น “บทธรรมดา” ควบคู่กันไปด้วย⁶⁸ เป็นต้น

2.3.2.4 บทบัญญัติที่เป็นเหตุลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาของไทย ได้บัญญัติฐานความผิดต่าง ๆ ไว้ในภาค 2 ซึ่งเรียกว่า “ภาคความผิด” โดยแบ่งออกได้ถึง 12 ลักษณะ แต่มิได้มีการบัญญัติเหตุลดโทษไว้ครบทั้ง 12 ลักษณะ ได้แก่ ความผิดในลักษณะที่ 4 ความผิดเกี่ยวกับศาสนา และลักษณะที่ 8 ความผิดเกี่ยวกับการค้า เป็นต้น นอกจากนี้แล้วก็ยังมีการแบ่งลักษณะของการกระทำผิดออกเป็นหมวดหมู่ ยกเว้นในลักษณะที่ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ ที่ไม่ได้มีการแบ่งลักษณะความผิดออกไว้เป็นหมวดหมู่ ทั้งนี้ ในส่วนของการกำหนดเหตุลดโทษในฐานะความผิดแต่ละฐานความผิดนั้น ก็ได้มีการแบ่งออกไว้ตามลักษณะต่าง ๆ โดยจะสังเกตได้ว่าการกำหนดเหตุลดโทษได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากพฤติกรรมที่ประกอบการกระทำผิดแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่มีความรุนแรง หรือพฤติกรรมที่ผู้กระทำความผิดมีโอกาสในการกระทำผิดสำเร็จ

⁶⁶ เพิ่งอ้าง, หน้า 19

⁶⁷ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์, ถาม-ตอบ ประมวลกฎหมายอาญาภาคความผิด : ความผิดเกี่ยวกับการปกครองและ ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม, หน้า 20

⁶⁸ เพิ่งอ้าง, หน้า 19

มากขึ้น⁶⁹ จึงสามารถสรุปได้ว่า การกำหนดเหตุการณ์ตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ได้พิจารณาจากปัจจัยในการกำหนดเหตุการณ์ต่าง ๆ ข้างต้น

2.3.3 ความรับผิดชอบทางอาญาในเหตุการณ์ตามประมวลกฎหมายอาญา

ความรับผิดชอบทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 2 ความว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย...” จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าความรับผิดชอบทางอาญานั้น จะต้องประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประการ กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง ต้องมีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำอย่างไรเป็นความผิด

ประการที่สอง ต้องมีการกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติ และ

ประการที่สาม การกระทำนั้นต้องประกอบด้วยสภาพทางจิตใจ ซึ่งตามปกติ ได้แก่ เจตนากระทำ เว้นแต่บางกรณีที่ยกเว้นไว้เป็นอย่างอื่น โดยเฉพาะ⁷⁰ หรือที่เรียกว่า โครงสร้างการรับผิดชอบทางอาญา

เช่นเดียวกับคำอธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างการรับผิดชอบทางอาญาของศาสตราจารย์ หยุด แสงอุทัย ที่ได้กล่าวถึง “โครงสร้างการรับผิดชอบทางอาญา” ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน กล่าวคือ

ส่วนที่หนึ่ง การครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติ ได้แก่ องค์ประกอบภายนอก และองค์ประกอบภายใน

ส่วนที่สอง ความผิดกฎหมาย คือ เหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้ และ

ส่วนที่สาม ความชั่วร้ายหรือความชั่ว คือ ความรู้ผิดชอบ⁷¹

2.3.3.1 การกระทำที่ครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติ

หมายความว่า ผู้กระทำมีการกระทำที่ครบองค์ประกอบภายนอกของความผิดในเรื่องนั้น ๆ และครบองค์ประกอบภายในของความผิดในเรื่องนั้น ๆ ด้วย ประกอบกับผลกระทบบนของการกระทำนั้น สัมพันธ์กับการกระทำตามหลักในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ซึ่งสามารถแยกอธิบายได้ ดังนี้

องค์ประกอบภายนอก คือ สิ่งที่เป็นส่วนภายนอกที่ประกอบอยู่ในความผิดฐานใดฐานหนึ่ง กล่าวคือ เป็นสิ่งที่ไม่ใช่ในส่วนของจิตใจของผู้กระทำความผิด ซึ่งองค์ประกอบภายนอกของ

⁶⁹ พิชัย ด่านพัฒนามงคล, *เพ็ญอังกษิธร* ที่ 26, หน้า 20

⁷⁰ จิตติ ดิงชกัทธิ, *เพ็ญอังกษิธร* ที่ 9, หน้า 39

⁷¹ คณิศ ณ นคร, *เพ็ญอังกษิธร* ที่ 3, หน้า 39

ความผิดฐานใดฐานหนึ่งนั้น อย่างน้อยต้องประกอบไปด้วย “ผู้กระทำความผิด และการกระทำ ความผิด” และ “กรรมของการกระทำความผิด และความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล” นอกจากนี้ยังมีความผิดในบางฐานความผิดที่อาจมี “สิ่งที่เป็นส่วนพิเศษ” รวมถึง “คุณธรรมทาง กฎหมาย” อีกด้วย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ทั้งหมดเหล่านี้ ถือเป็นสิ่งที่สามารถสัมผัสได้และสามารถอธิบายได้

องค์ประกอบภายใน คือ สิ่งที่ตรงข้ามกับองค์ประกอบภายนอก หมายถึงสิ่งที่เป็นส่วน ภายในจิตใจของผู้กระทำความผิด หรือเป็นสิ่งที่เป็นส่วนจิตใจที่ประกอบอยู่ในความผิดฐานใดฐาน หนึ่ง ซึ่งตามปกติจะมีสิ่งเดียว แต่สำหรับความผิดบางฐานความผิดอาจมีองค์ประกอบภายใน มากกว่าหนึ่งสิ่งก็ได้

แต่สำหรับการพิจารณาองค์ประกอบภายนอกของความรับผิดทางอาญาในเหตุการณ์ นั้น ต้องพิจารณาจากพฤติการณ์หรือข้อเท็จจริงประกอบการกระทำความผิด ที่ทำให้ผู้กระทำ ความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 วรรคท้าย ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคล จะต้องรับโทษหนักขึ้น โดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้นจะต้องรู้ข้อเท็จจริงนั้น” ดังนั้น หากผู้กระทำ ไม่รู้ข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบความผิดของเหตุการณ์นั้นแล้ว ผู้กระทำความผิดก็ไม่ต้องรับ โทษหนักขึ้น และจะถือว่ามิเจตนาในการกระทำความผิดในเหตุการณ์นั้นมิได้ คงมีเจตนากระทำ ความผิดในชั้นธรรมดาเท่านั้น⁷²

2.3.3.2 เจื่อนใจแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย

เจื่อนใจแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย คือ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำที่ เป็นความผิดอาญานั้น แต่ไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่อยู่ในข้อสาระสำคัญทั้ง 3 ประการ ของความรับผิดทาง อาญา กล่าวคือ เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่เกี่ยวข้องกับเจตนาและประมาท⁷³

เจื่อนใจแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัยนี้ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมิเสมอ มิเช่นนั้นจะลงโทษ ผู้กระทำความผิดไม่ได้ และก็ไม่ใช่ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด ที่ผู้กระทำความผิด ต้องรู้ถึงจะลงโทษได้ เช่น ในความผิดฐานใช้หรืออ้างเอกสารปลอมหรือเอกสารมหาชนที่จดแจ้ง เท็จ ตามมาตรา 268 วรรคแรก บัญญัติว่า “ผู้ใดใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิด ตามมาตรา 264 มาตรา 265 มาตรา 266 หรือมาตรา 267 ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือประชาชน ต้องระวางโทษ...” ซึ่งข้อเท็จจริงที่เป็นเจื่อนใจแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย คือ คำว่า “ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน”⁷⁴

⁷² พิชัย ด่านพัฒนามงคล, *เพิ่งอ้าง เจริญธรรม* ที่ 26, หน้า 23

⁷³ คณิต ณ นคร, *เพิ่งอ้าง เจริญธรรม* ที่ 3, หน้า 123

⁷⁴ คณิต ณ นคร, *เพิ่งอ้าง เจริญธรรม* ที่ 10, หน้า 535

2.3.3.3 มูลเหตุจูงใจ หรือเจตนาพิเศษ

มูลเหตุจูงใจ หรือเจตนาพิเศษ คือ เจตนาให้เกิดผล โดยตรงเท่านั้น ไม่มีการเล็งเห็นผล ดังเช่นเจตนาธรรมดา⁷⁵ หรือเจตนาทั่วไป (dolus generalis) เนื่องจากเจตนาทั่วไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสอง นั้น มีทั้งการประสงค์ต่อผลและการเล็งเห็นผล โดยมูลเหตุจูงใจ หรือเจตนาพิเศษนั้น สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ กล่าวคือ

ลักษณะที่หนึ่ง เหตุจูงใจที่เกิดขึ้นในขณะที่กระทำความผิด หรือเหตุจูงใจที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิด

ลักษณะที่สอง เหตุจูงใจที่ยังไม่เกิดขึ้นในขณะที่กระทำความผิด ซึ่งมีการกระทำความผิดเพื่อนำไปสู่เหตุจูงใจที่ต้องการแท้จริง

2.3.3.4 ผลของการกระทำความผิด

ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดนั้น เป็นเงื่อนไขหนึ่งของการลงโทษที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งผลนั้นจะต้องเป็นผลธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 63 ที่บัญญัติว่า “ถ้าผลของการกระทำความผิดใด ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ผลของการกระทำนั้น ต้องเป็นผลที่ตามธรรมดาย่อมเกิดขึ้นได้”

โดยผลที่ตามธรรมดาย่อมเกิดขึ้นได้นี้ หมายถึง ผลที่โดยปกติแล้วย่อมต้องเกิดขึ้นจากการกระทำในพฤติการณ์เช่นนั้น โดยที่ผู้กระทำความผิดไม่จำเป็นต้องรู้ถึงผลนั้น มิฉะนั้นแล้วจะกลายเป็น “การกระทำโดยเจตนา”⁷⁶ หรือผลที่ผู้กระทำสามารถ “คาดเห็น” ความเป็นไปได้จากผลของการกระทำนั้น (The offender could have foreseen the possibility of such a consequence) แต่ไม่ถึงขั้นเล็งเห็นผล⁷⁷

2.3.3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล

ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ถือเป็นองค์ประกอบภายนอกที่สำคัญเรื่องหนึ่ง ซึ่งในการพิจารณาไปเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลนั้น สามารถอธิบายได้เป็น 2 ทฤษฎีที่สำคัญ กล่าวคือ

ทฤษฎีเงื่อนไข (Theory of conditional factors) คือ ทฤษฎีที่พิจารณาว่าผลของการกระทำความผิดใดจะเกิดขึ้นได้ ก็จะต้องมีการกระทำผิดเช่นนั้น หรือจะต้องมาจากการกระทำ ความผิดนั้น แม้การกระทำความผิดนั้นจะมีเหตุ หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนก่อให้เกิดผลของความผิดขึ้นรวมอยู่ด้วยก็ตาม โดยทฤษฎีนี้ มีหลักว่า “การกระทำทุก ๆ อันย่อมถือว่าเป็นเหตุที่ทำให้เกิดผล

⁷⁵ คณิต ณ นคร, *เพ็ญอังกูร* 3, หน้า 86

⁷⁶ จิตติ ดิงศักดิ์, *เพ็ญอังกูร* 9, หน้า 143

⁷⁷ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์, *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1*, หน้า 218-219

ถ้าหากว่าการกระทำนั้น ๆ ไม่มีอยู่แล้วผลนั้น ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น” จึงกล่าวได้ว่าทฤษฎีนี้เป็นหลักที่ใช้วินิจฉัยผลทางธรรมชาติ⁷⁸

อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ก็ยังคงมีความบกพร่องที่สำคัญ คือ การพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลโดยอาศัยหลักการดังกล่าวข้างต้นนั้น ไม่อาจทำได้อย่างปราศจากปัญหาในหลายกรณี เพราะทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์และการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล เป็นการพิจารณาในทางตรรกะ และเนื่องจากในบางกรณีวิทยาศาสตร์ไม่สามารถพิสูจน์และยืนยันผลได้⁷⁹

ทฤษฎีเหตุที่เหมาะสม (Theory of adequate cause) ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ในการแก้ไขข้อบกพร่องของ “ทฤษฎีเงื่อนไข” โดยคำนึงถึงความเหมาะสมเพียงพอตามปกติที่จะเกิดผลอันเป็นความผิขึ้นหรือไม่ โดยถือหลักว่า “เหตุที่ก่อให้เกิดผลที่ผู้กระทำต้องรับผิดชอบนั้น หมายถึงเฉพาะแต่เหตุที่ตามประสบการณ์ทั่วไปที่สามารถทำให้ผลที่ความผิฐานนั้นต้องการเกิดขึ้นได้เท่านั้น กล่าวคือ หมายถึงเฉพาะเหตุอันเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอสำหรับผลนั้นเท่านั้น” ดังนั้น ตามหลักการของทฤษฎีนี้ สามารถอธิบายได้ว่า เหตุที่ทำให้เกิดผลที่จะเป็นความรับผิดชอบไม่ใช่ทุกเหตุ แต่เฉพาะเหตุที่ตามความรู้ ความชำนาญที่ทำให้เกิดผลได้เท่านั้น จึงเป็นเรื่องของความเป็นไปได้ ซึ่งยังไม่อาจแก้ไขปัญหาความบกพร่องของ “ทฤษฎีเงื่อนไข” ได้อย่างสมบูรณ์อยู่ดี และยังไม่มีความแน่นอนอยู่มาก⁸¹

2.3.4 ข้อแตกต่างระหว่างเหตุลครรจ์ เหตุเพิ่มโทษ และผลของการกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น มีด้วยกัน 3 ประการ กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง แนวคิดในเรื่องของการกำหนดเหตุลครรจ์ กับเหตุเพิ่มโทษ มีแนวความคิดที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ “เหตุลครรจ์” เป็นเรื่องของการกำหนดโทษตามความรุนแรงของการกระทำ ความผิด และความสะดวกในการกระทำ ความผิด ซึ่งปรากฏอยู่ในภาคความผิด เพื่อให้ได้สัดส่วนกับการกระทำ ความผิดนั้น ๆ แต่สำหรับ “เหตุเพิ่มโทษ” เป็นเรื่องของการลงโทษผู้กระทำความผิดซ้ำที่ไม่มีความเจตเลาบในการกระทำ ความผิด⁸² ซึ่งปรากฏอยู่ในบททั่วไปว่าด้วยการกระทำ ความผิดซ้ำอีกในหมวดที่ 8

⁷⁸ พิชัย ด่านพัฒนามงคล, *เพ็ญอ้าง เจริญธรรม* ที่ 26, หน้า 26

⁷⁹ คณิต ณ นคร, *เพ็ญอ้าง เจริญธรรม* ที่ 3, หน้า 178

⁸⁰ พิชัย ด่านพัฒนามงคล, *เพ็ญอ้าง เจริญธรรม* ที่ 26, หน้า 27

⁸¹ คณิต ณ นคร, *เพ็ญอ้าง เจริญธรรม* ที่ 3, หน้า 179

⁸² จิตติ ดิงศกัทธิย์, *เพ็ญอ้าง เจริญธรรม* ที่ 9, หน้า 987

ประการที่สอง องค์ประกอบในการลงโทษของเหตุฉกรรจ์ กับเหตุเพิ่มโทษ มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ “เหตุเพิ่มโทษ” เป็นการรับโทษเพิ่มขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดครั้งก่อน แต่สำหรับ “เหตุฉกรรจ์” เป็นการรับโทษหนักขึ้นเนื่องมาจากมีพฤติการณ์หรือข้อเท็จจริงในการประกอบกระทำความผิด⁸³ อันมีลักษณะต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดในเรื่องนั้น ๆ

ประการที่สาม ข้อยกเว้นของ “เหตุฉกรรจ์” กับ “เหตุเพิ่มโทษ” มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ “เหตุเพิ่มโทษ” เป็นการมุ่งลงโทษผู้กระทำความผิดคดีนี้และไม่มีผลขัดขวางในการกระทำความผิด ซึ่งจำต้องอาศัยเจตนาในการกระทำความผิดเป็นหลักเกณฑ์สำคัญ ดังนั้น “เหตุเพิ่มโทษ” จึงถือเป็นข้อยกเว้นสำหรับการกระทำความผิดที่เกิดจากการกระทำความผิดโดยประมาท ความผิดลหุโทษ และความผิดที่ได้กระทำโดยบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินสิบเจ็ดปีในขณะที่กระทำความผิด แต่สำหรับ “เหตุฉกรรจ์” เป็นการรับโทษ เนื่องจากลักษณะของการกระทำนั้นมีความร้ายแรง หรือผลของการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมาก ดังนั้น “เหตุฉกรรจ์” จึงไม่มีการยกเว้นไว้สำหรับการกระทำความผิดใด ๆ

นอกจากนี้ สำหรับเรื่องผลของการกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น เป็นเรื่องที่ใกล้เคียงกับ “เหตุฉกรรจ์” มาก โดยสิ่งที่แตกต่างกัน คือ กรณีที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นอันเนื่องมาจาก “ผล” ซึ่งมีสาเหตุในการกระทำความผิด เช่น กรณีทำร้ายร่างกาย หากผลร้ายของการกระทำความผิดดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้ถูกทำร้ายร่างกาย ได้รับอันตรายสาหัสผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 63 คือ เป็น “ผลธรรมดา” และเป็นไปตามหลัก “ทฤษฎีเหตุที่เหมาะสม” (Theory of Adequate Causation)⁸⁴

2.4 แนวคิดและทฤษฎีในการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

2.4.1 มูลเหตุในการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์⁸⁵

ทรัพย์สิน ถือเป็นวัตถุที่มีบทบาทต่อบุคคลนับแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน และยิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ซึ่งความสำคัญของทรัพย์สินนี้เองที่เป็นเหตุให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางทรัพย์สินของคนในสังคมจนนำไปสู่ปัญหาความวุ่นวายในการแก่งแย่งทรัพย์สินกัน ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสังคม จึงจำเป็นต้องมีการออกมาตรการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลขึ้น ซึ่ง จอห์น ล็อก (John Locke) ได้กล่าวว่า เมื่อปัจเจกชนมาอยู่ร่วมกันและยอมรับอำนาจของรัฐ

⁸³ เพิ่งอ้าง, หน้า 987

⁸⁴ ทวีพร คงแก้ว, เพิ่งอ้าง *เชิงอรรถที่ 26*, หน้า 39

⁸⁵ คณพล จันทรหอม, ถ้อยอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2 ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ลักษณะ 13 ความผิดเกี่ยวกับศพ, พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 16-17

แล้ว รัฐก็มีภาระผูกพันที่จะต้องคุ้มครองทรัพย์สินส่วนบุคคล โดยถือเป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่สำคัญในระบบประชาธิปไตยซึ่งกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องปกป้องเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในโลกยุคปัจจุบัน สิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคล เป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่เฉพาะต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลและครอบครัวเท่านั้น แต่ทวีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและของโลกอีกด้วย กล่าวคือ ในสังคมที่มีระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี (Free Market) หรือแนวความคิดเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม สิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคลเป็นรากฐานของแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล (Personal Right) ซึ่งเอกชนแต่ละคนเป็นผู้มีบทบาทอย่างยิ่งในตลาด ดังนั้น เพื่อคุ้มครองสิทธิในทางทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าว กฎหมายจึงยิ่งทวีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความสงบเรียบร้อยของคน ในสังคมจนทำให้เกิดหลักทั่วไปทางทรัพย์สินที่ว่า “ของสิ่งหนึ่งเป็นทรัพย์สินของบุคคลใด ก็ต่อเมื่อกฎหมายให้อำนาจในการกระทำการสิ่งใดก็ได้กับของสิ่งนั้น” และ “กฎหมายจะป้องกันมิให้บุคคลอื่นมาเกี่ยวข้องกับของสิ่งนั้นในทุกวิถีทางหากปราศจากความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจ”

แม้ว่ารัฐจะได้รับรองและคุ้มครองสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สินในทางแพ่งให้แก่บุคคลแล้วก็ตาม ก็ยังไม่เพียงพอและเหมาะสม หากมีการรบกวนกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองนั้นอย่างรุนแรงจนกระทบต่อชีวิต ร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น รัฐจึงต้องปกป้องดูแลเจ้าของทรัพย์สินด้วยวิธีการออกมาตรการบังคับทางอาญาที่เด็ดขาดควบคู่ไปด้วย โดยกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษให้สอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำ เพื่อเป็นการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่การลงทุนที่จะเกิดขึ้น

2.4.2 พัฒนาการของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

แนวความคิดของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้นตามความซับซ้อนของสังคม ประเภทของทรัพย์สินที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งวิธีการและรูปแบบของการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมากยิ่งขึ้น ทั้งในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร และกฎหมายจารีตประเพณีสำหรับการพัฒนาความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายไทย ได้รับอิทธิพลมาจากกฎหมายตะวันตก ในช่วงรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์⁸⁶ ซึ่งพอสรุปโดยสังเขปได้ ดังนี้

2.4.2.1 การพัฒนาแนวคิดของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในประเทศตะวันตก

ความผิดฐานลักทรัพย์เป็นความผิดที่ผู้กระทำความผิดเอาทรัพย์สินของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ด้วยการกระทำในลักษณะที่เป็นการตัดกรรมสิทธิ์และแย่งการครอบครองทรัพย์สินนั้น

⁸⁶ เพ็งอ้าง, หน้า 17

2.4.2.1.1 ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law)

แนวความคิดของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเริ่มปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายของพระเจ้าฮัมมูราบี เช่น การลักทรัพย์จากศาสนสถานจะต้องถูกประหารชีวิต หรือการลักปศุสัตว์ เป็นต้นซึ่งผู้กระทำความผิดจะต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทน หากไม่สามารถชำระได้จะต้องถูกประหารชีวิตเช่นเดียวกับการลักบุตรของผู้อื่นเช่นเดียวกับในยุคของกฎหมายโรมันที่เรียกการกระทำในลักษณะนี้ว่า “furtum” ซึ่งเดิมทีเป็นส่วนหนึ่งกฎหมายจารีตประเพณี ซึ่งต่อมาได้มีการนำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายสิบสองโต๊ะ และกำหนดให้การเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปเป็นสิ่งที่ผิด โดยจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของทรัพย์สินนั้น ซึ่งต่อมาได้มีการบัญญัติให้การเอาทรัพย์สินไปเป็นความผิดทั้งในทางแพ่งและทางอาญา โดยเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายเลือกว่าจะดำเนินคดีในทางใด และหากผู้เสียหายได้รับค่าสินไหมทดแทนแล้วก็จะหมดอำนาจฟ้องร้องในคดีนั้นไป ซึ่งฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายโรมัน ได้บัญญัติไว้ 6 ลักษณะ ดังนี้ การลักทรัพย์ (furtum) การชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ (rapina) การฉ้อโกง (stellionatus) การลักปศุสัตว์ (abigeatus) การลักพาตัว (plagium) และการทำให้เสียทรัพย์สิน (damnuminiuria datum)

ซึ่งต่อมาก็ได้มีการนำเอากฎหมายโรมันมาเป็นรากฐานความคิดในการออกกฎหมายเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เป็นต้นว่ายุคกลางตอนปลายของฝรั่งเศส การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีหลายฐานความผิดและแต่ละฐานความผิดก็มีการเพิ่มความรุนแรงของการลงโทษให้มากยิ่งขึ้น ตามความร้ายแรงและพฤติการณ์ในการกระทำความผิด เริ่มตั้งแต่การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไปจนถึงโทษประหารชีวิต นอกจากโทษที่มีความรุนแรงแล้วยังมีการกำหนดเหตุการณ์ไว้ อีกหลายประการ เช่น การลักทรัพย์ในเวลากลางคืน การชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ การลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้าง หรือการลักทรัพย์ในเรือของเจ้านาย เป็นต้น และมีการพัฒนาต่อมาให้ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีความชัดเจนและจำแนกเป็นความผิดต่าง ๆ โดยละเอียดมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีการจำแนกเหตุการณ์ออกเป็นจำนวนมาก โดยคำนึงถึงรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ (1) คุณสมบัติของผู้กระทำความผิด (2) สถานที่กระทำความผิด (3) เวลาที่กระทำความผิด (4) ลักษณะของการกระทำความผิด (5) สภาพของทรัพย์สินที่ถูกลัก (6) จำนวนทรัพย์สินที่ถูกลัก และ (7) การกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งในภายหลังได้มีการปรับปรุงกฎหมายอีกหลายครั้งจนกระทั่งคริสต์ศักราช 1994 และมีการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินไว้หลายฐานความผิด ตั้งแต่มาตรา 311-1 จนถึงมาตรา 324-9 ประกอบไปด้วย ความผิดฐานลักทรัพย์ ความผิดฐานกรร โชก ความผิดฐานฉ้อโกง ความผิดฐานข่มขืน ความผิดฐานรับของโจร ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน และความผิดฐานรบกวนการประมวลผล⁸⁷

⁸⁷ เห่งอ้าง, หน้า 18-20

2.4.2.1.2 ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law)

ระบบกฎหมายนี้ได้พัฒนาและขยายความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินออกไปอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งเป็นการเอาทรัพย์สินไปโดยปราศจากความยินยอมและ เรียกความผิดฐานนี้เป็นภาษาอังกฤษว่า “larceny” ในชั้นแรกความผิดฐานลักทรัพย์เกิดขึ้นเพื่อปกป้องทรัพย์สินอันมีค่าสำหรับการประกอบอาชีพ อาทิ การปล้นทรัพย์ แต่ไม่อาจป้องกันผู้ที่มีความครอบครองอยู่ไม่ให้เอาไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันการเงิน จึงได้มีการบัญญัติความผิดขึ้นใหม่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเอาผิดแก่ผู้กระทำความผิดนั้น และต่อมาได้พัฒนาไปใช้กับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจด้วย นอกจากนี้ ระบบกฎหมายจารีตประเพณียังได้พัฒนาหลักกฎหมายต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน เช่น การชิงทรัพย์ การลักขโมย หรือการฉ้อโกง เพื่อให้ครอบคลุมความผิดทั้งหลายที่มีอยู่⁸⁸ เป็นต้น

2.4.2.2 การพัฒนาแนวคิดของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในประเทศไทย

เริ่มมีปรากฏให้เห็นเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชัดเจนที่สุด โดยเริ่มตั้งแต่ในคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ ในสมัยกรุงศรีอยุธยา กฎหมายตราสามดวง ในสมัยรัชกาลที่ 1-3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ในสมัยรัชกาลที่ 4-8 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จวบจนประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน ซึ่งองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์ในแต่ละยุคสมัยนั้นล้วนแล้วแต่มีความใกล้เคียงและคล้ายคลึงกัน โดยอาจมีความแตกต่างกันเพียงในส่วนของคุณลักษณะของการกระทำความผิดที่มีการกำหนดไว้กว้างบ้างแคบบ้างแล้วแต่สถานการณ์ในขณะบังคับใช้กฎหมายนั้น ๆ⁸⁹ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

กฎหมายตราสามดวง เกิดขึ้นในรัชสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1) โดยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการชำระสะสางกฎหมายเก่าที่มีมาแต่ครั้งโบราณ แล้วรวบรวมเป็นประมวลกฎหมายขึ้น และทรงโปรดให้เรียกประมวลกฎหมายดังกล่าวว่า “กฎหมายตราสามดวง” โดยให้อาลักษณ์ชุบเส้นหมึกสามชุด แต่ละชุดประทับตรา 3 ดวง คือ 1. ตราพระราชสีห์ 2. ตราพระคชสีห์ และ 3. ตราบัวแก้ว ไว้ทุกเล่มและเก็บไว้ใน หอเครื่องชุดหนึ่ง หอหลวงชุดหนึ่ง และศาลหลวงอีกชุดหนึ่ง

โดยมูลเหตุของการชำระกฎหมายตราสามดวง เนื่องมาจากกฎหมายที่ใช้กันอยู่ในระยะแรกของกรุงรัตนโกสินทร์นั้นก็คือกฎหมายที่ใช้อยู่เมื่อครั้ง กรุงศรีอยุธยา โดยอาศัยความจำและการคัดลอกมาตามเอกสารที่หลงเหลือ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงทำการวินิจฉัยเรื่องต่าง ๆ โดยอาศัยมูลอำนาจอธิปไตยของพระองค์เองบ้าง อาศัยหลักฐานที่ได้จาก

⁸⁸ เพิ่งอ้าง, หน้า 21

⁸⁹ เพิ่งอ้าง, หน้า 21-23

การสืบสวนบ้าง ฟังคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่บ้าง จนกระทั่งได้เกิดคดีขึ้นคดีหนึ่งและมีการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา คดีที่เกิดขึ้นนี้แม้เป็นคดีฟ้องหย่าของชาวบ้านธรรมดา แต่ที่มีความสำคัญในทาง ประวัติศาสตร์กฎหมาย และเป็นต้นเหตุให้นำมา ซึ่งการชำระสะสางกฎหมายในสมัยนั้น คือ คดีที่ อำแดงป้อม ฟ้องหย่านายบุญศรี ช่างเหล็กหลวง ทั้ง ๆ ที่ตนได้ทำชู้กับ นายราชาอรรด และศาลได้ พิพากษาให้หย่าได้ตามที่อำแดงป้อมฟ้อง โดยอาศัยการพิจารณาคดีตามบทกฎหมาย ที่มีความว่า “ชายหาผิดมิได้ หญิงขอหย่า ท่านว่าเป็นหญิงหย่าชาย หย่าได้” เมื่อผลของคดีเป็นเช่นนี้ นายบุญศรี จึงได้นำเรื่องขึ้นทูลเกล้าถวายฎีกา ต่อพระเจ้าแผ่นดิน พระองค์ทรงเห็นด้วยกับฎีกาว่าคำพิพากษา ของศาลนั้น ขัดหลักความยุติธรรม ทรงสงสัยว่าการพิพากษาคดีจะถูกต้องตรงตามตัวฉบับ กฎหมายหรือไม่จึงมีพระบรมราชโองการ ให้เทียบกฎหมายทั้ง 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ศาลใช้กับฉบับที่ หอหลวงและที่ห้องเครื่อง แต่ก็ไม่ปรากฏ ข้อความที่ตรงกัน เมื่อเป็นดังนี้ จึงมีพระราชดำริว่ากฎหมายนั้น ไม่เหมาะสม อาจมีความคลาดเคลื่อนจากการคัดลอก สมควรที่จะจัดให้มีการชำระสะสางกฎหมายใหม่ เหมือนการสังคายนา พระไตรปิฎกจากคดีอำแดงป้อมดังกล่าวข้างต้น ดังพระราชปรารภที่ว่า “ให้กรรมการชำระพระราชกำหนดคบทพระอายุการอันมีอยู่ในหอหลวง ตั้งแต่พระธรรมศาสตร์ไป ให้ถูกถ้วน ตามบาฬีและเนื้อความ มิให้ผิดเพี้ยนซ้ำกัน ได้จัดเป็นหมวด เป็นเหล่าเข้าไว้ แล้วทรงอุตสาห ทรงชำระตัดแปลง ซึ่งบทอันวิประหลาดนั้น ให้ชอบโดยยุติธรรมไว้”

โดยในส่วนของความผิดฐานลักทรัพย์นั้น กฎหมายตราสามดวงได้นำเอามาบัญญัติไว้ใน พระอัยการลักขณโจร หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า กฎหมายลักขณโจร ซึ่งปรากฏเป็นด้วยบทความว่า “อواهرณจ นำเอาซึ่งทรัพย์สรรพเหตุทั้งปวงของผู้อื่นด้วยโดยจิตรพร้อมด้วยอะระหะระเจตนา จัดเป็นโจรกำม...” ทั้งมิได้บัญญัติแต่เฉพาะความผิดฐานลักทรัพย์เท่านั้น แต่ยังบัญญัติถึงความผิด ในลักษณะอื่น ๆ ไว้อีกด้วย เช่น ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย หรือ แม้แต่ความผิดฐานฆ่าคนตาย ก็ยังถูกรวมอยู่ในพระอัยการฉบับนี้⁹⁰

พระอัยการลักขณโจร ได้จำแนกความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ออกเป็น 2 ประเภท โดยเป็น การจำแนกตามความสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิด ได้แก่

1. อกโจร หมายถึง ผู้เป็น โจรที่แท้จริง ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็นอีก 3 ลักษณะ กล่าวคือ

- 1.1 กตุดา หมายถึง การลักทรัพย์ด้วยตนเอง
- 1.2 การยิดา หมายถึง ใ้ใช้ให้ผู้อื่นลักทรัพย์
- 1.3 นิทุทธิฐา หมายถึง สั่งสอนให้ผู้อื่นเป็นโจร

⁹⁰ ประมวลกฎหมาย รัชกาลที่ 1, มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, พิมพ์ตามฉบับหลวงตรา 3 ดวง จุล สักราช 1166 หน้า 289-292

2. สมโจร หมายถึง ผู้ที่มีได้เป็นโจรที่แท้จริง แต่มีความเกี่ยวข้องกับโจร ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็นอีก 5 ลักษณะ กล่าวคือ

- 2.1 สุฐานทา หมายถึง ให้อยู่แก่โจร
- 2.2 สขา หมายถึง เป็นมิตรสหายกับโจร
- 2.3 ชานา หมายถึง สมรู้ร่วมคิดกับโจร
- 2.4 ตานา หมายถึง ปกป้องโจรไว้
- 2.5 ภูตดา หมายถึง กินอยู่สำมะเลเทเมากับโจร

นอกจากนี้ยังได้มีการจำแนกผู้กระทำความผิดออกเป็นอีก 16 ประเภท ตามลักษณะแห่งการกระทำ กล่าวคือ

1. โจรปล้น หมายถึง การสมคบกันเป็นจำนวนตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ปล้นบ้านเรือน ยิงปืน ให้อำนาจให้ตกใจกลัวแล้วเก็บเอาทรัพย์ไป
2. โจรย่องสะดม หมายถึง โจรที่ใช้เวทย์มนต์สะกดให้เจ้าของหลับไหลแล้วเอาทรัพย์ไป
3. โจรไทย หมายถึง โจรที่ทำให้เจ้าของกลัวแล้วเก็บเอาทรัพย์ไป
4. โจรตีชิง หมายถึง โจรที่สมคบกับพวกไปตีหาบคอน โกงเกวียน ทับไธนา สำเภานาวา ทั้งทางเรือและทางบก
5. โจรฉกฉวย หมายถึง โจรที่ไม่มีอาวุธติดตัวไป แต่ไปดักรอชิงเอาทรัพย์อยู่ตามหนทางเปลี่ยว
6. โจรซุ่มซ่อน หมายถึง โจรที่สมคบกันไปดักรอที่ทับราวป่า ทำน้ำ หรือสถานที่ใด ๆ โดยซ่อนตัวมิให้เจ้าของเห็นแล้วเก็บเอาทรัพย์ ช้าง ม้า เรือ เกวียนไป
7. โจรล้วงลัก หมายถึง โจรที่ขโมยทรัพย์จากบ้านเรือน เรือ หรือร้าน
8. โจรลักเลียม หมายถึง โจรที่เอาเรือ เกวียนหรือทรัพย์ไปจากบ้านเรือน ท่า หรือสถานที่ใด ๆ โดยไม่บอกแก่เจ้าของ เมื่อเจ้าของมาพบเข้าก็บอกว่าหยอกยืม
9. สาธารณโจร หมายถึง โจรที่ไปกับเจ้าทรัพย์โดยเก็บทรัพย์ไปขณะที่อยู่เฝ้าเรือ หรือไปด้วย แต่พอถึงกลางทางก็กลับมาก่อน มิได้ทำร้ายเจ้าทรัพย์
10. นิลากรโจร หมายถึง ผู้ที่เพียงแต่แสดงอาการพิรุณคิดพันในทรัพย์ จุลมลินินิลเมฆอันคล้ำดำติดอยู่
11. วิสาสคาหโจร หมายถึง โจรที่ลักทรัพย์ญาติ พี่น้อง บิดา มารดา สามี ภรรยา เขย สะใภ้
12. สาระพะโจร หมายถึง โจรที่ลักขโมยสิ่งต่าง ๆ ไม่เลือก หรือพวกลักเล็กขโมยน้อย

13. บัณฑุกุสะกะโจร หมายถึง โจรที่ชิงเอาทรัพย์สิ่งของในทางบกหรือทางเรือ
14. ทามภริกะโจร หมายถึง โจรที่มีพรรคพวกและเลี้ยงชีพด้วยโจรกรรม
15. โจรสาระ หมายถึง โจรที่ลักทรัพย์ที่เป็นแก่นสาร เช่น พระพุทธรูป หรือการลักลอกทองพระพุทธรูป เป็นต้น ถือเป็น “มิฉลาทิฏฐิอุกฤษฐโทษ” และ
16. คัสกรโจร หมายถึง โจรที่มีสมัครพรรคพวกปล้นบ้านเรือนแล้วเผาเรือนลูกตามใหม่ พระพุทธรูป พระสตุปเจดีย์ พระศรีมหาโพธิ์ กุฏิวิหาร หรือการเบียดเบียน เป็นต้น อันเป็นการกระทำที่มีโทษหนัก⁹¹

โดยพระอัยการลักษณะโจรนี้ ได้มีการแบ่งประเภทของคดีตามความหนักเบาของโทษ ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ว่าด้วยคดีมิโทษอุกฤษ (โทษหนัก)
2. ว่าด้วยคดีมิโทษมหันตหรือครุ (โทษรองจากอุกฤษ)
3. ว่าด้วยคดีมิโทษมัชฌิม (โทษกลาง) และ
4. ว่าด้วยคดีลหุโทษ (โทษเบา)

โดยเหตุจรรยาในความผิดฐานลักทรัพย์นั้นจะถูกบัญญัติไว้ในประเภทคดีมิโทษอุกฤษ และคดีมิโทษมหันตหรือครุ⁹² นอกจากนี้ ยังได้จำแนกความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ออกเป็น 8 ประเภท ตามความสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิด และได้มีการจำแนกผู้กระทำความผิดออกเป็นอีก 16 ประเภท ตามลักษณะแห่งการกระทำ ซึ่งเมื่อได้ทำการพิจารณาประเภทของโจรจากลักษณะแห่งการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีความคล้ายคลึงกับฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาไทยในปัจจุบัน แตกต่างที่มีการกำหนดรายละเอียดของการจำแนกที่มากกว่า ซึ่งการจำแนกเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีการกระทำในลักษณะเดียวกันทั้งสิ้น กล่าวคือ เป็นการเอาทรัพย์ของผู้อื่นไป โดยเจ้าของทรัพย์ไม่รู้ตัวหรือโดยปราศจากความยินยอม นอกจากนี้แล้วยังได้มีการตรากฎหมายอันเกี่ยวกับการน้อ โกงขึ้นมามากขึ้นฉบับเป็นการเฉพาะอีกด้วย เรียกว่า “ประกาศลักษณะน้อ” เมื่อรัตนโกสินทรศก 119 (พ.ศ.2443) ซึ่งมีอยู่เพียง 7 มาตรา

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ด้วยความเปลี่ยนแปลงทางบริบทของสังคมไทยในขณะนั้นที่มีการทำสัญญาพระราชไมตรีกับนานาอารยประเทศ ประกอบกับระยะเวลาของกฎหมายตราสามดวงที่มีการบังคับใช้มาเป็นระยะเวลานานและไม่ทันต่อกาลสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป อันเป็นผลต่อการชำระคดีและการปกครองบ้านเมืองจึงเป็นเหตุให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงโปรดเกล้าให้มีการชำระสะสางกฎหมายลักษณะอาญาขึ้นใหม่ และประกาศใช้

⁹¹ เพิ่งอ้าง, หน้า 293-294

⁹² พิชัย ดำเนินพัฒนามงคล, เพิ่งอ้าง เจริญธรรมที่ 26, หน้า 34

ใน ร.ศ.127 โดยได้มีการบัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ขึ้นใหม่ให้มีลักษณะที่ใช้ได้เป็นการทั่วไป ซึ่งปรากฏอยู่ในส่วนที่ 9 “ว่าด้วยความผิดที่ประทุษร้ายแก่ทรัพย์” หมวดที่ 1 ตั้งแต่มาตรา 288 ถึงมาตรา 296⁹³ โดยได้เทียบเคียงจากกฎหมายของต่างประเทศในขณะนั้น ได้แก่ กฎหมายของประเทศเนเธอร์แลนด์ (มาตรา 310) กฎหมายของประเทศอิตาลี (มาตรา 402) กฎหมายของประเทศฮังการี (มาตรา 330) กฎหมายอินเดีย (มาตรา 378) และกฎหมายของประเทศอียิปต์ (มาตรา 268)⁹⁴ เป็นต้น โดยจำแนกความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ออกเป็น 8 หมวด ตามลักษณะของการกระทำ⁹⁵

ซึ่งบทบัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ทั่วไป ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 288 ความว่า “ผู้ใดบังอาจเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปโดยการทุจริต ทรัพย์นั้นจะเป็นของผู้หนึ่งผู้ใดทั้งนั้นก็ตามหรือผู้หนึ่งผู้ใดเป็นเจ้าของทรัพย์นั้น แม้แต่ส่วนหนึ่งก็ตาม ถ้าแลมันบังอาจเอาไปโดยเจ้าของเขามิได้อนุญาตไซ้ร้ ท่านว่ามันคือโจรลักทรัพย์ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีและให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท ด้วยอีกโทษหนึ่ง” ทั้งนี้ ความในมาตรา 288 ข้างต้น ไม่ได้บัญญัติให้หมายความรวมถึงทรัพย์บางประเภท เช่น ทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ทรัพย์อันต้องยึดหรือต้องอายัด ทรัพย์จำนำ และทรัพย์ที่ถือว่าเป็นความผิดไม่ร้ายแรง อันได้แก่ การลักเก็บผลไม้ หรือพันธุ์ไม้ที่มีประโยชน์ เป็นต้น โดยทรัพย์ตามประเภทต่าง ๆ ข้างต้นนั้น ได้ถูกนำไปบัญญัติไว้เป็นมาตราเฉพาะเริ่มตั้งแต่มาตรา 289 - 292 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังได้มีการบัญญัติในส่วนเหตุการณ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น ได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ตั้งแต่มาตรา 293 - 296⁹⁶

⁹³ เฝิงอ้วง, หน้า 34

⁹⁴ คณพล จันทรหอม, เฝิงอ้วง เชนงอรรถที่ 84, หน้า 29-30

⁹⁵ การจำแนกความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ทั้ง 8 ประเภท ได้แก่ หมวดที่ 1 ความผิดฐานลักทรัพย์ หมวดที่ 2 ความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ จึงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และฐานสลัด หมวดที่ 3 ความผิดฐานกรรโชก หมวดที่ 4 ความผิดฐานฉ้อโกง หมวดที่ 5 ความผิดฐานยักขอกันต้องอาญา หมวดที่ 6 ความผิดฐานรับของโจร หมวดที่ 7 ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ และหมวดที่ 8 ความผิดฐานบุกรุก

⁹⁶ เหตุการณ์ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127

มาตรา 293 ถ้าหากว่าการลักทรัพย์ได้กระทำประกอบด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ในมาตรานี้คือ

- (1) ลักทรัพย์เขาในเวลาค่าคืนก็ดี
- (2) ลักทรัพย์เขาโดยปีนป่าย หรือตัดช่องเข้าไปลักภายในบริเวณที่เขาทำไว้สำหรับป้องกัน ภัยอันตรายแก่คนหรือแก่ทรัพย์ก็ดี
- (3) ลักทรัพย์เขาโดยมันย่องเบาเข้าทางช่องทางอันมิใช่สำหรับให้คนไปมาหรือใช้ช่องทางที่พรรคพวกหรือผู้สมรู้เป็นใจด้วยมันผู้ร้ายลอบเปิดไว้ให้ก็ดี

(4) ลักทรัพย์เขาโดยลอบไปขโมยแจด้วยลูกกุญแจที่มันมีอยู่โดยผิดกฎหมายหรือไขด้วยเครื่องมืออย่างอื่น
ก็ดี

(5) ลักทรัพย์เขาโดยมันงัดฝาหรือพาเอาสิ่งที่เขาใช้บรรจุทรัพย์ไปก็ดี

(6) ลักทรัพย์เขาโดยอาศัยโอกาสที่เกิดเหตุอันตราย เช่นว่า ในเวลาเกิดเพลิงไหม้ ดินระเบิด รถไฟชำรุด เรือเสีย หรือเวลามหาชนตื่นเหตุกลัวอันตรายเป็นต้น

(7) ลักทรัพย์เขาโดยมันมีสาตราวุธติดตัวไปด้วยก็ดี

(8) ลักทรัพย์เขาโดยมันแปลงตัว หรือมอมหน้าเข้าไปลักทรัพย์ก็ดี

(9) ลักทรัพย์เขาโดยการปลอมตัวเป็นผู้อื่นก็ดี

(10) ลักทรัพย์เขาโดยมันปลอมว่ามีอำนาจตามอำนาจอันชอบด้วยกฎหมายก็ดี

(11) ลักทรัพย์เขาโดยมีพรรคพวกนับทั้งตัวมันตั้งแต่สองคนขึ้นไปก็ดี

ถ้าผู้ใดลักทรัพย์ประกอบด้วยเหตุตั้งว่ามาในมาตรานี้ไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี และให้ปรับตั้งแต่สิบห้าบาทขึ้นไปจนถึงพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา 294 ถ้าหากว่าการลักทรัพย์ได้กระทำประกอบด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งตั้งว่าต่อไปในมาตรานี้
คือ

(1) เข้าไปลักทรัพย์ถึงในเคหสถานที่เขาทรัพย์มิได้อนุญาตให้มันเข้าไปได้ก็ดี

(2) ลักทรัพย์ในสถานที่บูชาในทางศาสนาที่ดี

(3) ลักทรัพย์ในที่จอดรถไฟ ที่ท่าเรือ และที่รับส่งสินค้าก็ดี

(4) ลักทรัพย์ที่จะใช้สำหรับราชการ หรือที่จะใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ก็ดี

(5) ลักทรัพย์ของนาย หรือของผู้ที่เขาจ้างมันก็ดี

(6) ลักปลูสัตว์ หรือสัตว์พาหนะก็ดี

ถ้าผู้ใดลักทรัพย์ประกอบด้วยเหตุตั้งว่ามาในมาตรานี้ไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี และให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

ถ้าและมันผู้กระทำนั้น ได้กระทำโดยอาการ หรือโดยอุบายอย่างหนึ่งอย่างใดเช่นว่า ในมาตรา 293 นั้นด้วย
ไซ้ ท่านว่ามันต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงห้าปี และให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท
ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา 295 ถ้าผู้ใดลักทรัพย์ในเคหสถานในเวลาค่ำคืน และมันได้กระทำความผิดนั้น ประกอบด้วยเหตุอย่างหนึ่ง
อย่างใด ตั้งว่ามาในมาตรา 293 นั้น ด้วยไซ้ ท่านว่ามันต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี และ
ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา 296 ถ้าผู้ใดลักช้างแม่แต่เชือกเดียวก็ดี หรือลักปลูสัตว์ หรือสัตว์พาหนะ ตั้งแต่สามตัวขึ้นไปก็ดี ท่าน
ว่ามันต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี และให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงพันบาทด้วยอีก
โสดหนึ่ง”

โดยมีลักษณะของการแบ่งความผิดอาญาฐานต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับประมวลกฎหมายอาญาของอิตาลี และกฎหมายอาญาของอินเดีย⁹⁷ ซึ่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ฉบับนี้ ได้ถูกบังคับใช้มาเป็นระยะเวลากว่า 30 ปี และเมื่อมาถึงในยุคสมัยที่รัฐบาลภายใต้การนำของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 และพัฒนาเรื่อยมาจนกระทั่งเป็นประมวลกฎหมายอาญาฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ประมวลกฎหมายอาญา ได้มีการแบ่งความผิดออกเป็น 12 ลักษณะ โดยในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์นั้น ได้ถูกจัดอยู่ในความผิดลักษณะ 12 และแยกความผิดออกเป็นอีก 8 หมวด กล่าวคือ

หมวด 1 ฐานลักทรัพย์ และวิ่งราวทรัพย์ เริ่มตั้งแต่มาตรา 334 จนถึงมาตรา 336 ทวิ ซึ่งการกระทำความผิดในหมวดนี้ มีลักษณะที่เป็นการตัดกรรมสิทธิ์และแย่งการครอบครองทรัพย์ของผู้อื่น

หมวด 2 ฐานกรรโชกหรือเอาทรัพย์ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ เริ่มตั้งแต่มาตรา 337 จนถึงมาตรา 340 ตริ โดยมีลักษณะเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายหรือการขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผิดอยู่ด้วย ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็นอีก 2 ส่วน คือ

(1) เป็นการตัดกรรมสิทธิ์และแย่งการครอบครองทรัพย์ของผู้อื่นโดยใช้กำลังประทุษร้าย และ

(2) เป็นการกระทำเพื่อให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งตัดสินใจยอมให้หรือยอมจะให้ไม่ว่าต่อตัวผู้กระทำความผิดเองหรือต่อผู้อื่น

หมวด 3 ฐานฉ้อโกง เริ่มตั้งแต่มาตรา 341 จนถึงมาตรา 348 ซึ่งการกระทำความผิดในลักษณะนี้ คือ การตัดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ด้วยวิธีการหลอกลวงให้ผู้ถูกกระทำหลงเชื่อและผู้กระทำได้ไปซึ่งทรัพย์สินโดยทุจริต

หมวด 4 ฐานโกงเจ้าหนี้ เริ่มตั้งแต่มาตรา 349 จนถึงมาตรา 351 เป็นการบัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองเจ้าหนี้มิให้ได้รับความเสียหายจากการกระทำของลูกหนี้

หมวด 5 ฐานข่มขู่ เริ่มตั้งแต่มาตรา 352 จนถึงมาตรา 356 ซึ่งการกระทำความผิดในลักษณะนี้ คือ การตัดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ที่ตนครอบครองอยู่ด้วยการเบียดบังเอาทรัพย์นั้นไปเป็นของตนหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต

⁹⁷ สุรศักดิ์ ลิขิตพีพัฒน์กุล, คำอธิบายความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 6, หน้า 21-

หมวด 6 ฐานรับของโจร ตามมาตรา 357 ซึ่งเป็นเหตุจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่นมาก่อนแล้ว โดยการกระทำความผิดฐานนี้ คือ การช่วยเหลือหรือรับไว้ด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว

หมวด 7 ฐานทำให้เสียทรัพย์ เริ่มตั้งแต่มาตรา 358 จนถึงมาตรา 361 การกระทำความผิดฐานนี้ คือ การทำให้เสียคุณค่าหรือเสียประโยชน์ในตัวทรัพย์สินนั้น ด้วยการทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์

หมวด 8 ฐานบุกรุก เริ่มตั้งแต่มาตรา 362 จนถึงมาตรา 366 ซึ่งมีลักษณะของการกระทำความผิด คือ การรบกวนกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น

โดยในวาระแรกที่ใช้ประมวลกฎหมายอาญา เมื่อปี พ.ศ.2499 นั้น ได้มีการบัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ในมาตรา 334 และเหตุกรรจ์ความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ในมาตรา 335 เท่านั้น โดยเหตุกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 นั้น กำหนดเหตุ เงื่อนไข หรือพฤติการณ์ของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่ต้องรับโทษหนักขึ้นไว้ทั้งหมด 12 อนุมาตรา ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการปรับแก้ไขเหตุกรรจ์เพิ่มเติมอีกถึง 5 ครั้งด้วยกัน อันมีเหตุผลความจำเป็นและเนื้อหาสาระของบทบัญญัติที่แก้ไขเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งแรก ในปี พ.ศ.2512 ด้วยเหตุผลที่ว่าในขณะนั้นมีผู้ร้ายลอบลักเอาพระพุทธรูปอันล้ำค่าซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนและมีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์ตามวัดวาอารามและพิพิธภัณฑสถานไปเป็นจำนวนมาก บางแห่งเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของแต่ละจังหวัดซึ่งทำให้ประชาชนในถิ่นนั้นเศร้าสลดใจต่อการขาดหายไปของวัตถุซึ่งเป็นสิ่งที่เคารพบูชาในทางพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ยิ่งกว่านั้นบางแห่งที่มีการลักลอบลักพระพุทธรูปนั้นได้กระทำการที่แสดงถึงความโหดร้ายทารุณไว้ศีลธรรมอย่างหนัก เช่น การตัดเอาเศียรพระพุทธรูปไปคงเหลือไว้แต่เพียงองค์พระ นับว่าเป็นการเสื่อมเสียแก่ชาติบ้านเมืองและเป็นผลเสียหายแก่พุทธศาสนาโดยไม่นึกถึงศาสนสมบัติของชาติ บุคคลประเภทนี้สมควรจะได้รับโทษหนักกว่าการกระทำต่อทรัพย์สินธรรมดาของส่วนบุคคล รวมทั้ง ผู้รับของโจร และผู้ส่งออกต่างประเทศด้วย จะอาศัยความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเดิมโทษก็เบามาก ไม่เป็นการป้องกันได้เพียงพอ โดยเหตุนี้จึงเป็นการสมควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันและรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินอันล้ำค่าของชาตินี้มิให้มีการลอบลักเอาไปต่างประเทศเสียหายก่อนที่จะสายเกินไป โดยเพิ่มบทบัญญัติ มาตรา 335 ทวิ⁹⁸

⁹⁸ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2512

2. การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่สอง ในปี พ.ศ.2514 ด้วยความปรารถนาดีของคณะปฏิวัติที่ต้องการให้ประชาชนได้รับความสงบสุขและปลอดภัยจากอาชญากรรม จึงเห็นว่า อัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดบางประเภทตามประมวลกฎหมายอาญายังไม่เพียงพอแก่การป้องกันและปราบปราม จึงเห็นสมควรแก้ไขอัตราโทษให้สูงขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเพิ่มบทบัญญัติ มาตรา 336 ทวิ⁹⁹

3. การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่สาม ในปี พ.ศ.2525 ด้วยเหตุผลที่ว่าในขณะนั้นอาชญากรรมบางประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เป็นความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพได้ทวีความรุนแรง และความผิดฐานลักทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูป และโค หรือกระป๋องของผู้มีอาชีพการกรรมมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งความผิดเหล่านี้ในบางกรณีได้มีการเพิ่มอัตราโทษมาครั้งหนึ่งแล้วตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 จึงเห็นสมควรให้เพิ่มอัตราโทษสำหรับผู้กระทำความผิดให้สูงขึ้น เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าว ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานลักทรัพย์นั้น ได้มีการเพิ่มอัตราโทษในวรรคแรก และวรรคสอง รวมทั้ง เพิ่มเงื่อนไขของประเภททรัพย์สินที่ต้องได้รับโทษหนักขึ้นในวรรคสาม ของมาตรา 335 นอกจากนี้ ยังแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 335 ทวิ ให้มีอัตราโทษที่หนักขึ้น¹⁰⁰

“มาตรา 335 ทวิ ผู้ใดลักทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ถ้าทรัพย์นั้นเป็นที่สักการบูชาของประชาชนหรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพระพุทธรูปหรือวัตถุดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำในวัด สำนักสงฆ์ สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา โบราณสถาน อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน สถานที่ราชการ หรือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท”

⁹⁹ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2514

“มาตรา 336 ทวิ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 334 มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ หรือ มาตรา 336 โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจหรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิดหรือการพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง”

¹⁰⁰ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525

“มาตรา 335 ผู้ใดลักทรัพย์

(1) ในเวลากลางคืน

(2) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุอุกภัยแก่รถไฟ หรือยานพาหนะอื่น ที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวอันอันตรายใด ๆ

4. การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่สี่ ในปี พ.ศ.2530 ด้วยเหตุผลที่ว่าในขณะที่นั้นอาชญากรรมบางประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์เกี่ยวกับ โศ กระบือ หรือ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของเกษตรกรได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้เกษตรกร

(3) โดยทำอันตรายถึงแก่ชีวิตสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ

(4) โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้น โดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้าหรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

(5) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้

(6) โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

(7) โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

(8) ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

(9) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยานที่จอดรถหรือเรือสาธารณะสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในเขตยานสาธารณะ

(10) ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

(11) ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

(12) ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราดังกล่าวแล้วตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็น โศ กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรานี้ เป็นการกระทำโดยความจำใจหรือความยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์นั้นมีราคาเล็กน้อย ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 334 ก็ได้”

“มาตรา 335 ทวิ ผู้ใดลักทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนาถ้าทรัพย์นั้นเป็นที่สักการบูชาของประชาชน หรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพระพุทธรูป หรือวัตถุดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสองหมื่นบาท

การกระทำความผิดตามวรรคแรก ได้กระทำในวัด สำนักสงฆ์ สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา โบราณสถานอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน สถานที่ราชการหรือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท”

โดยเฉพาะชานา ชาวไร่ ชาวสวน เตือคร้อนที่สุค เพราะเมือถึงฤดูกลทอานาหรือเพอะปลูก เกษตรกรไม่สามารถหาโค กระบือ หรือจักรกลต่าง ๆ มาทำการเพอะปลูกได้ทันตามฤดูกล แม้ว่ เจ้าหน้าท่ผู้รับผิคชอบจะ ได้ค้อยสอดส่องดูแลอยู่ตลอดเวลาและจับกุมผู้กระทำควมผิคมาลงโทษ เป็นจำนวนมากรายแล้วก็ตาม แต่ไม่ทำให้ผู้กระทำควมผิคหลบจำหรือเกรงกลัวอาญาแผ่นดิน ทั้งนี้เพราะกฎหมายกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำควมผิคไว้ต่ำจึงเห็นสมควรเพิ่ม โทษที่จะลงแก่ ผู้กระทำควมผิคให้สูงขึ้น เพื่อให้เป็นที่หลบจำและเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดิน โดยการเพิ่มอัตรา โทษในวรรคสามของมาตรา 335 ให้มีอัตราโทษที่หนักขึ้น¹⁰¹

¹⁰¹ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2530

“มาตรา 335 ผู้ใดลักทรัพย์

(1) ในเวลากลางคืน

(2) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุอุกภัยแก่ รถไฟ หรือยานพาหนะอื่น ที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรือ อาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวอันอันตรายใด ๆ

(3) โดยทำอันตรายสิ่งกีดกั้นสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่าน สิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ

(4) โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้น โดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้าหรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิด ไว้ให้

(5) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่น เพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้

(6) โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

(7) โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิคด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

(8) ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับ อนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

(9) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยานที่จอดหรือเรือสาธารณะสาธารณะสถานสำหรับ ขนถ่ายสินค้า หรือในขบวนสาธารณะ

(10) ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณะประโยชน์

(11) ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

(12) ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับ ประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

ถ้าความผิคตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็น โค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ผู้มีอาชีพ กสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกพัน บาทถึงสองหมื่นบาท

5. การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ห้า ในปี พ.ศ.2560 ด้วยเหตุผลที่ว่าสมควรกำหนดกรอบระยะเวลาการบังคับโทษปรับให้รวมถึงเรื่องการอาชญากรรมหรือการผิดกฎหมายในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับด้วย เพื่อความชัดเจนและเนื่องจากบทบัญญัติเกี่ยวกับอัตราโทษปรับในประมวลกฎหมายอาญายังไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงบทบัญญัติดังกล่าวให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งสมควรปรับปรุงความผิดที่มีโทษทางอาญาซึ่งไม่มีโทษปรับ ให้มีโทษปรับด้วย โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานลักทรัพย์นั้น ได้มีการเพิ่มอัตราโทษในมาตรา 334 มาตรา 335 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม รวมทั้ง มาตรา 335 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง¹⁰²

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรานี้ เป็นการกระทำโดยความจำใจหรือความยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์สินมีราคาเล็กน้อย ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 334 ก็ได้”

¹⁰² พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ.2560

“มาตรา 334 ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท”

“มาตรา 335 ผู้ใดลักทรัพย์

- (1) ในเวลากลางคืน
- (2) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุอุกภัย แกร่งไฟ หรือยานพาหนะอื่น ที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นนั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวอันอันตรายใด ๆ
- (3) โดยทำอันตรายถึงแก่ชีวิตสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นนั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ
- (4) โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้แจ้งให้เป็นทางคนเข้าหรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้
- (5) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้
- (6) โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน
- (7) โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป
- (8) ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ
- (9) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยานที่จอดรถหรือเรือสาธารณะสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในขบวนสาธารณะ
- (10) ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์
- (11) ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

จากการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ทั้ง 5 ครั้ง แสดงให้เห็นว่าผู้ร่างมีเจตนาที่จะนำเหตุการณ์ต่าง ๆ ของความผิดฐานลักทรัพย์ที่กระจัดกระจายอยู่ในมาตราต่าง ๆ ของกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มารวบรวมไว้ให้เหลือเพียงมาตราเดียว ซึ่งประสบความสำเร็จเพียงในระยะเวลาอันสั้น เนื่องจากการลักทรัพย์มีวิวัฒนาการที่มากขึ้น ตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งความยุ่งยากและความซับซ้อนของการลักทรัพย์ที่มีมากยิ่งขึ้นด้วย จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเหตุการณ์ของการลักทรัพย์อยู่เป็นประจำ เพื่อให้ครอบคลุมการกระทำทั้งหมด ให้เป็นปัจจุบัน

2.5 ลักษณะและองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์และเหตุการณ์ความผิดฐานลักทรัพย์

ประมวลกฎหมายอาญา ได้มีการกำหนดลักษณะและองค์ประกอบของการกระทำ ความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีเหตุการณ์ไว้ในมาตรา 335 335 ทวิ 336 และ 336 ทวิ ซึ่งเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่มีพื้นฐานมาจากการทำความผิดฐานลักทรัพย์ทั้งสิ้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจลักษณะและองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา 334 ให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วจึงนำความรู้ความเข้าใจที่ได้มาพิจารณาประกอบกับลักษณะหรือพฤติการณ์เฉพาะที่กำหนดไว้ในความผิดแต่ละฐานความผิด โดยมีโครงสร้างความรับผิดทางอาญาของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 ดังนี้

“มาตรา 334 ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท”

องค์ประกอบความรับผิด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ องค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายใน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

(12) ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมิไว้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ผู้มีอาชีพกสิกรรมมิไว้สำหรับประกอบกสิกรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการทำความผิดดังกล่าวในมาตรานี้ เป็นการกระทำโดยความจำใจหรือความยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์นั้นมีราคาเล็กน้อย ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 334 ก็ได้”

1. องค์ประกอบภายนอก ประกอบด้วย

1.1 ผู้ใด ตามความในมาตรา 334 นี้ กฎหมายไม่ได้มีการกำหนดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของตัวผู้กระทำความผิดไว้เป็นพิเศษแต่ประการใด ดังนั้น คำว่า “ผู้ใด” ในมาตรานี้ จึงหมายถึงบุคคลใดก็ได้ ทั้งยังอาจหมายรวมถึง เจ้าของทรัพย์สินที่เป็นเจ้าของร่วมกับผู้อื่นด้วยก็ได้ แต่จะต้องไม่ใช่ผู้ที่ครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ในขณะกระทำความผิด มิเช่นนั้นแล้ว จะกลายเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานยกยอกทรัพย์สินแทน¹⁰³

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 2478/2528 วินิจฉัยว่า การกระทำที่เจ้าของร่วมจะมีความผิดฐานลักทรัพย์ไปจากเจ้าของร่วมคนอื่นนั้นจะต้องได้ความว่าเจ้าของร่วมผู้นั้นมิได้ครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ในขณะกระทำความผิด หากแต่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในความครอบครองของเจ้าของร่วมคนอื่น และเอาไปจากการครอบครองของผู้อื่นนั้น

1.2 การเอาไป ตามความในมาตรา 334 สามารถจำแนกการอธิบายออกได้เป็น 3 ส่วน กล่าวคือ (1) การตัดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น (2) การแย่งการครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น และ (3) การเข้ายึดถือทรัพย์สิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) การตัดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น ได้มีแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกา และแนวความเห็นของนักนิติศาสตร์ที่อธิบายไว้ ซึ่งสามารถสรุป ได้เป็น 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง มีความเห็นว่า การเอาไป หมายถึง การทำให้หรือพาทรัพย์สินนั้นเคลื่อนที่ไปจากเดิม แม้ทรัพย์สินจะเคลื่อนที่ไปเพียงเล็กน้อยก็ถือว่าเป็นการเอาไปแล้ว¹⁰⁴ ตัวอย่าง คำพิพากษาฎีกาที่สนับสนุนแนวความเห็นนี้ ได้แก่

คำพิพากษาฎีกาที่ 2074/2514 วินิจฉัยว่า จำเลยเข้าไปในห้องรับแขกเพื่อลักทรัพย์ตัดสายโทรศัพท์ออกแล้วยกเอาเครื่องรับโทรศัพท์ที่ตั้งอยู่บน โต๊ะเคลื่อนจากที่ตั้งเดิมมาที่กลางห้อง เผอิญผู้เสียหายมาพบเข้าจำเลยจึงวางไว้ที่พื้นห้องก็ถือว่าเอาทรัพย์สินไปแล้ว เป็นความผิดลักทรัพย์สำเร็จ ไม่ใช่พยายามลักทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ 3411/2524 วินิจฉัยว่า จำเลยนำกบไฟฟ้าของผู้เสียหายจากตึกชั้นสองขึ้นไปเก็บบนตึกหลังเดียวกันชั้นสามซึ่งเป็นที่อาศัยนอนของจำเลยเป็นการเคลื่อนย้ายจากที่ตั้งปกติและแย่งการครอบครองทรัพย์สินนั้นไปจากผู้เสียหายแล้ว อยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำไปให้พ้นจากตึกของผู้เสียหายเมื่อมีโอกาส การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานลักทรัพย์สำเร็จแล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ 1280/2555 วินิจฉัยว่า จำเลยที่ 2 ลักรถยนต์ของผู้เสียหาย โดยหลอกจำเลยที่ 1 ให้ขับรถยนต์ของจำเลยไป จำเลยที่ 2 จึงเป็นตัวการในการ

¹⁰³ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, *เพิ่งอ้าง* *เชิงอรรถที่ 96*, หน้า 27

¹⁰⁴ ปริญญญา จิตรกรานทีกิจ, *ความผิดฐานลักทรัพย์ รับของโจร ยกยอกทรัพย์สิน*, พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 2

ลักษณะโดยใช้จำเลยที่ 1 เป็นเครื่องมือ เมื่อจำเลยที่ 1 ขับรถมาจอดด้านหน้ารถยนต์ผู้เสียหาย และขรถยนต์ผู้เสียหายด้านหน้าขึ้นเกยบนคานรถยก ใช้โซ่คล้องรถทั้งสองคันไว้ในลักษณะรถยกพร้อมจะขับเคลื่อนพารถยนต์ของผู้เสียหายออกไปได้ โดยรถยนต์ของผู้เสียหายเคลื่อนที่จากจุดที่จอดอยู่เดิมจากการยกขึ้น ไปเกยบนคานรถยก ถือว่าจำเลยที่ 2 เข้ายึดถือและแย่งสิทธิครอบครองรถยนต์ของผู้เสียหายไปได้โดยสมบูรณ์แล้ว การกระทำของจำเลยที่ 2 จึงเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ มิใช่อยู่ในชั้นพยายาม

แนวทางที่สอง มีความเห็นว่า การเอาไป หมายถึง การกระทำในลักษณะที่เป็นการทำร้ายทั้งกรรมสิทธิ์และการครอบครองของผู้อื่น และในขณะเดียวกันก็เป็นการก่อตั้งการครอบครองใหม่ขึ้น ดังนั้น การเอาไปจึงเริ่มขึ้นเมื่อกรรมสิทธิ์และการครอบครองของบุคคลถูกกระทบ และจะสำเร็จบริบูรณ์ก็ต่อเมื่อการครอบครองเก่าหมดไปและการครอบครองใหม่เข้ามาแทนที่อย่างสมบูรณ์¹⁰⁵ ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาที่สนับสนุนแนวความเห็นนี้ ได้แก่

คำพิพากษาฎีกาที่ 2976/2531 วินิจฉัยว่า จำเลยใช้กุญแจไขล็อคคอรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายซึ่ง ช. นำมาจอดไว้ที่หน้าร้านอาหาร แล้วได้นำหัวเทียนต่อเพื่อให้กระแสไฟผ่านได้ตลอดพร้อมที่จะสตาร์ทเครื่อง แต่ ช. มาพบและขัดขวางเสียก่อน จำเลย จึงไม่สามารถนำรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไปได้ การกระทำของจำเลยเป็นเพียงความผิดฐานพยายามลักทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ 3011/2551 วินิจฉัยว่า จำเลยขึ้นนั่งคร่อมและเข็นรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายมาจากจุดที่จอดเดิมประมาณ 1 เมตร แต่จำเลยยังไม่ทันติดเครื่องรถขับเอาไปเพราะผู้เสียหายมาพบเห็นเสียก่อน จำเลยจึงทิ้งรถวิ่งหนีไปถือได้ว่าจำเลยเข้ายึดถือครอบครองและเอาทรัพย์เคลื่อนไปในลักษณะที่พาเอาไปได้เป็นการลักทรัพย์สำเร็จแล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ 413/2552 วินิจฉัยว่า จำเลยยังมีได้พาเอาอบไฟฟ้าของผู้เสียหายออกไปพ้นนอกห้างสรรพสินค้าของผู้เสียหาย แต่ก็ได้เคลื่อนย้ายเอาอบไฟฟ้าออกจากจุดที่ผู้เสียหายเก็บหรือวางทรัพย์นั้นไว้ ทั้งยังผ่านจุดที่ลูกค้าจะต้องชำระค่าสินค้าแก่พนักงานเก็บเงินไปแล้ว จึงถือได้ว่าจำเลยพาทรัพย์ของผู้เสียหายเคลื่อนที่ไปแล้วโดยมีเจตนาทุจริต การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดสำเร็จ

อย่างไรก็ตาม การเอาไปในที่นี้ ฟังใช้ได้แต่เฉพาะสังหาริมทรัพย์เท่านั้น เนื่องจากต้องอาศัยความสัมพันธ์ของการพาไป และจะมีขึ้นในอสังหาริมทรัพย์ได้ก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสภาพของอสังหาริมทรัพย์นั้นให้มีการเคลื่อนที่ได้เท่านั้น เช่น ในกรณีของการลักขโมยหน้าดินบนที่ดินของผู้อื่น เป็นต้น

¹⁰⁵ คณิต ฅ นคร, *เพิ่งอ้าง เชนอรรถที่ 10*, หน้า 308

(2) การแย่งการครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น เป็นเพียงวิธีการในการเข้าครอบครองทรัพย์สินแทนผู้ครอบครองทรัพย์สินเดิม โดยแสดงให้เห็นถึงการเอาทรัพย์สินไปจากการครอบครองของบุคคลอื่น โดยที่บุคคลนั้นไม่ได้รับความยินยอม ไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่สมัคใจที่จะให้ทรัพย์สินนั้นมีการเปลี่ยนการครอบครอง แต่ไม่จำเป็นต้องถึงขนาดขี้อแย่งเอาไปต่อหน้าต่อตา¹⁰⁶ ทั้งนี้ การครอบครองในกฎหมายอาญาประกอบด้วยคุณลักษณะ 2 คุณลักษณะ กล่าวคือ

1) การครอบครองในคุณลักษณะทางกายภาพที่แท้จริง หมายถึง การปกครองทรัพย์สินนั้นตามความเป็นจริง และ

2) การครอบครองในคุณลักษณะทางบัญญัติที่ในทางสังคมถือได้ เช่น ผู้ที่ปิดประตูบ้านแล้วเดินทางไปพักผ่อนถือว่าครอบครองทรัพย์สินทั้งหมดที่อยู่ในบ้าน เป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดข้างต้นนั้นจะต้องมีเจตจำนงในการครอบครองรวมอยู่ด้วย¹⁰⁷

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 7868/2560 วินิจฉัยว่า การที่จำเลย ซึ่งเป็นมารดาของ ช. เข้าบ่าว หีบสร้อยคอทองคำและสร้อยข้อมือทองคำทรัพย์สินตามฟ็องที่วางอยู่บนโต๊ะของร้านทองไป ไม่ว่าทรัพย์สินตามฟ็องจะถือเป็นสินสอดหรือของหมั้นหรือไม่ก็ตามแต่ฝ่ายจำเลยก็ส่งมอบทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่ฝ่ายโจทก์ร่วมซึ่งเป็นมารดาของ น. เจ้าสาว ยึดถือครอบครองอันเป็นการยกให้ในวันพิธีมงคลสมรสแล้ว จำเลยจึงไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินดังกล่าว หากจำเลยเห็นว่าฝ่ายโจทก์ร่วมไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างไร จำเลยชอบที่จะใช้สิทธิเรียกร้องฟ็องคดีทางแพ่งเพื่อเรียกทรัพย์สินคืน หากมีสิทธิจนควยเอาทรัพย์สินมาโดยพลการไม่ การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง การกระทำของจำเลยจึงเป็นการลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้าอันเป็นความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์

(3) การเข้ายึดถือทรัพย์สิน¹⁰⁸ เป็นขั้นตอนการพิจารณาว่าการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์นั้นเป็นความผิดสำเร็จแล้วหรือไม่ ซึ่งหากผู้กระทำได้เข้ายึดถือทรัพย์สินนั้นแล้ว ก็เป็นกรณีของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์สำเร็จลุล่วงแล้ว แต่หากยังไม่สามารถเข้ายึดถือทรัพย์สินนั้นได้ ก็เป็นเพียงขั้นพยายามกระทำความผิดฐานลักทรัพย์เท่านั้น

โดยการพิจารณาว่าผู้กระทำได้เข้ายึดถือทรัพย์สินสำเร็จแล้วหรือไม่นั้นสามารถพิจารณาได้จากความสามารถในการควบคุมทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ซึ่งหากสามารถควบคุมทรัพย์สินได้แล้ว แม้จะยังไม่ได้มีการพาทรัพย์สินให้เคลื่อนที่ไปเลยก็ตาม ก็ถือว่าการแย่งการครอบครองนั้นสำเร็จลงแล้ว จึงต้องรับผิดชอบในชั้นความผิดสำเร็จ มิใช่เพียงรับผิดชอบในชั้นพยายามกระทำความผิด

¹⁰⁶ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, *เพ็ญอ้าง เชิงอรรถที่ 96*, หน้า 33-35

¹⁰⁷ กนิต ณ นคร, *เพ็ญอ้าง เชิงอรรถที่ 10*, หน้า 310

¹⁰⁸ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, *เพ็ญอ้าง เชิงอรรถที่ 96*, หน้า 46-48

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 7053/2545 วินิจฉัยว่า สุกกรตัวเกิดเหตุมีน้ำหนักเกือบ 200 กิโลกรัม ไม่สามารถอุ้มหรือจับไปได้โดยง่ายทั้งวัดเจ้าของสุกรก็ไม่ได้กักขัง แต่ปล่อยให้มีโอกาสวิ่งไปไหนมาไหนได้ ขณะที่นายคาบตำรวจ อ. เข้าจับกุมจำเลยที่ 1 และที่ 3 ถึงที่ 5 กำลังช่วยกันดึงและผลักดันสุกรให้เข้าไปในช่องบรรจุ สุกกรยังไม่ได้เข้าไปในช่องทั้งตัว ทั้งยังไม่ได้นำขึ้นรถ จำเลยที่ 1 และที่ 3 ถึงที่ 5 ยังไม่อยู่ในฐานะที่สามารถจะนำสุกรไปได้ การกระทำของจำเลยที่ 1 และที่ 3 ถึงที่ 5 จึงยังไม่บรรลุผล คงเป็นความผิดฐานพยายามลักทรัพย์โดยใช้ยานพาหนะเท่านั้น

จากคำพิพากษาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าศาลพิจารณาถึงความสามารถในการควบคุมทรัพย์ของจำเลยเป็นสำคัญ แม้ว่าจำเลยจะได้ลงมือกระทำและพาสุกรเคลื่อนที่แล้วก็ตามแต่การกระทำนั้นยังไม่สามารถควบคุมสุกรได้อย่างเด็ดขาดถาวร จึงอยู่เพียงขั้นพยายามกระทำความผิดฐานลักทรัพย์เท่านั้น

1.3 ทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า “ผู้ใด” ในที่นี้อาจหมายความรวมถึงเจ้าของทรัพย์ที่เป็นเจ้าของร่วมกับผู้อื่นด้วยก็ได้ และคำว่า “ของผู้อื่น” ก็มีความหมายรวมถึงบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลด้วย ประกอบกับข้อความในส่วนนี้ ยังเป็นการแสดงให้เห็นชัดเจนว่าผู้กระทำความผิดตามมาตรา 137 ไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลภายนอกเสมอไป เพียงแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่มีกรรมสิทธิ์หรือไม่มีสิทธิครอบครองทรัพย์ในขณะที่กระทำก็ถือว่าเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา 137 แล้ว

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 3142/2557 วินิจฉัยว่า แม้จำเลยและผู้เสียหายเป็นเจ้าของรวมในสวนยางพาราที่เกิดเหตุ แต่ก่อนเกิดเหตุจำเลยยอมให้ผู้เสียหายครอบครองและได้ประโยชน์เพียงผู้เดียว การที่จำเลยจ้าง ส. เข้าไปกรีดยางพาราจะเอาน้ำยางพาราไปเพียงผู้เดียว จึงเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง ย่อมเป็นการทุจริตแล้ว เมื่อน้ำยางพาราที่กรีดยังอยู่ในถ้วยรองน้ำยางยังไม่ได้ถูกนำไป เป็นเพียงพยายามกระทำความผิดฐานลักทรัพย์

ซึ่งคำว่า “ทรัพย์” ตามความในมาตรา 334 นี้ ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้กำหนดความหมายหรือคำนิยามของคำนี้ไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำนิยามความหมายของคำว่า “ทรัพย์” ตามมาตรา 137 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ ซึ่งสิ่งที่จะเป็น “ทรัพย์” ใต้นั้น จะต้องเป็น “วัตถุมีรูปร่าง” เท่านั้น และยังคงสามารถยึดถือครอบครองได้ตามกฎหมายอีกด้วย

2. องค์ประกอบภายใน ประกอบด้วย

2.1 เจตนาธรรมดา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59¹⁰⁹ คือ ผู้กระทำความผิดรู้ข้อเท็จจริงว่าทรัพย์นั้นเป็นของผู้อื่น หรือเป็นทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ในขณะที่เดียวกัน

¹⁰⁹ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 บัญญัติว่า

นั้นผู้กระทำได้รู้ว่าทรัพย์สินนั้นอยู่ในความครอบครองของผู้อื่นด้วย¹¹⁰ และมีเจตนาที่จะเอาทรัพย์สินนั้นไป ดังนั้น หากผู้กระทำให้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด หรือ ไม่มีเจตนาที่จะเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนเอง ก็ถือว่าผู้นั้นไม่มีเจตนาลักทรัพย์

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 2960/2552 วินิจฉัยว่า จำเลยเข้าใจโดยสุจริตว่า ป. ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจบริษัท โจทก์ร่วมอนุมัติให้จำเลยเบิกเงินเดือนของจำเลยล่วงหน้าได้ แม้จำเลยจะไม่ได้ขออนุมัติจาก ป. ก่อนตามระเบียบการเบิกเงินเดือนล่วงหน้าของพนักงาน ก็ไม่เป็นการเอาทรัพย์สินของโจทก์ร่วมไปโดยมีเจตนาทุจริต จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์

2.2 เจตนาพิเศษ/มูลเหตุชักจูงใจ คือ โดยทุจริต ซึ่งมีหมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งการแสวงหาประโยชน์ในที่นี้หมายถึง การหาผลประโยชน์ในตัวทรัพย์สินนั้นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมและไม่ว่าจะเพื่อตนเองหรือเพื่อบุคคลอื่นใดก็ตาม

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 13417/2555 วินิจฉัยว่า ผู้เสียหายและจำเลยรู้จักกันก่อนเกิดเหตุ 2 เดือน และเคยทำงานด้วยกัน โดยจำเลยเป็นผู้ว่าจ้างให้ผู้เสียหายนำดินกล้ายางไปส่งมอบให้แก่เกษตรกร วันเกิดเหตุผู้เสียหายเป็นฝ่ายเชื่อเชิญให้จำเลยเข้าไปในบ้านและไปนั่งพูดคุยกันที่โต๊ะอาหาร บ่งชี้ว่าผู้เสียหายและจำเลยรู้จักและมีความคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ขณะที่จำเลยเอาอาวุธปืนของผู้เสียหายไป แม้เป็นเรื่องที่กระทำไปโดยพลการแต่ก็มี ถ. น้องเขยของผู้เสียหายรู้เห็นจึงเป็นการเอาไปอย่างเปิดเผย ถ. ยังให้การในชั้นสอบสวนว่า เห็นจำเลยหยิบอาวุธปืนของผู้เสียหายไปโดยเข้าใจว่าผู้เสียหายอนุญาตจึงไม่ได้ทักท้วง อันแสดงว่า ถ. ก็เห็นว่าผู้เสียหายกับจำเลย

“บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาท ในกรณีที่ถูกกฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดชอบแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา

กระทำโดยเจตนา ได้แก่กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะที่เดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้

กระทำโดยประมาท ได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

การกระทำ ให้หมายความรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้น โดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย”

¹¹⁰ คณิต ฅ นคร, กฎหมายอาญา ภาควิชาความผิด, พิมพ์ครั้งที่ 10, หน้า 311

มีความสัมพันธ์ที่ติดต่อกันและจำเลยมิได้กระทำการอย่างใดที่มีพิรุณอันแสดงให้เห็นว่า ต้องการลักเอาวรุปีนของผู้เสียหาย ครั้นผู้เสียหายทราบจาก ถ. ว่าจำเลยเอาวรุปีนไปและติดต่อสอบถามจำเลยทางโทรศัพท์ จำเลยก็รับว่าเอาวรุปีนไปจริงและยังบอกว่าจะนำไปคืนให้ ซึ่งผิดวิสัยของผู้ที่ต้องการลักทรัพย์ของผู้อื่นที่ย่อมปฏิเสธการกระทำของตน แม้จำเลยจะนำวรุปีนไปคืนล่าช้าจนเป็นเหตุให้ผู้เสียหายต้องเข้าร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน แต่จำเลยมิได้นำวรุปีนไปแสวงหาประโยชน์ด้วยการนำไปจำหน่ายหรือก่อกวนผู้อื่นใด และนำไปคืนผู้เสียหายพร้อมกระสุนปืนครบถ้วน พฤติการณ์น่าเชื่อว่าจำเลยเอาวรุปีนของผู้เสียหายไปโดยถือวิสาสะ มิได้มีเจตนาเอาไปโดยทุจริต จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์

2.5.1 เหตุผลกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335¹¹¹

เหตุผลกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 335 สามารถจำแนกได้เป็น 5 ประเภท กล่าวคือ

- ประเภทที่ 1 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “เวลา” ในการกระทำความผิด
- ประเภทที่ 2 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “สถานที่” ในการกระทำความผิด
- ประเภทที่ 3 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “วิธีการ” ในการกระทำความผิด
- ประเภทที่ 4 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “ฐานะของผู้เสียหาย”
- ประเภทที่ 5 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “ความสำคัญของตัวทรัพย์”

โดยการพิจารณาความผิดตามมาตรานี้ มีเงื่อนไขในการนำมาพิจารณา 2 ประการ กล่าวคือ

1. มีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334 ประมวลกฎหมายอาญา
2. มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเข้ามาตามที่ระบุไว้ในมาตรา 335

ซึ่งข้อเท็จจริงตามที่ระบุไว้ในมาตรา 335 นั้น ถือเป็นองค์ประกอบภายนอกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรู้ถึงข้อเท็จจริงนั้นด้วย จึงจะถือว่าผู้กระทำมีเจตนาในการกระทำผิด ตามความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62¹¹² โดยข้อเท็จจริงตามที่ระบุไว้ในมาตรา 335 นั้น มีทั้งสิ้น 12 เหตุ ดังนี้

¹¹¹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, เพิ่งอ้าง เชียงธรรมที่ 96, หน้า 62

¹¹² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 บัญญัติว่า

“มาตรา 62 ข้อเท็จจริงใด ถ้ามีอยู่จริงจะทำให้การกระทำไม่เป็นความผิด หรือทำให้ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง แม้ข้อเท็จจริงนั้นจะไม่มีอยู่จริง แต่ผู้กระทำสำคัญคิดว่ามีอยู่จริง ผู้กระทำย่อมไม่มีความผิด หรือได้รับยกเว้นโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง แล้วแต่กรณี

ถ้าความไม่รู้ข้อเท็จจริงตามความในวรรคสามแห่งมาตรา 59 หรือความสำคัญคิดว่ามีอยู่จริงตามความในวรรคแรก ได้เกิดขึ้นด้วยความประมาทของผู้กระทำความผิด ให้ผู้กระทำรับผิดฐานกระทำโดยประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะว่า การกระทำนั้นผู้กระทำจะต้องรับโทษแม้กระทำโดยประมาท

(1) ลักทรัพย์ในเวลากลางคืน

โดยคำว่า “กลางคืน” ตามความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (11) ได้บัญญัติว่า “กลางคืน” หมายความว่า เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น โดยจะเริ่มนับตั้งแต่วเวลาที่ดวงอาทิตย์ทั้งดวงตกกลับขอบฟ้าจนถึงเวลาที่ดวงอาทิตย์ขึ้นพ้นขอบฟ้าแม้เพียงขอบดวงก็ล่วงพ้นเวลากลางคืนแล้ว¹¹³ หรือแม้ท้องฟ้าสว่างแล้ว แต่ถ้าดวงอาทิตย์ยังไม่ขึ้นพ้นขอบฟ้า ก็ยังคงเป็นเวลากลางคืนอยู่นั่นเอง¹¹⁴

ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าว ถือเป็นช่วงเวลาพักผ่อน อันทำให้เจ้าของทรัพย์นั้นขาดความสามารถในการดูแลทรัพย์ของตนได้อย่างเต็มที่ จึงส่งผลทำให้การลักทรัพย์ในเวลากลางคืนสามารถกระทำได้ง่ายกว่าในเวลากลางวัน โดยอาศัยความมืดจากช่วงเวลาดังกล่าวในการอำพรางตัว นอกจากนี้การลักทรัพย์ในช่วงเวลากลางคืนยังส่งผลต่อความแม่นยำในการจดจำใบหน้าของผู้กระทำความผิดได้อีกประการหนึ่งด้วย ตัวอย่างเช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 3880/2557 วินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (11) คำว่า “กลางคืน” หมายความว่า เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันลักทรัพย์ของผู้เสียหายเมื่อระหว่างวันที่ 20 สิงหาคม 2555 เวลากลางคืนหลังเที่ยง ถึงวันที่ 21 สิงหาคม 2555 เวลากลางคืนก่อนเที่ยง เวลาใดไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพ ดังนั้น เวลาเกิดเหตุตามฟ้องของโจทก์ คือ ตั้งแต่เวลาพระอาทิตย์ตกของวันที่ 20 สิงหาคม 2555 ถึงเวลา 24 นาฬิกา ของวันเดียวกัน และเวลา 0.01 นาฬิกา ของวันที่ 21 สิงหาคม 2555 ไปแล้วจนถึงเวลาพระอาทิตย์ขึ้นของวันเดียวกัน จึงเป็นเวลากลางคืนของวันที่ 20 และ 21 สิงหาคม 2555 ติดต่อกัน การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ในเวลากลางคืน

คำพิพากษาฎีกาที่ 5725/2554 วินิจฉัยว่า จำเลยที่ 1 เพียงแต่นั่งคร่อมรถจักรยานยนต์เพื่อจะใช้กุญแจมือไขรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายโดยยังไม่ได้เอารถออกไป เป็นการลงมือลักทรัพย์แล้วแต่กระทำไปไม่ตลอดเพราะเจ้าพนักงานตำรวจและผู้เสียหายมาถึงที่เกิดเหตุก่อนทำให้จำเลยที่ 1 เอารถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไปไม่ได้ จำเลยที่ 1 มีความผิดฐานพยายามลักทรัพย์ในเวลากลางคืน

คำพิพากษาฎีกาที่ 1243/2545 วินิจฉัยว่า “ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยเป็นคนร้ายเข้าไปลักเอาสายไฟฟ้าของโจทก์ร่วมตามฟ้อง ที่จำเลยฎีกาว่า สำนักงานประปาสงขลา (เขตจำหน่ายน้ำหาดใหญ่) อันเป็นสถานที่เกิดเหตุเป็นที่ทำงานของจำเลยซึ่งจำเลยชอบที่จะเข้าไปในสถานที่

บุคคลจะต้องรับโทษหนักขึ้น โดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้นจะต้องได้รู้ข้อเท็จจริงนั้น”

¹¹³ ดูคำพิพากษาฎีกาที่ 641/2499

¹¹⁴ ดูคำพิพากษาฎีกาที่ 530/2487

ดังกล่าวได้ กรณีจึงไม่ใช่การลักทรัพย์ในสถานที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (8) นั้น เห็นว่า สถานที่เกิดเหตุอยู่ในสำนักงานประปาสงขลา (เขตจำหน่ายน้ำหาดใหญ่) อันเป็นส่วนงานของการประปาส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจมิใช่สถานที่ราชการ ดังนั้น การที่จำเลยเข้าไปลักทรัพย์ในบริเวณสำนักงานประปาสงขลาดังกล่าวในเวลากลางคืน จึงไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ในสถานที่ราชการคงเป็น ความผิดเพียงลักทรัพย์ในเวลากลางคืน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (1) วรรคแรก เท่านั้น

(2) ลักทรัพย์ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกขภัยแก่รถไฟ หรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวอันตรายใด ๆ

กรณีดังกล่าวเป็นการฉกฉวยโอกาสโดยอาศัยสถานการณ์ที่มีภัยอันตรายหรือเกิดเหตุคับขันขึ้น ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนทุกคนเกิดความตื่นตระหนก และมุ่งรักษาชีวิตของตนเองหรือผู้อื่นไว้เป็นสำคัญ การลักทรัพย์ในช่วงเวลาดังกล่าว จึงถือเป็นการกระทำที่ไร้ศีลธรรมและเป็นการซ้ำเติมผู้ที่ได้ประสบเคราะห์ภัยให้ต้องได้รับเรื่องทุกข์ร้อนใจเพิ่มมากขึ้นอีก

ซึ่งการกระทำความผิดตามอนุมาตรานี้ จำแนกออกได้เป็น 2 กรณี กล่าวคือ

ก. กรณีกระทำในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกขภัยแก่รถไฟ หรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกัน

การกระทำความผิดในกรณีนี้ กฎหมายไม่ได้มุ่งหมายลงโทษผู้กระทำความผิดแต่เฉพาะในกรณีที่เกิดขึ้นในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งข้างต้นเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการกระทำที่เกิดขึ้นในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ใดสถานที่หนึ่งข้างต้นด้วย และทรัพย์ที่มุ่งคุ้มครองนั้นหาจำเป็นต้องใช้ทรัพย์ของผู้ประสบเหตุด้วยไม่

ข. กรณีกระทำโดยอาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรือโดยอาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัว

การกระทำความผิดในกรณีนี้ เป็นการกระทำโดยฉกฉวยโอกาสที่เจ้าของทรัพย์ขาดความระมัดระวัง หรืออยู่ในสภาวะการณ์ที่ไม่สามารถใช้ความระมัดระวังได้ หรืออยู่ในสภาวะการณ์ที่ตื่นตระหนกตกใจ จากเหตุที่เกิดขึ้นจากกรณีตามข้อ ก. ทั้งนี้ กฎหมายยังเปิดกว้างให้สามารถหมายรวมถึงภัยอันตรายอื่นใดก็ได้ ที่นอกเหนือไปจากกรณีตามข้อ ก. ด้วย และทรัพย์ที่เป็นกรรมของการกระทำนั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นทรัพย์ของผู้ประสบเหตุ

(3) ลักทรัพย์โดยทำอันตรายสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ

การกระทำความผิดในลักษณะนี้ คือ การลักทรัพย์สิ่งของที่มีสิ่งคุ้มครองป้องกันไว้ โดยการทำอันตรายหรือผ่านสิ่งที่ขัดขวางนั้นไป ซึ่งสิ่งกีดกันในที่นี้ สามารถมีขึ้นได้ในหลายรูปแบบ แต่ต้องมีลักษณะเป็นการสร้างอุปสรรคหรือสร้างความยากลำบากแก่การเอาทรัพย์นั้นไปตั้งก่อน หรือในขณะที่กระทำ ซึ่งสามารถกระทำได้ใน 2 กรณี กล่าวคือ

ก. กรณีกระทำโดยทำอันตรายสิ่งกีดกัน คือ การทำให้สิ่งกีดกันนั้นเสียหายหรือถูกทำลายไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน และไม่ว่าสิ่งกีดกันนั้นจะสามารถนำกลับมาใช้อีกได้หรือไม่ก็ตาม เช่น เจาะตู้เซฟ งดบานหน้าต่างหรือบานประตู หรือตัดโซ่ เป็นต้น

ข. กรณีกระทำโดยการผ่านสิ่งกีดกันเข้าไปด้วยประการใด ๆ ซึ่งคำว่า “ผ่าน” ในที่นี้ มีความหมายอย่างกว้างไม่จำกัดแต่เฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนั้น การกระทำเพียงการยื่นอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งเข้าไปเพื่อหยิบทรัพย์ หรือใช้ไม้หรือเครื่องมือเพื่อผ่านสิ่งกีดกันเข้าไปหยิบทรัพย์ ก็ถือเป็นความผิดฐานนี้แล้ว

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 12873/2553 วินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสองและ ฉ. เป็นทหารเกณฑ์อยู่ในกองร้อย กองบังคับการ กรมทหารช่างที่ 21 ค่ายภาณุรังษี โดยจำเลยทั้งสามพักอยู่ชั้นที่ 2 ของอาคารกองร้อย ส่วนที่เป็นเรือนนอนของทหารใหม่ ซึ่งอยู่ติดกับห้องคลังอาวุธ ฉ. เป็นทหารเกณฑ์อยู่เรือนนอนชั้นล่าง ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ 1 และที่ 2 เข้าเวรอยู่หน้าห้องคลังอาวุธ ฉ. ซึ่งอยู่ในระหว่างได้รับอนุญาตให้ลาหยุดไปเยี่ยมบ้าน ได้กลับเข้ามาในอาคารกองร้อย พบจำเลยที่ 3 จึงขอให้จำเลยที่ 3 ยกเก้าอี้เหล็กมาวางด้านข้างห้องคลังอาวุธ แล้วให้ ฉ. เขี่ยบ่าจำเลยที่ 3 เพื่อเปิดฝ้าเพดานของเรือนนอนด้านที่ติดกับผนังห้องคลังอาวุธออกแล้วปีนเข้าไปในห้องคลังอาวุธ ใช้คีมตัดเหล็กตัดดาข่ายเหล็กที่สร้างครอบกรงเหล็กที่เก็บรักษาอาวุธปืน แล้วลักอาวุธปืนพกออโตเมติก 4 กระบอก ซองบรรจุกระสุนปืน 2 ซอง ของกรมทหารช่างที่ 21 กระทรวงกลาโหมผู้เสียหาย หลังจากนั้น ฉ. ปีนขึ้นฝ้าเพดานออกมาตามทางเดิมและกระโดดลงมาโดยมีจำเลยที่ 3 คอยรับ ส่วนจำเลยที่ 1 และที่ 2 เห็น ฉ. เข้าไปในเรือนนอนชั้นบนเป็นเวลานานและเห็นจำเลยที่ 3 ยกเก้าอี้เข้าไปด้วย อีกทั้งได้ยินเสียงดังผิดปกติ แต่ไม่ได้เข้าไปตรวจดู และเมื่อ ฉ. ออกจากเรือนนอนพร้อมอาวุธปืน 4 กระบอก จำเลยที่ 1 และที่ 2 ขอดูอาวุธปืน โดยจำเลยที่ 1 ขอดูอาวุธปืนจาก ฉ. จำนวน 1 กระบอก พฤติกรรมดังกล่าวเชื่อว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 ทราบว่า ฉ. เข้าไปลักอาวุธปืนในห้องคลังอาวุธ แต่ไม่ห้ามปราม ส่วนจำเลยที่ 3 ก็ให้ความช่วยเหลือโดยให้ ฉ. ปีนขึ้นไปบนเพดานเพื่อเข้าไปลักอาวุธปืน จึงรับฟังได้ว่า จำเลยทั้งสามรู้เห็นเป็นใจและให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ ฉ. ในขณะที่กระทำความผิดฐานลักทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ 8993/2550 วินิจฉัยว่า พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้ความหมายคำว่า "กีดกัน" ว่า ขัดขวางไว้ การที่ผู้เสียหายใช้โชคเสี่ยงยี้ดกเสี่ยงวิดิโอของกลางกับตู้โชว์ จึงเป็นการขัดขวางไม่ให้มีการนำกเสี่ยงวิดิโอของกลางไปอันมีลักษณะเป็นสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองกเสี่ยงวิดิโอของกลางเหมือนเช่นรื้อ หรือลูกกรงหน้าต่าง ประตูบ้าน การที่จำเลยตัดโชคเสี่ยงที่ยี้ดกเสี่ยงวิดิโอของกลางกับตู้โชว์จนขาดออกแล้วลักกเสี่ยงวิดิโอของกลางไปจึงเป็นการลักทรัพย์ โดยทำอันตรายสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองทรัพย์ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (3)

คำพิพากษาฎีกาที่ 3005/2543 วินิจฉัยว่า แม้อรรถระบะของผู้เสียหายไม่ปรากฏร่องรอยการถูกกัดแะซึ่งฟัง ไม่ได้ว่าจำเลยได้ทำอันตรายสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ก็ตาม แต่การที่จำเลยเข้าไปในรทธระบะของผู้เสียหายโดยผ่านทางประตูรุดเข้าไปถือว่าเป็นการผ่านสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์เข้าไปด้วยประการใด ๆ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335 (3) แล้ว

(4) ลักทรัพย์โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้น โดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้า หรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

ลักษณะของการกระทำตามอนุมาตรานี้ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

ก. ลักทรัพย์โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้น โดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้า ได้แก่ ช่องลม ปล่องไฟ หน้าต่าง ท่อระบายน้ำ ช่องทิ้งขยะ หรือช่องอื่นที่ผู้กระทำความผิด ใช้เป็นช่องทางในการกระทำความผิด เป็นต้น นอกจากนี้ ยังอาจหมายความรวมถึงประตูหนีไฟด้วย เนื่องจากเป็นช่องที่ทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นทางออกจากอาคาร หากใช้ใช้เป็นทางคนเข้าไม่

ข. ลักทรัพย์โดยเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้ ช่องทางตามความในกรณีนี้ หมายความว่าถึงช่องทางทุกช่องทางที่สามารถเข้าออกได้ อันเกิดจากการช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือ หรือสนับสนุนการกระทำความผิด ซึ่งผู้กระทำความผิดต้องรู้ถึงการรู้เห็นเป็นใจนั้นด้วย เนื่องจากเป็นข้อเท็จจริงที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 2385/2534 วินิจฉัยว่า จำเลยเข้าไปในบ้านผู้เสียหาย เพื่อจะลักทรัพย์แต่ผู้เสียหายตื่นขึ้นมาพบจำเลยเสียก่อน จำเลยจึงทำการลักทรัพย์ไปไม่ตลอด การกระทำของจำเลย เป็นความผิดฐานพยายามลักทรัพย์ในเคหสถานเวลากลางคืน โดยเข้าทางช่องทางที่ได้ทำขึ้น โดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้า และเป็นการเข้าไปในเคหสถานในความครอบครองของผู้อื่น โดยไม่มีเหตุอันสมควร

(5) ลักทรัพย์โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้

ลักษณะของการกระทำ คือ การที่ผู้กระทำความผิดกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับตนเอง เพื่อให้ผู้เสียหายสำคัญผิดในรูปพรรณสัณฐาน หรือเพื่อไม่ให้ผู้เสียหายสามารถจดจำตนเองได้ อันส่งผลต่อความยากลำบากในการระบุตัวคนร้าย เพื่อการติดตามตัวมาดำเนินคดีด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

ก. ลักทรัพย์โดยการแปลงตัว คือ การทำให้รูปร่างหน้าตาแตกต่างไปจากปกติจนยากที่จะจำใบหน้าได้ว่าเป็นใคร เช่น การใส่วิก การย้อมผม หรือการติดหนวดเครา เป็นต้น

ข. ลักทรัพย์โดยการปลอมตัวเป็นผู้อื่น คือ การทำให้รูปร่างหน้าตาเหมือนหรือคล้ายกับบุคคลอื่น เพื่อให้ผู้เสียหายเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน หรือสำคัญผิดว่าบุคคลอื่นเป็นผู้กระทำความผิด

ค. ลักทรัพย์โดยการมอมหน้า คือ การเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาทาบริเวณใบหน้าเพื่ออำพรางใบหน้าของตนไม่ให้ผู้เสียหายจดจำได้ เช่น การเอาดินหม้อหรือสีมาทาบริเวณใบหน้า เป็นต้น

ง. ลักทรัพย์โดยการทำด้วยประการอื่นใดเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้ ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งกับตนเองและกับผู้อื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ให้เห็นหน้าหรือจดจำใบหน้าของผู้กระทำได้ เช่น การใช้ผ้าปิดบังใบหน้าของตน ใส่หมวกคลุมศีรษะ หรือการปิดตาผู้เสียหายไม่ให้เห็นหน้าผู้กระทำความผิด เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หากผู้เสียหายยังคงสามารถมองเห็นหรือจดจำใบหน้าของผู้กระทำความผิดได้อยู่ ก็ยังเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเช่นกัน

(6) ลักทรัพย์โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

การกระทำความผิดตามอนุมาตรานี้ คือ การกระทำการใด ๆ ที่ให้เข้าใจว่าเป็นเจ้าพนักงาน¹¹⁵ ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกายเลียนแบบเจ้าพนักงาน การกล่าวด้วยวาจา การแสดงกริยาท่าทาง หรือโดยประการอื่นใด เพื่อให้ผู้เสียหายหลงเชื่อหรือเข้าใจผิด และไม่จำเป็นต้องมีข้อเท็จจริงว่าผู้เสียหายได้หลงเชื่อตามที่ลวงหรือไม่

อย่างไรก็ตามการกระทำความผิดตามอนุมาตรานี้ หากจำเป็นต้องเป็นแต่เพียงราษฎรไม่ได้ยังอาจหมายความรวมถึงเจ้าพนักงานได้อีกด้วย หากเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่อย่างหนึ่ง

¹¹⁵ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(16) บัญญัติว่า

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่

อย่างไรก็ดี กระทำการลวงผู้อื่นว่าเป็นเจ้าพนักงานผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่อย่างอื่นที่มีใช้ตามอำนาจหน้าที่ตน และกระทำความผิดฐานลักทรัพย์

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8209/2559 วินิจฉัยว่า พฤติการณ์ของจำเลยที่เพียงแต่ แสดงตัวว่าเป็นเจ้าพนักงานตำรวจและสอบถามว่า เสพยาเสพติดหรือไม่แล้วขอตรวจค้น ตัวผู้เสียหายทั้งสองก่อนที่จะล้วงเอากระเป๋าใส่ตลับของผู้เสียหายที่ 1 เอาหูรื้อของผู้เสียหายที่ 2 ไปและบอกว่าจะพาไปตรวจปัสสาวะ หากไม่พบสารเสพติดก็จะปล่อยตัวไปนั้น ไม่ปรากฏว่า มีการใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายแต่อย่างใด จึงไม่เป็นการผิดฐานร่วมกันชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339 คดีคงฟังได้เพียงว่า จำเลย ร่วมกับพวกที่ยังหลบหนีกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (1) (6) (7) วรรคสอง

(7) ลักทรัพย์โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป

ลักษณะของการกระทำตามอนุมาตรานี้ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

ก. ลักทรัพย์โดยมีอาวุธ กล่าวคือ ต้องมีอาวุธอยู่ด้วยตั้งแต่เริ่มลงมือกระทำความผิด จนกระทั่งเป็นความผิดสำเร็จ และไม่จำเป็นต้องพกไว้ติดตัวแต่เพียงอย่างเดียว โดยแม้วางอาวุธนั้น ไว้ในระยะห่างที่เพียงพอต่อการหยิบฉวยได้ในทันทีทันใด ก็ถือว่าอยู่ในขอบเขตของคำว่า “มีอาวุธ” แล้ว นอกจากนี้ อาวุธดังกล่าวจะต้องไม่ใช่ทรัพย์ที่ผู้กระทำความผิดมุ่งจะเอาไปด้วย

ซึ่งคำว่า “อาวุธ” ในที่นี้ หมายถึง สิ่งซึ่งเป็นอาวุธ โดยสภาพและสิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธ โดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ ซึ่งจำแนก ออกได้เป็นอีก 3 ประเภท กล่าวคือ

ประเภทที่หนึ่ง อาวุธโดยสภาพ หมายถึง สิ่งซึ่งทำขึ้นเพื่อให้ใช้เป็นอาวุธ ซึ่งสามารถ ทำให้เกิดอันตรายสาหัสแก่บุคคลไม่ว่าโดยสภาพจะใช้งานได้ตามปกติหรือไม่ก็ตาม เช่น อาวุธปืน มีด ระเบิด เป็นต้น

ประเภทที่สอง สิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตราย สาหัสอย่างอาวุธ หมายถึง สิ่งซึ่งไม่ใช่อาวุธโดยสภาพตามประเภทที่หนึ่ง โดยเป็นสิ่งใด ๆ ก็ได้ที่ ผู้กระทำได้นำมาใช้เพื่อการประทุษร้ายผู้เสียหาย เช่น ท่อนไม้ กรรไกร เหล็กขูดซาร์ป ปากกา ฯลฯ เป็นต้น

ประเภทที่สาม สิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึง อันตรายสาหัสอย่างอาวุธ หมายถึง สิ่งซึ่งไม่ใช่อาวุธโดยสภาพตามประเภทที่สอง ที่ผู้กระทำยังมิได้ใช้ ประทุษร้ายผู้เสียหายให้ได้รับอันตรายสาหัส แต่มีเจตนาที่จะใช้สิ่งนั้นเป็นอาวุธ

ข. ลักทรัพย์โดยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป การร่วมกระทำความผิดในที่นี้ หมายความว่ารวมถึงแต่เฉพาะผู้ร่วมกระทำความผิดในฐานะตัวการ ตามความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83¹¹⁶ เท่านั้น ไม่หมายความว่ารวมถึงผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้ที่ช่วยเหลือ หลังจากการกระทำความผิดสำเร็จ เนื่องจากถือเอาเจตนาและการกระทำร่วมกันเป็นสำคัญ

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 5137/2557 วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งสี่กับพวก ร่วมกันปล้นทรัพย์รถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไปโดยทุจริตโดยใช้อาวุธปืนและใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะเพื่อกระทำความผิดหรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ซึ่งเกิดเหตุในเวลากลางคืนเป็นการบรรยายฟ้องซึ่งรวมถึงการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (1) มาตรา 335 (7) วรรคสอง ประกอบมาตรา 83, 336 ทวิ เข้าไว้ด้วย เมื่อคดีฟังได้ว่าเป็นการลักทรัพย์ในเวลากลางคืน โดยจำเลยที่ 1 และที่ 2 ร่วมกัน มีอาวุธปืนกับใช้รถจักรยานยนต์ในการกระทำความผิดเพื่อพาทรัพย์นั้นไปซึ่งชอบด้วย บทกฎหมาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 5768/2544 วินิจฉัยว่า จำเลยที่ 2 นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ได้ขี่มือไปทางผู้เสียหายและวิ่งตามไป แต่ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 2 มีอาวุธใดติดตัวมาด้วยหรือแสดงอาการ หรืออาจข่มขู่ผู้เสียหาย จึงไม่พอฟังว่าจำเลยที่ 2 ขู่เชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหาย จึงไม่มีความผิดฐานชิงทรัพย์และทำให้การกระทำของจำเลยทั้งสามขาดองค์ประกอบความผิดฐาน ปล้นทรัพย์ตามฟ้อง จำเลยทั้งสามคงมีความผิดฐานร่วมลักทรัพย์โดยใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่ การพาทรัพย์นั้นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (7) วรรคหนึ่งประกอบมาตรา 336 ทวิ

(8) ลักทรัพย์ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะ ที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

ลักษณะของการกระทำตามอนุมาตรานี้ จะต้องประกอบด้วยเงื่อนไข 2 ประการ ดังนี้

ก. ลักทรัพย์ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะ เงื่อนไขในข้อนี้ สามารถแยกพิจารณาตามสถานที่ได้เป็นอีก 3 แห่ง กล่าวคือ

1. “เคหสถาน” ตามความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (4) กำหนดให้ หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรง เรือ หรือแพ ซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความ รวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม โดยการลักทรัพย์

¹¹⁶ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 บัญญัติว่า

“ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้น โดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน นั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

ในลักษณะนี้ผู้กระทำความผิดจะต้องเข้าไปในเคหสถานทั้งตัว มิใช่เพียงแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายล่องล่ำเข้าไปในเคหสถานนั้น และไม่ว่าเคหสถานนั้นจะมีการใช้งานอยู่หรือไม่ก็ตาม

2. “สถานที่ราชการ” มีความหมายโดยทั่วไปว่าหมายถึง พื้นที่ทั้งหมดของสถานที่ ซึ่งเป็นที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ๆ และหมายความรวมถึงสถานที่ที่ใช้ในการปฏิบัติราชการตามปกติด้วย แม้สถานที่นั้นจะมีชื่อของราชการก็ตาม ทั้งนี้ ไม่รวมถึงสถานที่ขององค์กรเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ

3. “สถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะ” หมายถึง สถานที่ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อบริการสาธารณะต่าง ๆ แก่ประชาชนทั้งหลาย ทั้งที่เป็นกิจกรรมทางด้านงานอาชีพ ความจำเป็นในการดำรงชีวิต จิตใจ หรือการพักผ่อนหย่อนใจ และไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว และไม่ว่าจะเป็นสถานที่ทางราชการหรือเอกชนก็ตาม เช่น วัด โรงพยาบาล ท่าเรือ ห้องสมุด หรือสวนสาธารณะ เป็นต้น

ข. ที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ การกระทำความผิดที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามอนุมาตรานี้ นอกจากต้องมีข้อเท็จจริงตามเงื่อนไข ก. ข้างต้นแล้วนั้น ยังจำเป็นต้องมีเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

1. ต้องเป็นการเข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งต้องเป็นการเข้าไปในสถานที่นั้นโดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งตัว มิใช่เพียงอวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายเข้าไปเท่านั้น และหากได้รับอนุญาต จะต้องเป็นการได้รับอนุญาตจากผู้ที่มิอำนาจอนุญาตเท่านั้น

2. ต้องเป็นการเข้าไปโดยได้รับอนุญาต แต่หลบซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น โดยไม่ยอมออก ด้วยวิธีการหลบหรือแอบอยู่ในสถานที่หนึ่งโดยไม่ให้ผู้อื่นเห็น ซึ่งการจะเข้าไปหลบซ่อนตัวได้นั้น จะต้องเข้าไปในสถานที่นั้นให้ได้เสียก่อน ดังนั้น การซ่อนตัวในที่นี้ จึงหมายความว่าเฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไป แต่หลบซ่อนตัวในที่ลับตาและไม่ยอมออก และกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ขึ้นนั่นเอง

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3153/2557 โจทก์ฟ้องและนำสืบว่า จำเลยบุกรุกเข้าไปในบ้านของผู้เสียหาย แล้วลักเงิน 20,000 บาท ซึ่งอยู่ในกระเป๋าสะพายของผู้เสียหายไป ข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยเข้าไปในบ้านของผู้เสียหายโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วรื้อค้นลิ้นชักพลาสติกที่เชิงบันได โดยเมื่อค้นในลิ้นชักอันบนสุดพบกระเป๋าสะพายและกระเป๋าตังค์ใบเล็ก จำเลยก็ดึงออกมาจากลิ้นชักแล้วค้นหาสิ่งของในกระเป๋าสะพายและกระเป๋าตังค์ดังกล่าว จากนั้นจำเลยเดินขึ้นบันไดไปบนระเบียงชั้นบนของบ้านและค้นหาสิ่งของที่กองเครื่องมือของใช้ที่วางอยู่บนระเบียงเป็นเวลานาน แล้วกลับลงไปรื้อค้นหาสิ่งของที่ลิ้นชักพลาสติกชั้นอื่น

ทุกสิ้นซั้ก เห็นได้ว่า จำเลยมีเจตนาค้นหาเงินและของมีค่าอื่นในจุดที่จำเลยคาดว่ามีผู้เสียหายหรือบุคคลในครอบครัวผู้เสียหายน่าจะเก็บหรือซุกซ่อนไว้ ฟังได้ว่ามีเจตนาค้นหาและประสงค์จะลักเงินของผู้เสียหายไปนั่นเอง ถือว่าจำเลยได้ลงมือกระทำความผิดและกระทำไปตลอดแล้ว แต่การกระทำไม่บรรลุผลเพราะไม่มีเงินที่จะลักอยู่ในกระเป๋าสะพายและจุดหรือคั่น การกระทำของจำเลย จึงเป็นการพยายามลักเงินของผู้เสียหาย แต่การกระทำไม่อาจบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ เพราะเหตุวัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อ เป็นการพยายามกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถาน ตามประมวลกฎหมาย มาตรา 335 (8) วรรคแรก ประกอบมาตรา 81

(9) ลักทรัพย์ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในขบวนสาธารณะ

ลักษณะของการกระทำความผิดตามอนุมาตรานี้ เป็นการกำหนดข้อเท็จจริง โดยอาศัยสถานที่เป็นสำคัญ โดยมุ่งแต่เฉพาะในสาธารณสถานที่มีผู้คนพลุกพล่าน ซึ่งเป็นการกำหนดไว้ให้มีความเฉพาะมากยิ่งขึ้นกว่าในมาตรา 335 (8) ประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

1. สถานที่บูชาสาธารณะ หมายถึง สถานที่ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปกราบไหว้บูชาหรือเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนับถือตามความเชื่อหรือความศรัทธาของตน และหมายความรวมแต่เฉพาะบริเวณหรือพื้นที่ที่มีการเปิดให้กราบไหว้บูชาเท่านั้น ไม่รวมถึงพื้นที่ทั้งหมดของศาสนสถานหรือสถานที่บูชานั้น ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นสถานที่เคารพในทางศาสนา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 206¹¹⁷ แต่อย่างใด

2. สถานีรถไฟ หมายถึง สถานที่ซึ่งจัดไว้สำหรับรับส่งผู้โดยสาร สัมภาระ หรือสินค้าทางรถไฟ ซึ่งไม่ได้หมายความแต่เฉพาะสถานีของการรถไฟแห่งประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมไปถึงสถานีรถไฟฟ้าอื่น ๆ ด้วย เช่น สถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน MRT สถานีรถไฟฟ้า BTS สถานีรถไฟ Airport Rail Link เป็นต้น และการเป็นสถานีได้นั้นจะต้องมีหลายส่วนประกอบกัน เช่น ชานชาลา ห้องจำหน่ายตั๋ว บริเวณที่พักผู้โดยสาร ห้องขายสถานี เป็นต้น

3. ท่าอากาศยาน หมายถึง สถานที่ซึ่งจัดไว้สำหรับรับส่งผู้โดยสาร สัมภาระ หรือสินค้าโดยอากาศยาน ซึ่งนอกเหนือจากลานจอดเครื่องบินแล้ว ยังให้หมายความรวมถึงอาคารที่พักผู้โดยสาร อาคารสำนักงานของท่าอากาศยาน และที่ทำการของสายการบินต่าง ๆ รวมทั้งบริเวณโดยรอบของสถานทีนั้น ๆ

¹¹⁷ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 206 บัญญัติว่า

“ผู้ใดกระทำความผิดใด ๆ แก้วัดดูหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมุ่ชนใด อันเป็นการเหยียดหยามศาสนานั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

4. ที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ หมายถึง สถานที่ซึ่งใช้สำหรับให้ประชาชนใช้ขึ้นลงหรือรอรถหรือเรือสาธารณะ ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับให้บริการแก่ประชาชนเช่นเดียวกับสถานีรถไฟและท่าอากาศยาน ทั้งนี้ ได้เคยมีแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาที่กำหนดให้คำว่า “ที่จอดรถสาธารณะ” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 338 (9) นั้น เป็นที่จอดรถที่สาธารณชนมีสิทธินำรถของตนไปจอดไว้ได้ด้วย¹¹⁸ จึงอาจหมายความรวมถึงลานจอดรถของรัฐและของเอกชนด้วย¹¹⁹

5. สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หมายถึง สถานที่ซึ่งใช้สำหรับขนถ่ายสินค้าไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ และยังอาจหมายความรวมถึงโรงเก็บสินค้าด้วยก็ได้

6. ในขบวนยานสาธารณะ หมายถึง ยานพาหนะทุกชนิดที่ใช้สำหรับการขนส่งสาธารณะทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ และไม่ว่าการขนส่งนั้น จะเป็นการขนส่งในลักษณะใดก็ตาม

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 71/2503 วินิจฉัยว่า จำเลยให้การรับสารภาพว่าจำเลยได้บังอาจลอบเข้าไปในโรงพักสินค้าของการท่าเรือแห่งประเทศไทย อันเป็นสาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า ซึ่งเป็นสถานที่ที่จัดไว้เพื่อบริการสาธารณะ และกระทำการลักทรัพย์ของการท่าเรือแห่งประเทศไทยไป ซึ่งเรื่องนี้เป็นกรณลักทรัพย์ในสถานที่ที่จัดไว้เพื่อบริการสาธารณะ (อนุมาตรา 8) และเป็นสาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า (อนุมาตรา 9) ด้วย ฉะนั้น จำเลยจึงมีผิดตาม มาตรา 335 (9) อนุมาตราเดียว

(10) ลักทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

ลักษณะของการกระทำตามอนุมาตรานี้ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

ก. ลักทรัพย์ที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ ต้องเป็นการลักทรัพย์ที่อยู่ในระหว่างการใช้งาน ซึ่งทรัพย์ที่ถูกลักนั้นต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการสาธารณประโยชน์ ได้แก่ เสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า หลอดไฟฟ้าสาธารณะ หรือม้านั่งในสวนสาธารณะ เป็นต้น

ข. ลักทรัพย์ที่มีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ต้องเป็นการลักทรัพย์ที่ถูกเก็บรักษาไว้หรือยังไม่ได้ถูกนำไปใช้งาน ซึ่งทรัพย์ที่ถูกลักนั้นต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการสาธารณประโยชน์ ได้แก่ ถังดับเพลิง เสื้อชูชีพ เป็นต้น

(11) ลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

ลักษณะของการกระทำตามอนุมาตรานี้ ถูกจำแนกออกได้เป็น 2 กรณี กล่าวคือ

1) ลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้าง และ

2) ลักทรัพย์ที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

¹¹⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 984/2508

¹¹⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12888/2556

โดยพิจารณาจากกรรมสิทธิ์ในตัวทรัพย์สินในขณะที่กระทำความผิด จึงทำให้การกระทำ ความผิดในลักษณะนี้ ครอบคลุมทรัพย์สินทั้งหมด ทั้งที่เป็นของนายจ้างเอง หรือนายจ้างร่วม เป็นเจ้าของอยู่ด้วยกับผู้อื่น หรือเป็นทรัพย์สินของผู้อื่นที่นายจ้างครอบครองอยู่ และไม่ว่าทรัพย์สินนั้น จะเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการงานที่จ้างหรือไม่ก็ตาม ซึ่งการที่กฎหมายบัญญัติคำว่า “นายจ้าง” ไว้นั้น แสดงว่าผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์กันตามสัญญาจ้าง แรงงาน¹²⁰ ซึ่งต้องเป็นการตกลงทำงานให้โดยมีค่าตอบแทนสำหรับการทำงานนั้น และโดยอยู่ ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาสั่งการของนายจ้างตามสัญญา ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ต้องมีแต่เฉพาะ เวลาที่ต้องทำงานให้กันตามสัญญาเท่านั้น และหากนายจ้างและลูกจ้างนั้นไม่ได้มีความสัมพันธ์ ที่จะบังคับกันได้ หรือว่ากล่าวกันในฐานะลูกจ้างนายจ้างตามสัญญาแล้ว ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นลูกจ้าง ตามความมุ่งหมายของกฎหมาย เช่น ข้าราชการไม่ถือว่าเป็นลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม ที่ตนสังกัด เพราะเป็นความสัมพันธ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทำให้ความสัมพันธ์ ตามสัญญาไม่

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 14689/2558 วินิจฉัยว่า จำเลยซึ่งเป็นผู้จัดการฝ่ายบัญชี มีหน้าที่จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับเงินเดือนของพนักงาน ได้ดำเนินการให้โจทก์ร่วมโอนเงินเดือนเข้า บัญชีของตนเองและ ส. เกินกว่าเงินเดือนที่มีสิทธิได้รับจริง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำเลยได้ใช้โอกาส ที่ตนเองเป็นผู้จัดทำบัญชีเงินเดือนของพนักงานทำการแสวงหาประโยชน์ด้วยการปรับแต่งบัญชี เงินเดือนของพนักงาน เพิ่มเงินเดือนให้แก่ตนเองให้มีอัตราสูงกว่าความเป็นจริง ทำให้จำเลย ได้รับเงินจากโจทก์ร่วมไปเป็นเงินทั้งสิ้น 466,500 บาท และจำเลยยังได้ปรับแต่งข้อมูลอัตรา เงินเดือนของ ส. ให้สูงขึ้น เป็นเหตุให้ ส. ได้รับเงินเกินไปกว่าเงินเดือนที่แท้จริงจำนวน 96,000 บาท แต่เมื่อ ส. นำเงินส่วนที่ได้รับเกินมาดังกล่าวไปคืนให้แก่จำเลย จำเลยก็นำไปเป็นประโยชน์ ส่วนตนโดยไม่คืนเงินให้แก่โจทก์ร่วม กรณีเป็นเรื่องที่จำเลยลักเงินของโจทก์ร่วมซึ่งเป็นนายจ้าง โดยใช้กลอุบายปรับแต่งบัญชีเงินเดือนให้โจทก์ร่วมนำเงินฝากเข้าบัญชีของจำเลยและ ส. เกินกว่า เงินเดือนที่มีสิทธิได้รับ แล้วนำเงินจำนวนดังกล่าวไปเป็นประโยชน์ส่วนตน จึงเป็นความผิดฐาน ลักทรัพย์ของนายจ้าง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4937 - 4938/2556 วินิจฉัยว่า จำเลยที่ 2 เป็นลูกจ้างผู้เสียหายทำงาน ในตำแหน่งพนักงานอาวุโส ขณะเกิดเหตุ จำเลยที่ 2 มีหน้าที่ประจำลานจอดเครื่องบินและปล่อย เครื่องบิน ไม่มีหน้าที่ขายบัตรโดยสารเครื่องบิน ผู้เสียหายมิได้มอบหมายให้จำเลยที่ 2 มีหน้าที่

¹²⁰ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 575 บัญญัติว่า

“อันว่าจ้างแรงงานนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าลูกจ้าง ตกลงจะทำงานให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่านายจ้าง และนายจ้างตกลงจะให้สินจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้”

รับและครอบครองเงินค่าโดยสารเครื่องบินที่ได้จากลูกค้าแทนผู้เสียหาย เช่นเดียวกับพนักงานขายบัตรโดยสารเครื่องบินที่ผู้เสียหายมอบหมายหน้าที่ให้รับและครอบครองเงินค่าโดยสารเครื่องบินแทนลูกค้าด้วย ดังนั้น เมื่อจำเลยที่ 2 รับเงินค่าโดยสารเครื่องบินที่ลูกค้าซื้อการให้บริการหรือชำระค่ารับจ้างในกิจการของผู้เสียหาย เงินค่าโดยสารเครื่องบินนั้น จึงเป็นของผู้เสียหาย จำเลยที่ 2 ต้องนำไปส่งมอบหรือชำระตามวิธีการให้ผู้เสียหาย การที่จำเลยที่ 2 เอาเงินค่าโดยสารเครื่องบินดังกล่าวไว้เป็นของจำเลยที่ 2 เสียเอง จึงเป็นการแย่งกรรมสิทธิ์ไปจากผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยที่ 2 ในฐานะลูกจ้างของผู้เสียหาย จึงเป็นการกระทำฐานลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้าง

คำพิพากษาฎีกาที่ 4345/2545 วินิจฉัยว่า จำเลยเป็นลูกจ้างธนาคาร โจทก์ร่วมในตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าส่วน มีหน้าที่ควบคุมดูแลงานด้านกู้เงินระยะสั้น โดยการออกตั๋วสัญญาใช้เงินรวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้อาศัยโอกาสในหน้าที่ของจำเลยทำเอกสารใบถอนเงินของโจทก์ร่วมระบุโอนเงินเข้าบัญชีลูกค้าอันเป็นเท็จ และโอนเงินของโจทก์ร่วมเข้าบัญชีของ ส. พวงของจำเลย หลังจากนั้นก็ร่วมกับพวกเบิกถอนเงินดังกล่าวไปเป็นประโยชน์ของตนกับพวก ซึ่งการที่เจ้าหน้าที่ของโจทก์ร่วมยอมให้มีการ โอนเงินไปตามเอกสารใบถอนเงินที่จำเลยทำขึ้นนั้น มิได้ขึ้นอยู่กับข้อความในเอกสารว่าเป็นจริงหรือเท็จ แต่เป็นการ โอนเงินไปเพราะเอกสารใบถอนเงินที่จำเลยได้รับมอบอำนาจให้กระทำมีรายการครบถ้วนและมีลายมือชื่อครบถ้วนประจำตัวของจำเลยซึ่งหากจำเลยไม่กระทำด้วยวิธีการดังกล่าว ย่อมไม่อาจเอาเงินออกไปจากบัญชีของโจทก์ร่วมได้ ดังนั้น การที่อนุมัติให้โอนเงินออกไปจากบัญชีของโจทก์ร่วมจึงมิได้เกิดจากการที่จำเลยหลอกลวงด้วยการแสดงข้อความในเอกสารอันเป็นเท็จและโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไป ซึ่งทรัพย์สินของโจทก์ร่วม แต่เป็นกรณีที่จำเลยทำเอกสารใบถอนเงินโดยมีข้อความอันเป็นเท็จแล้วเสนอไปตามขั้นตอนเพื่อให้มีการอนุมัติโอนเงินตามเอกสารนั้น อันเป็นเพียงวิธีการที่จะทำให้จำเลยเอาเงินของโจทก์ร่วมออกไปจากบัญชีของโจทก์ร่วมโดยทุจริตได้ การกระทำของจำเลย จึงมิใช่ความผิดฐานฉ้อโกง แต่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้าง

(12) ลักทรัพย์ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น

ลักษณะของการกระทำตามอนุมาตรานี้ จะต้องพิจารณาเงื่อนไขที่สำคัญ 2 ประการประกอบกัน ดังนี้

ก. เงื่อนไขเกี่ยวกับฐานะของบุคคลผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายในการกระทำความผิดตามอนุมาตรานี้ จะต้องเป็นผู้มีอาชีพกสิกรรมเท่านั้น โดยคำว่า “กสิกรรม” ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 หมายความว่า การทำไร่ ไถนา การเพาะปลูก เท่านั้น ซึ่งไม่ได้หมายความรวมถึง การปศุสัตว์ การประมงหรือป่าไม้ ซึ่งนักนิติศาสตร์บางคนไม่เห็นด้วย

กับนิยามความหมายดังกล่าว โดยตีความคำว่า “กสิกรรม” ให้มีความหมายอย่างกว้างครอบคลุม การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การทำไร่ทำนา การประมง และการทำป่าไม้ด้วย¹²¹

ข. ประเภทของทรัพย์ ที่ได้รับการคุ้มครองตามอนุมาณี้ คือ 1) ผลิภัณฑ์ 2) พืชพันธุ์ 3) สัตว์ และ 4) เครื่องมือ ซึ่งทรัพย์ดังกล่าวต้องเป็นทรัพย์ของผู้มีอาชีพกสิกรรม และต้องมีไว้ใช้สำหรับการประกอบอาชีพกสิกรรม หรือได้มาจากการประกอบกสิกรรมนั้นด้วย

ดังนั้น หากการกระทำความผิดในลักษณะนี้ โดยเป็นการกระทำต่อทรัพย์อย่างหนึ่งอย่างใด ในทรัพย์ทั้ง 4 ประเภทนี้ จะถือว่าผู้กระทำความผิดตามมาตรา 355 (12) ได้ก็ต่อเมื่อ มีข้อเท็จจริงปรากฏเพิ่มเติมว่าเจ้าของทรัพย์ทั้ง 4 ประเภทที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองนั้น ได้มีการประกอบอาชีพกสิกรรมและได้ใช้ทรัพย์นั้นเพื่อการประกอบกสิกรรม หรือได้ทรัพย์นั้นมาจากการประกอบกสิกรรม

(13) ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราดังกล่าวแล้วตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไป

เดิมผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 และมีพฤติการณ์หรือข้อเท็จจริง อันเกี่ยวกับลักษณะของการกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่ได้กำหนดไว้ทั้ง 12 เหตุข้างต้นนั้น ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 วรรคแรก อยู่แล้ว กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์อันมีเหตุฉกรรจ์ ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

โดยบทบัญญัติในมาตรา 335 วรรคสองนี้ เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดที่เข้าลักษณะตามมาตรา 335 วรรคแรก ประมวลกฎหมายอาญา ตั้งแต่ 2 ลักษณะขึ้นไป ต้องรับโทษหนักขึ้น กล่าวคือ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

(14) ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ผู้มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม

เหตุผลของการกำหนดเหตุตามวรรคสามที่ทำให้ผู้กระทำความผิดตามวรรคนี้ ต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น เนื่องจากในขณะนั้นอาชญากรรมบางประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์เกี่ยวกับ โค กระบือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของเกษตรกรได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้เกษตรกรโดยเฉพาะชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน เดือดร้อนที่สุด เพราะเมื่อถึงฤดูกาลทำนาหรือเพาะปลูกเกษตรกรไม่สามารถหาโค กระบือ หรือจักรกลต่าง ๆ

¹²¹ สรุศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, *เพ็งอ้าง เจริญธรรม* ที่ 96, หน้า 75

มาทำการเพาะปลูกได้ทันตามฤดูกาล แม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะได้คอยสอดส่องดูแลอยู่ตลอดเวลาและจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษเป็นจำนวนมากไปแล้วก็ตาม แต่ไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือเกรงกลัวอาญาแผ่นดิน ทั้งนี้ เพราะกฎหมายกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ต่ำ จึงเห็นสมควรเพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดให้สูงขึ้น เพื่อให้เป็นที่หลบจำและเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดิน

ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า เดิมทีการลักทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่มีอาชัปกิจกรรมมีไว้สำหรับประกอบกิจกรรมนั้น ไม่เป็นเหตุฉกรรจ์ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น คงเป็นเพียงการลักทรัพย์ตามปกติธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 เท่านั้น โดยเมื่อมีการประกอบอาชญากรรมประเภทนี้มากขึ้นในขณะนั้น จึงได้มีแนวความคิดในการเพิ่มโทษผู้ที่กระทำความผิดในลักษณะนี้ให้ต้องได้รับโทษหนักขึ้นกว่าการลักทรัพย์ปกติธรรมดา เพื่อให้เกิดความหลบจำหรือเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดินมากขึ้น โดยมีการกำหนดประเภทและวัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพย์ไว้อย่างชัดเจน เพื่อคุ้มครองกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบในขณะนั้นอย่างชัดเจน

2.5.2 เหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ทวิ¹²²

ความผิดฐานลักพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา¹²² ได้เพิ่มเติมเข้ามาโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2512 ด้วยเหตุผลที่ในขณะนั้นได้มีการลอกลักเอาพระพุทธรูปอันล้ำค่าซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนและมีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์ ตามวัดวาอารามและพิพิธภัณฑสถาน ทำให้ประชาชนเศร้าสลดใจต่อการขาดหายไปของวัตถุ ซึ่งเป็นสิ่งที่เคารพบูชาในทางพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ยิ่งไปกว่านั้นในบางกรณีมีการกระทำที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายทารุณไร้ศีลธรรมอย่างหนัก เช่น ตัดเอาเศียรพระพุทธรูปไปกองเหลือแต่องค์พระ เป็นต้น นับว่าเป็นการเสื่อมเสียแก่ชาติบ้านเมืองและเป็นผลเสียหายแก่พุทธศาสนาโดยไม่นึกถึงศาสนสมบัติของชาติ บุคคลประเภทนี้สมควรจะได้รับโทษหนักกว่าการกระทำต่อทรัพย์สินธรรมดาของส่วนบุคคล รวมทั้งผู้รับของโจร และผู้ส่งออก

¹²² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ทวิ บัญญัติว่า

“มาตรา 335 ทวิ ผู้ใดลักทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ถ้าทรัพย์นั้นเป็นที่สักการะบูชาของประชาชน หรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพระพุทธรูป หรือวัตถุดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก ได้กระทำในวัด สำนักสงฆ์ สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา โบราณสถานอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน สถานที่ราชการหรือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท”

ต่างประเทศด้วย จะอาศัยความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเดิมโทษก็เบามากไม่เป็นการป้องกันได้เพียงพอ โดยเหตุนี้ จึงเป็นการสมควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันและรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินอันล้ำค่าของชาตินี้มิให้มีการลักลอบเอาไปต่างประเทศเสียหายก่อนที่จะสายเกินไป

ฉะนั้น คุณธรรมทางกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองในมาตรานี้ นอกจากจะคุ้มครองในเรื่องของ “กรรมสิทธิ์” และ “การครอบครอง” เช่นเดียวกับความผิดฐานลักทรัพย์ตามปกติธรรมดาแล้ว ยังมุ่งคุ้มครอง “คุณค่าในทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมของชาติ” อีกประการหนึ่งด้วย¹²³

อย่างไรก็ตามการกระทำความผิดในมาตรานี้ หากมีลักษณะเช่นเดียวกับการกระทำความผิดในลักษณะฉกรรจ์ตามมาตรา 335 วรรคแรก ประมวลกฎหมายอาญาไม่ เนื่องจากการลักทรัพย์ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพระพุทธรูป หรือวัตถุดังกล่าวนั้น ผู้กระทำไม่จำเป็นต้องรู้ข้อเท็จจริงว่าทรัพย์ที่ลักนั้นเป็นทรัพย์ที่มีไว้เพื่อสักการบูชาของประชาชน หรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ อันถือเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ตามความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 เนื่องจากข้อเท็จจริงดังกล่าวมิใช่ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานนี้ แต่เป็น “เงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย”¹²⁴ ซึ่งทรัพย์ที่มาตรานี้มุ่งคุ้มครอง ได้แก่

1. พระพุทธรูป ซึ่งหมายความถึงเฉพาะรูปที่สร้างขึ้นเป็นองค์สมมติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า¹²⁵ เท่านั้น ไม่รวมถึงรูปหล่อพระหรือรูปเหมือนของพระสงฆ์¹²⁶ และไม่ว่าการทำขึ้นนั้นจะทำขึ้นจากวัสดุใด และด้วยวิธีการใดก็ตาม

2. วัตถุในทางศาสนา หมายถึง สิ่งอื่นนอกจากพระพุทธรูปซึ่งมีไว้สำหรับเป็นที่สักการบูชา ไม่ว่าจะ เป็นของศาสนาใด และไม่ว่าจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ ไม่รวมถึงอุปกรณ์ทั่วไปที่ใช้ในการสักการบูชา เช่น ถ้วยน้ำชา กระจ่างรูป โต๊ะหมู่บูชา เป็นต้น

3. ส่วนใดส่วนหนึ่งของพระพุทธรูป หมายถึง ส่วนประกอบของพระพุทธรูป ซึ่งหากขาดหายไปจะทำให้พระพุทธรูปนั้นขาดความสมบูรณ์

¹²³ คณิต วนคร, *เพ็ญอังกูร* 10, หน้า 322

¹²⁴ *เพ็ญอังกูร*, หน้า 323

¹²⁵ คณพล จันทร์หอม, *เพ็ญอังกูร* 84, หน้า 125

¹²⁶ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, *เพ็ญอังกูร* 96, หน้า 79

4. ส่วนใดส่วนหนึ่งของวัตถุในทางศาสนา หมายถึง ส่วนประกอบของวัตถุในทางศาสนา ซึ่งหากขาดหายไปจะทำให้พระพุทธรูปนั้นขาดความสมบูรณ์

แม้จะมีการกระทำต่อทรัพย์ทั้ง 4 ประเภทข้างต้นแล้ว ผู้กระทำก็มีความผิดตามมาตรา 335 ทวิไม่ หากทรัพย์ทั้ง 4 ประเภทนี้ ไม่มีเงื่อนไขแห่งการลงโทษในทางภาวะวิสัยเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งในสองเงื่อนไข กล่าวคือ

ก. ทรัพย์นั้นต้องเป็นที่สักการบูชาของประชาชน หมายถึง เป็นทรัพย์ที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปแสดงความเคารพหรือสักการบูชา อันเนื่องมาจากความเชื่อหรือความศรัทธาได้ ดังนั้น การลักพระพุทธรูปที่อยู่ภายในบ้านของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไปก็ไม่ถือว่าเป็นความผิดตามมาตรา นี้ คงมีความผิดเพียงฐานลักทรัพย์ปกติธรรมดา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 วรรคแรก เท่านั้น

ข. ทรัพย์นั้นต้องเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หมายถึง ทรัพย์ที่มีคุณค่าต่อส่วนรวมทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ หรือวัฒนธรรมและประเพณีของชาติ โดยการเอาไปไว้ในสถานที่ซึ่งสามารถดูแลด้วยความระมัดระวัง ซึ่งอาจเก็บไว้ในที่เฉพาะหรือจะนำมาแสดงแก่ประชาชนทั่วไปก็ได้

นอกจากนี้ ยังได้มีการกำหนดเหตุจรรยาของความผิดตามมาตรา นี้ โดยอาศัยเหตุที่เกี่ยวข้องกับ “สถานที่” ในการกระทำความผิด ซึ่งต้องนำเงื่อนไขในการพิจารณาเช่นเดียวกับการกระทำความผิด ตามมาตรา 335 มาใช้ประกอบการพิจารณา กล่าวคือ

1. ต้องมีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ทวิ ขึ้นแล้ว และ

2. มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามที่ระบุไว้ในมาตรา 335 ทวิ วรรคสอง

ซึ่งข้อเท็จจริงที่เพิ่มเข้ามาตามวรรคสองนี้ ถือเป็นองค์ประกอบภายนอก ที่ผู้กระทำความผิดต้องรู้ข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงจะต้องรับโทษหนักขึ้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 กล่าวคือ หากกระทำความผิดตามมาตรา 335 ทวิ วรรคแรก จะต้องรับโทษหนักขึ้น หากได้กระทำในพื้นที่ ดังนี้

1. วัด หมายถึง สถานที่ทางศาสนา โดยปรกติมีโบสถ์ วิหาร และที่อยู่ของสงฆ์หรือนักบวช เป็นต้น โดยได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา¹²⁷ รวมถึงพื้นที่อันเป็นขอบเขตของวัดทั้งหมด ทั้งนี้ ไม่รวมถึง “ที่ธรณีสงฆ์” เนื่องจากเป็นที่ดินซึ่งเป็นสมบัติของวัด

¹²⁷ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 มาตรา 31 บัญญัติว่า

“วัดมีสองอย่าง

(๑) วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา

2. สำนักสงฆ์ หมายถึง วัดที่ยังไม่ได้รับพระราชทานที่วิสุงคามสีมา
3. สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา เช่น พระปรารักษ์ โบสถ์ของศาสนาคริสต์ มัสยิดของศาสนาอิสลาม เป็นต้น
4. โบราณสถานอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน โดยคำว่า“โบราณสถาน” ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2554 มีด้วยกัน 2 ความหมาย กล่าวคือ
 - 1) หมายถึง สิ่งที่เคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น โบสถ์ วิหาร วัง มีอายุกว่า 100 ปีขึ้นไป
 - 2) หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้น เป็นประโยชน์ ในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือ โบราณคดี ทั้งนี้ รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดีแหล่งประวัติศาสตร์ และอุทยานประวัติศาสตร์¹²⁸ ทั้งนี้ โบราณสถานดังกล่าวนี้ จะต้องเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินด้วย
5. สถานที่ราชการ ความหมายโดยทั่วไปว่าหมายถึง พื้นที่ทั้งหมดของสถานที่ซึ่งเป็นที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ๆ และหมายความรวมถึงสถานที่ที่ใช้ในการปฏิบัติราชการ ตามปกติด้วย แม้สถานที่นั้นจะมีใช้ของราชการก็ตาม ทั้งนี้ ไม่รวมถึงสถานที่ขององค์กรเอกชน หรือรัฐวิสาหกิจ
6. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หมายถึง สถานที่เก็บรักษาโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน¹²⁹

2.5.3 เหตุผลกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 336 ทวิ¹³⁰

เหตุกรรจ์ตามมาตรา 336 ทวิ นี้ ถูกประกาศใช้โดยคณะปฏิวัติ เมื่อปี พ.ศ.2514 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ประชาชนได้รับความสงบสุขและปลอดภัยจากอาชญากรรม โดยคณะปฏิวัติเห็นว่า อัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดบางประเภท ตามประมวลกฎหมายอาญายังไม่เพียงพอแก่การป้องกันและปราบปราม จึงเห็นสมควรแก้ไขอัตราโทษให้สูงขึ้น

(๒) สำนักสงฆ์

ให้วัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล

เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป”

¹²⁸ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 มาตรา 4

¹²⁹ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 มาตรา 25

¹³⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 336 ทวิ บัญญัติว่า

“มาตรา 336 ทวิ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 334 มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ หรือมาตรา 336 โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิดหรือการพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง”

เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ประกอบกับเพื่อรักษาชื่อเสียงเกียรติภูมิและความน่าเชื่อถือของทหารและตำรวจมิให้ต้องได้รับความด่างพร้อย ซึ่งเงื่อนไขในการพิจารณาความผิดตามมาตรา นี้จะต้องประกอบไปด้วย

1. ต้องมีการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ หรือมาตรา 336 ขึ้นแล้ว และ

2. ต้องมีวิธีการพิเศษ กล่าวคือ กระทำโดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือ โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อยานพาหนะ ซึ่งถือเป็นเหตุที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น โดยอาศัยเหตุเกี่ยวกับ “วิธีการ” ในการกระทำความผิด ประกอบด้วยวิธี 3 ประการ กล่าวคือ

ก. โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ คือ การที่ผู้กระทำความผิดแต่งเครื่องแบบของทหารหรือตำรวจ ไม่ว่าจะเครื่องแบบนั้นจะครบถ้วนถูกต้องหรือไม่ และไม่ว่าจะเป็นเครื่องแบบประเภทใดก็ตาม และไม่คำนึงว่าผู้กระทำความผิดจะมีตำแหน่งเป็นทหารหรือตำรวจจริงหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น หากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือทหารใส่เครื่องแบบไปลักทรัพย์ ก็ถือเป็นความผิดตามมาตรา นี้

ข. โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด วิธีการพิเศษนี้จะไม่ถูกนำไปใช้กับการลักทรัพย์ตามมาตรา 334 และมาตรา 335 เนื่องจากเป็นเหตุการณ์หนึ่งที่กำหนดไว้ในมาตรา 335 (7) อยู่แล้ว ดังนั้น จะเป็นความผิดตามมาตรา นี้ก็ต่อเมื่อได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์หรือวัตถุในทางศาสนา ตามมาตรา 335 ทวิ หรือความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ ตามมาตรา 336 เท่านั้น

ค. โดยใช้อยานพาหนะ หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ที่มีความสามารถในการขนส่ง ขนย้ายสิ่งของ จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ไม่ว่าจะมီးล้อหรือไม่มีก็ตาม และไม่คำนึงว่ายานพาหนะนั้น จะเป็นของผู้กระทำความผิดหรือไม่

3. ต้องมีวัตถุประสงค์ เพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือการพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ซึ่งเงื่อนไขนี้ ถือเป็นเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุชักจูงใจให้ผู้กระทำความผิดสามารถกระทำความผิดสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น กล่าวคือ

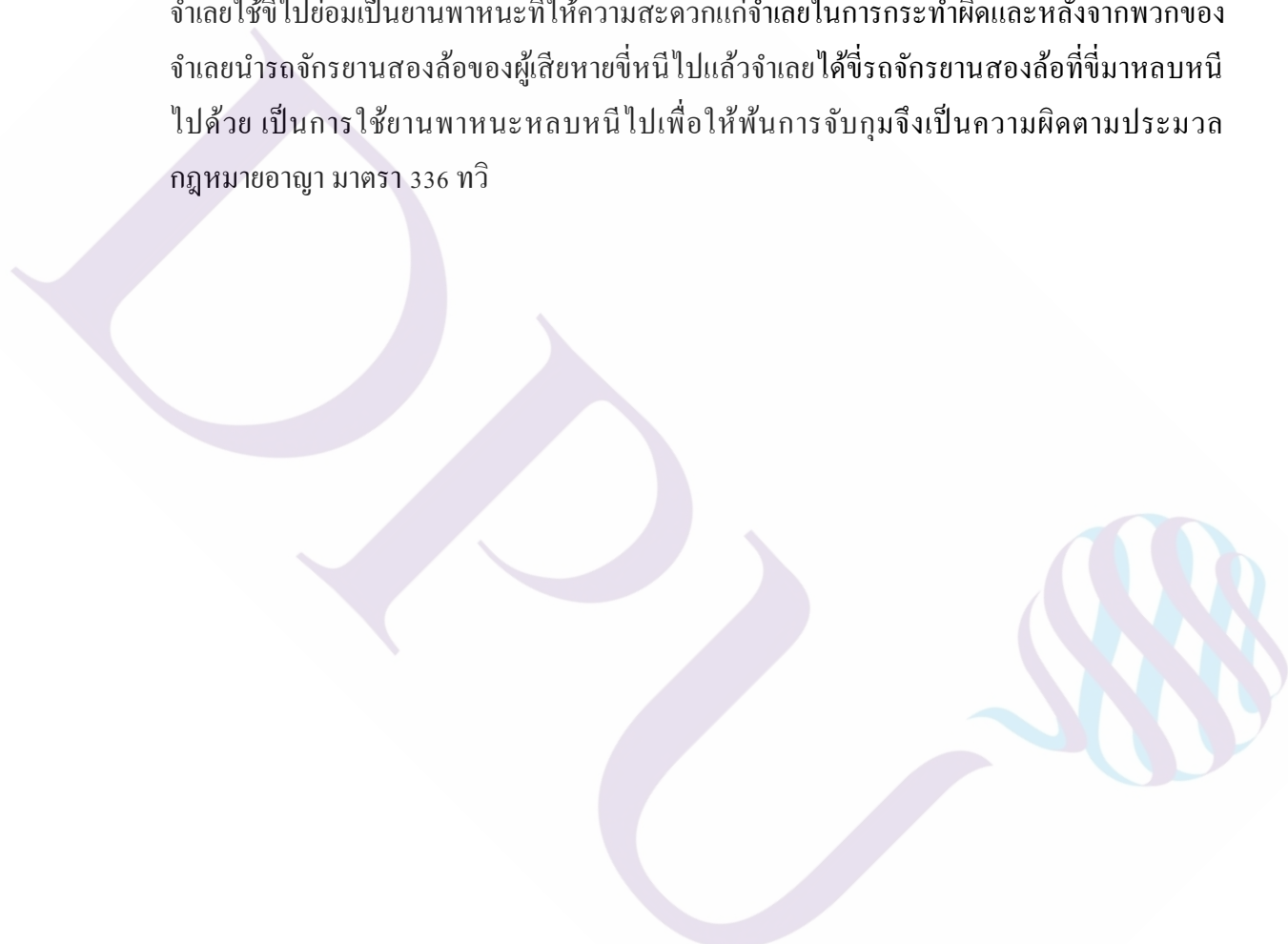
ก. เพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือการพาทรัพย์นั้นไป สามารถใช้ได้กับวิธีพิเศษทั้ง 3 ประการ โดยแยกวัตถุประสงค์ของการใช้ออกเป็น 2 กรณี คือ

1) กรณีลักทรัพย์โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือ โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด คือ การกระทำที่ไม่ต้องการให้เจ้าทรัพย์ขัดขวางการกระทำความผิด อันเกิดจากความเกรงกลัวต่ออำนาจที่ผู้กระทำแสดง ทำให้การลักทรัพย์กระทำได้ง่าย

2) กรณีการลักทรัพย์โดยใช้ยานพาหนะ คือ การกระทำที่ต้องการให้เกิดความสะดวกในการกระทำความผิดทั้งก่อนเริ่มกระทำความผิดและภายหลังกระทำความผิดมากยิ่งขึ้น

ข. เพื่อให้พ้นการจับกุม อันนำไปสู่การติดตามตัวมาดำเนินคดีที่ยากขึ้น และมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับข้อ ก.

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 2534/2527 วินิจฉัยว่า การที่จำเลยขี่รถจักรยานสองล้อเข้าไปในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เพื่อลักรถจักรยานสองล้อของผู้เสียหายรถจักรยานสองล้อที่จำเลยใช้ขี่ไปข่มเป็นยานพาหนะที่ให้ความสะดวกแก่จำเลยในการกระทำความผิดและหลังจากพวกของจำเลยนำรถจักรยานสองล้อของผู้เสียหายหนีไปแล้วจำเลยได้ขี่รถจักรยานสองล้อที่ขี่มาหลบหนีไปด้วย เป็นการใช้นานพาหนะหลบหนีไปเพื่อให้พ้นการจับกุมจึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 336 ทวิ

บทที่ 3

แนวคิดเกี่ยวกับการลักอาวรุปีนตามกฎหมายต่างประเทศ

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวความคิดในการบัญญัติให้การลักอาวรุปีนเป็นพฤติกรรมหรือเงื่อนไขประการหนึ่งที่ส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นกว่าการกระทำ ความผิดฐานลักทรัพย์โดยทั่วไป ตามกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งการศึกษาค้นคว้าแนวความคิดที่นำมาพิจารณาเปรียบเทียบในครั้งนี้ ได้มีการศึกษาจากกฎหมายทั้งในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) กล่าวคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้า ในมลรัฐแอละแบมาและในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) กล่าวคือ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศสาธารณรัฐออสเตรีย ดังนี้

3.1 การลักอาวรุปีน ตามกฎหมายของมลรัฐแอละแบมา ประเทศสหรัฐอเมริกา

ความผิดฐานลักทรัพย์และเหตุจูงใจความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการลักอาวรุปีน ตามกฎหมายของมลรัฐแอละแบมา ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการบัญญัติไว้ใน Code of Alabama 1975 มาตรา 13A-8-2 และมาตรา 13A-8-5 ซึ่งมีวิวัฒนาการมาจากแหล่งที่มาของกฎหมายสำคัญ 2 แหล่งด้วยกัน และมีลักษณะเช่นเดียวกันกับกฎหมายของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นแม่แบบของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) กล่าวคือ

1. ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามหลักกฎหมายคอมมอนลอว์โดยแท้ (Common Law Crime)
2. ความผิดฐานลักทรัพย์ตามหลักกฎหมายที่ออกโดยรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติ

(Statutes Crime)

โดยในระบบของกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ได้มีการกำหนดประเภทของความรับผิดทางอาญา ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ความผิดทางอาญาอุกฉกรรจ์ (Felony)¹³⁰ ซึ่งได้มีการจำแนกความหนักเบาของ บทลงโทษออกเป็น 4 ระดับ ตามความร้ายแรงของการกระทำความผิดในฐานนั้น ๆ และ

¹³⁰ Code of Alabama 1975 Section 13A-5-6 "Sentences of imprisonment for felonies.

(a) Sentences for felonies shall be for a definite term of imprisonment, which imprisonment includes hard labor, within the following limitations:

2. ความผิดทางอาญาไม่ร้ายแรง (Misdemeanor)¹³¹ ซึ่งได้มีการจำแนกความหนักเบาของบทลงโทษออกเป็น 3 ระดับ ตามความร้ายแรงของการกระทำความผิดในฐานนั้น ๆ เช่นเดียวกับความผิดทางอาญาอุกฉกรรจ์ (Felony)

โดยในส่วนของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามกฎหมายของมลรัฐแอละแบมา ประเทศสหรัฐอเมริกา¹³² ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 13A-8-2 ความว่า

“มาตรา 13A-8-2¹³² การลักทรัพย์

-
- (1) For a Class A felony, for life or not more than 99 years or less than 10 years.
 - (2) For a Class B felony, not more than 20 years or less than 2 years.
 - (3) For a Class C felony, not more than 10 years or less than 1 year and 1 day and must be in accordance with subsection (b) of Section 15-18-8 unless sentencing is pursuant to Section 13A-5-9.
 - (4) For a Class D felony, not more than 5 years or less than 1 year and 1 day and must be in accordance with subsection (b) of Section 15-18-8....”

¹³¹ Code of Alabama 1975 Section 13A-5-7 “Sentences of imprisonment for misdemeanors and violations.

(a) Sentences for misdemeanors shall be a definite term of imprisonment in the county jail or to hard labor for the county, within the following limitations:

- (1) For a Class A misdemeanor, not more than one year.
- (2) For a Class B misdemeanor, not more than six months.
- (3) For a Class C misdemeanor, not more than three months.
- (b) Sentences for violations shall be for a definite term of imprisonment in the county jail, not to exceed 30 days.”

¹³² Code of Alabama 1975 Section 13A-8-2 “Theft of property - Definition; limitations period.

- (a) A person commits the crime of theft of property if he or she:
 - (1) Knowingly obtains or exerts unauthorized control over the property of another, with intent to deprive the owner of his or her property;
 - (2) Knowingly obtains by deception control over the property of another, with intent to deprive the owner of his or her property;
 - (3) Knowingly obtains or exerts control over property in the custody of a law enforcement agency which was explicitly represented to the person by an agent of the law enforcement agency as being stolen; or
 - (4) Knowingly obtains or exerts unauthorized control over any donated item left on the property of a charitable organization or in a drop box or trailer, or within 30 feet of a drop box or trailer, belonging to a charitable organization.

(a) บุคคลจะกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ก็ต่อเมื่อ

(1) จงใจเอาหรือออกแรงควบคุมทรัพย์สินของผู้อื่น โดยไม่ได้รับอนุญาตและมีเจตนาที่จะแย่งเอาไปจากเจ้าของทรัพย์สินนั้น

(2) จงใจเอาโดยหลอกลวงให้ผู้อื่นส่งมอบทรัพย์สินในความครอบครองให้แก่ตนและมีเจตนาที่จะแย่งเอาไปจากเจ้าของทรัพย์สินนั้น

(3) จงใจเอาหรือออกแรงควบคุมทรัพย์สินที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายหรือ

(4) จงใจเอาหรือออกแรงควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาตในทรัพย์สินใด ๆ ที่ได้มีการบริจาคให้กับองค์กรการกุศล”

โดยองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา นี้ ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบภายนอก กล่าวคือ ต้องมีการเข้ายึดถือเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปจากการครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ไม่จำเป็นต้องเอาทรัพย์สินเคลื่อนที่ไป ซึ่งหมายความว่า การพยายามลักทรัพย์ก็สามารถเป็นความผิดตามมาตรา นี้ได้แล้ว¹³³ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นการเอาไปจากเจ้าของทรัพย์สินนั้น โดยตรงแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังอาจหมายรวมถึงการเอาไปจากผู้ดูแล ผู้คุ้มครองหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายด้วย ซึ่งทรัพย์สินที่เป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดตามบทบัญญัติมาตรา นี้ หมายถึง เงิน ทรัพย์สินที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง ทรัพย์สินส่วนบุคคล ที่ดินที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (รวมถึงสิ่งที่กำลังเติบโตติดอยู่หรือพบได้ในที่ดินและเอกสารแม้ว่าสิทธิที่เป็นตัวแทนในที่นี้ไม่มีที่ตั้งทางกายภาพ) สิทธิในสัญญาหรือผลประโยชน์อื่นใด¹³⁴

2. องค์ประกอบภายใน กล่าวคือ ต้องมีเจตนาที่จะเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปโดยเด็ดขาดแต่ไม่ต้องถึงขนาดมีเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินไป¹³⁵ และไม่สำคัญว่าผู้กระทำจะเอาทรัพย์สินที่เขา

(b) The limitations period for any prosecution under subdivision (2) of subsection (a) does not commence or begin to accrue until the discovery of the facts constituting the deception, after which the prosecution shall be commenced within five years.

¹³³ Perkins Rollin M., supra note 11, p. 777

¹³⁴ PROPERTY. Any money, tangible or intangible personal property, property (whether real or personal) the location of which can be changed (including things growing on, affixed to, or found in land and documents, although the rights represented hereby have no physical location), contract right, chose-in-action, interest in a claim to wealth, credit, or any other article or thing of value of any kind.

¹³⁵ อนันต์ บัวบาล, “การลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายและการลักทรัพย์โดยฉกฉวย : ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายอังกฤษ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน และไทย”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), หน้า 48

เจตนาที่จะเอาตั้งแต่ต้นหรือทรัพย์สินอื่น ๆ หนึ่ง เจตนาลักทรัพย์ดังกล่าวจะต้องปรากฏชัดเจนอาจจะเป็นจากคำพูด การกระทำ หรือพฤติกรรม แต่ไม่ต้องถึงขั้นประกาศว่ามีเจตนาลักทรัพย์และจะต้องเกิดขึ้นก่อนหรือในขณะที่เข้ายึดถือทรัพย์สิน

ในส่วนของเหตุการรจความผิดฐานลักทรัพย์ กฎหมายของมลรัฐแอละแบมา ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ถูกจำแนกออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. การลักทรัพย์ระดับที่หนึ่ง ตามมาตรา 13A-8-3¹³⁶ หากมูลค่าของทรัพย์สินที่ถูกลักนั้นมีค่ามากกว่า 2,500 ดอลลาร์ จะถูกพิจารณาความรับผิดทางอาญาสำหรับการลักทรัพย์ในระดับที่หนึ่ง ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาระดับ B และการลักทรัพย์บางประเภทตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 13A-8-3 จะถือว่าเป็นการลักทรัพย์ในระดับที่หนึ่งโดยอัตโนมัติไม่ว่ามูลค่าของทรัพย์สินนั้นจะเป็นเท่าใดก็ตาม รวมถึงการลักยานยนต์และการลักทรัพย์สินที่นำมาจากบุคคลอื่น โดยตรงความผิดฐานลักทรัพย์ระดับแรกถือเป็นความผิดทางอาญาประเภท B อันอาจส่งผลให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ขั้นต่ำสุด คือ 2 ปี ไปจนถึงขั้นสูงสุด คือ 20 ปี และจะต้องจ่ายค่าปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน 30,000 ดอลลาร์

2. การลักทรัพย์ระดับที่ 2 ตามมาตรา 13A-8-4¹³⁷ หากมูลค่าของทรัพย์สินที่ถูกลักนั้นมีค่ามากกว่า 1,500 ดอลลาร์ แต่ไม่เกิน 2,500 ดอลลาร์ จะถูกพิจารณาความรับผิดทางอาญาสำหรับ

¹³⁶ Code of Alabama 1975 Section 13A-8-3 “Theft of property in the first degree.

(a) The theft of property which exceeds two thousand five hundred dollars (\$2,500) in value, or property of any value taken from the person of another, constitutes theft of property in the first degree.

(b) The theft of a motor vehicle, regardless of its value, constitutes theft of property in the first degree.

(c)(1) The theft of property which involves all of the following constitutes theft of property in the first degree:

a. The theft is a common plan or scheme by one or more persons; and

b. The object of the common plan or scheme is to sell or transfer the property to another person or business that buys the property with knowledge or reasonable belief that the property is stolen; and

c. The aggregate value of the property stolen is at least one thousand dollars (\$1,000) within a 180-day period.

(2) If the offense under this subsection involves two or more counties, prosecution may be commenced in any one of those counties in which the offense occurred or in which the property was disposed.

(d) Theft of property in the first degree is a Class B felony.

¹³⁷ Code of Alabama 1975 Section 13A-8-4 “Theft of property in the second degree.

การลักทรัพย์ในระดับที่สอง ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาระดับ C และการลักทรัพย์บางประเภทตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 13A-8-4 จะถือเป็นการลักทรัพย์ในระดับที่สอง โดยอัตโนมัติไม่ว่ามูลค่าของทรัพย์นั้นจะเป็นเท่าใดก็ตามเช่นเดียวกับการลักทรัพย์ในระดับที่ 1 ซึ่งความผิดฐานลักทรัพย์ระดับที่สองนี้อาจส่งผลให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ขั้นต่ำสุดคือ 1 ปี ไปจนถึงขั้นสูงสุดคือ 10 ปี และจะต้องจ่ายค่าปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน 15,000 ดอลลาร์

3. การลักทรัพย์ระดับที่ 3 มาตรา 13A-8-4.1¹³⁸ หากมูลค่าของทรัพย์ที่ถูกลักนั้นมีค่ามากกว่า 500 ดอลลาร์ แต่ไม่เกิน 1,500 ดอลลาร์ จะถูกพิจารณาความรับผิดทางอาญาสำหรับการลักทรัพย์ในระดับที่สอง ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาระดับ D และการลักทรัพย์บางประเภทตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 13A-8-4.1 จะถือเป็นการลักทรัพย์ในระดับที่สาม โดยอัตโนมัติไม่ว่ามูลค่าของทรัพย์นั้นจะเป็นเท่าใดก็ตาม ซึ่งความผิดฐานลักทรัพย์ระดับที่สามนี้อาจส่งผลให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ขั้นต่ำสุดคือ 1 ปี ไปจนถึงขั้นสูงสุดคือ 5 ปี และจะต้องจ่ายค่าปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน 7,500 ดอลลาร์

(a) The theft of property between one thousand five hundred dollars (\$1,500) in value and two thousand five hundred dollars (\$2,500) in value, and which is not taken from the person of another, constitutes theft of property in the second degree.

(b) Theft of property in the second degree is a Class C felony.

(c) The theft of a firearm, rifle, or shotgun, regardless of its value, constitutes theft of property in the second degree.

(d) The theft of any substance controlled by Chapter 2 of Title 20 or any amendments thereto, regardless of value, constitutes theft of property in the second degree.

(e) The theft of any livestock which includes cattle, swine, equine or equidae, or sheep, regardless of their value, constitutes theft of property in the second degree.

¹³⁸ Code of Alabama 1975 Section 13A-8-4.1 "Theft of property in the third degree.

(a) The theft of property that exceeds five hundred dollars (\$500) in value but does not exceed one thousand four hundred and ninety-nine dollars (\$1,499) in value, and which is not taken from the person of another, constitutes theft of property in the third degree.

(b) Theft of property in the third degree is a Class D felony.

(c) The theft of a credit card or a debit card, regardless of its value, constitutes theft of property in the third degree.

4. การลักทรัพย์ระดับที่ 4 มาตรา 13A-8-5¹³⁹ หากมูลค่าของทรัพย์ที่ถูกลักนั้นมีค่าน้อยกว่า 500 ดอลลาร์ ความผิดนั้นเป็นการขโมยระดับที่สี่ ซึ่งเป็นระดับต่ำสุดของการจำแนกประเภทสำหรับความผิดที่ถูกลัก ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาไม่ร้ายแรงระดับ A อันส่งผลให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และจะต้องจ่ายค่าปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน 6,000 ดอลลาร์

จากเหตุการณ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ทั้ง 4 ระดับข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการกำหนดเหตุการณ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายของมลรัฐแอละแบมาได้ใช้หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวทรัพย์เป็นสำคัญ ในการกำหนดความหนักเบาของโทษที่ผู้กระทำความผิดพึงได้รับ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมูลค่าของตัวทรัพย์ รวมไปถึงชนิดหรือประเภทของตัวทรัพย์ที่ถูกลักนั้นด้วย

โดยจากการศึกษาค้นคว้ากฎหมายของมลรัฐแอละแบมา พบว่าได้มีการบัญญัติให้ทรัพย์ประเภท “อาวุธปืน” เป็นทรัพย์ประเภทหนึ่งซึ่งส่งผลให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นกว่าการลักทรัพย์ปกติธรรมดา โดยได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 13A-8-4 ในหัวข้อ (C) ความว่า

“มาตรา 13A-8-4 การลักทรัพย์ในระดับที่สอง

(a) การลักทรัพย์สินซึ่งมีมูลค่ามากกว่า 1,500 ดอลลาร์ แต่ไม่เกิน 2,500 ดอลลาร์ และไม่ใช่ทรัพย์สินที่ได้มาจากบุคคลอื่น

(b) การลักทรัพย์สินในระดับที่สองคือความผิดทางอาญาอุจฉกรรจ์ระดับ C

(c) การลักทรัพย์สินประเภทอาวุธปืน ไรเฟิล หรือปืนลูกซอง โดยไม่ต้องคำนึงถึงมูลค่าของทรัพย์สินนั้น

(d) การลักทรัพย์สินประเภทสสารควบคุมหรือการแก้ไขใด ๆ

(e) การลักทรัพย์สินประเภทปลุ่สัตว์ใด ๆ ซึ่งหมายความรวมถึงวัว สุกร ม้า หรือแกะ โดยไม่ต้องคำนึงถึงมูลค่าของทรัพย์สินนั้น”

ซึ่งจะเห็นได้ว่า การลักทรัพย์ประเภทอาวุธปืน ไรเฟิล หรือปืนลูกซอง เป็นความผิดอาญา ระดับ C ที่ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี และปรับไม่เกิน 15,000 ดอลลาร์ และไม่คำนึงถึงมูลค่าของทรัพย์ประเภทนี้ในการกำหนดความหนักเบาของโทษที่

¹³⁹ Code of Alabama 1975 Section 13A-8-5 “Theft of property in the fourth degree.

(a) The theft of property which does not exceed five hundred dollars (\$500) in value and which is not taken from the person of another constitutes theft of property in the fourth degree.

(b) Theft of property in the fourth degree is a Class A misdemeanor.

จะลงแก่ผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตาม กฎหมายของมลรัฐแอละแบมา ไม่ได้มีการกำหนด บทนิยามความหมายของคำว่า “อาวุธปืน” หรือ Firearm ไว้อย่างชัดเจน แต่เลือกที่จะใช้นิยาม ความหมายของคำว่า “Firearm” ตามที่ได้มีการกำหนดไว้ในกฎหมายกลางของประเทศ (U.S. Code) Title 18 Section 921 โดยจำแนกบทนิยามความหมายของคำว่า “Firearm”¹⁴⁰ ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (A) อาวุธใด ๆ ซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อผลักดันกระสุนปืน โดยการจุดระเบิด (B) ชิ้นส่วนหรือ อุปกรณ์ส่วนควบใด ๆ ของอาวุธปืน (C) อุปกรณ์เก็บเสียง และ (D) อุปกรณ์ทำลายล้างใด ๆ แต่ ไม่รวมถึงปืนโบราณ

3.2 การลักอาวุธตามกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

การกำหนดความผิดฐานลักทรัพย์และเหตุจรรยาความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง กับการลักอาวุธปืน ตามกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น ได้มีการนำเอาแนวความคิดจาก กฎหมายโรมันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานลักทรัพย์ (Furtum)¹⁴¹ ที่มีการแบ่งออกเป็น 3 กรณี กล่าวคือ

1. Furtum rei คือ การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่ผู้กระทำมุ่งจะเอาทรัพย์ไปโดยตรง หรือการเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปในลักษณะเป็นการตัดกรรมสิทธิ์โดยเจ้าของทรัพย์ไม่อนุญาต¹⁴²
2. Furtum usus คือ การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่ผู้กระทำมุ่งเอาประโยชน์ที่จะ ได้จากการใช้ทรัพย์นั้น โดยเจ้าของไม่อนุญาต เช่น เจ้าหนี้จ่านามีเพียงสิทธิที่จะครอบครอง ทรัพย์ที่จ่านา ได้เอาทรัพย์ที่ลูกหนี้จ่านาไว้กับตนออกใช้โดยลูกหนี้ไม่ยินยอมหรือไม่อนุญาต หรือกรณีที่บุคคลยืมทรัพย์ไปใช้โดยบอกวัตถุประสงค์ที่ยืมไปใช้เพื่อการหนึ่งแต่กลับเอาไปใช้ แยกต่างออกไปหรือนอกเหนือไปจากที่ได้รับอนุญาตหรือยินยอมมาจากเจ้าของทรัพย์ เช่น บอกขอยืมม้า เพื่อใช้ไปขี่เดินทางทางหนึ่ง แต่กลับเอาม้าไปใช้ในการรบซึ่งไม่ได้บอกเอาไว้ เป็นต้น¹⁴³

¹⁴⁰ 18 U.S. Code § 921.Definitions

(3) The term “firearm” means (A) any weapon (including a starter gun) which will or is designed to or may readily be converted to expel a projectile by the action of an explosive; (B) the frame or receiver of any such weapon; (C) any firearm muffler or firearm silencer; or (D) any destructive device. Such term does not include an antique firearm.

¹⁴¹ คณิต ฅ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 79

¹⁴² อุไรวรรณ อุคมวัฒน์กุล, “ความผิดฐานลักทรัพย์: ศึกษากรณีการเอายานพาหนะของผู้อื่นไปใช้โดยไม่ชอบ”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531), หน้า 25

¹⁴³ อุไรวรรณ อุคมวัฒน์กุล, เพิ่งอ้าง เชิงอรรถที่ 142, หน้า 25-26

3. *Furtum possessionis* คือ การกระทำผิดฐานลักทรัพย์ที่ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์นั้นเอง เป็นผู้กระทำการเอาทรัพย์ของตนไปจากผู้อื่นซึ่งมีสิทธิที่จะยึดถือครอบครองทรัพย์นั้นไว้ เนื่องจาก มีนิติสัมพันธ์กันระหว่างเจ้าของและผู้ยึดถือครอบครองนั้น เช่น เจ้าของทรัพย์เอาทรัพย์ที่ตนได้ จำนำไว้โดยชอบด้วยกฎหมายไปจากผู้รับจำนำ โดยผู้รับจำนำไม่ยินยอมหรือไม่อนุญาต¹⁴⁴

ซึ่งกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้นำเอา “*Frustum rei*” มาปรับใช้เพียง กรณีเดียวเท่านั้น โดยบัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ใน German Criminal Code มาตรา 242 ความว่า

“มาตรา 242¹⁴⁵ การลักทรัพย์

(1) ผู้ใดเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปไม่ว่าด้วยวิธีใด โดยมีเจตนาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับ

(2) การพยายามกระทำความผิดจะต้องได้รับโทษเช่นกัน”

ส่วน *Furtum possessionis* ได้รับการแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ เท่านั้น ซึ่งมีคุณธรรมทางกฎหมายที่แตกต่างไปจากเดิม¹⁴⁶

โดยองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี แบ่ง ออกเป็น 2 ส่วน เช่นเดียวกับความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาไทย ซึ่งประกอบไปด้วย

1. องค์ประกอบภายนอก คือ เป็นการเอาทรัพย์ของผู้อื่นที่ไม่ใช่ของตนเองไป ซึ่งการกระทำโดย “การเอาไป” นั้น หมายถึง การกระทำที่มีลักษณะเป็นการทำร้ายทั้งกรรมสิทธิ์ และเป็นการแย่งการครอบครองทรัพย์ของผู้อื่น¹⁴⁷ และไม่จำเป็นต้องเป็นการครอบครอง ตามกฎหมายในความหมายของกฎหมายแพ่ง¹⁴⁸ ซึ่งการเอาไปในที่นี้เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ เมื่อกรรมสิทธิ์และการครอบครองถูกกระทบกระเทือนและสำเร็จเมื่อมีการเข้าครอบครองทรัพย์นั้น แทนที่และต้องเป็นการเข้าครอบครองแทนที่โดยเด็ดขาดในลักษณะถาวรด้วย หากผู้กระทำ

¹⁴⁴ อุไรวรรณ อุคมวัฒน์กุล, *เพ็งอ้าง เจิงอรรถที่ 142*, หน้า 26

¹⁴⁵ German Criminal Ccode Section 242 Theft

(1) Whosoever takes chattels belonging to another away from another with the intention of unlawfully appropriating them for himself or a third person shall be liable to imprisonment not exceeding five years or a fine.

(2) The attempt shall be punishable.

¹⁴⁶ อุไรวรรณ อุคมวัฒน์กุล, *เพ็งอ้าง เจิงอรรถที่ 142*, หน้า 35

¹⁴⁷ คณิต ณ นคร, *เพ็งอ้าง เจิงอรรถที่ 3*, หน้า 308

¹⁴⁸ Neumann K., “Criminal law”, in *Manual of German Law*, edited by Ernest J. Cohn, 2 vols, (London : Her Majesty’s Stationery Office, 1952), p. 108

ความผิดกระทำการเอาทรัพย์สินไปในลักษณะชั่วคราวแล้ว ย่อมถือไม่ได้ว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ เนื่องจากการกระทำที่ไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์นั่นเอง

นอกจากนี้ การครอบครองในทางกฎหมายอาญาจะต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งในคุณลักษณะ 2 ประการ ดังนี้

1. ลักษณะทางกายภาพที่แท้จริง คือ การปกครองทรัพย์สินอยู่ตามความเป็นจริง หรือ
2. ลักษณะทางบัญญัติที่ในทางสังคม (ในชีวิตประจำวัน) ถือได้ เช่น ผู้ที่ปิดประตูบ้านแล้วเดินทางไปพักผ่อนถือว่าครอบครองทรัพย์สินทั้งหมดที่อยู่ในบ้าน

และต้องมีเจตจำนงในการครอบครอง ซึ่งไม่ใช่การแสดงเจตนาในทางแพ่ง แต่เป็นเจตจำนงที่แท้จริง ฉะนั้นเด็กและคนวิกลจริตก็สามารถมีเจตจำนงได้เช่นเดียวกัน¹⁴⁹

ในส่วนของทรัพย์สินที่จะเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดนั้น จะต้องเป็นทรัพย์สินที่มีเจ้าของ และต้องเป็นทรัพย์สินที่มีรูปร่าง ดังนั้น กฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จึงถือว่าไฟฟ้าเป็นพลังงานซึ่งไม่ใช่ทรัพย์สิน เนื่องจากไม่มีรูปร่าง แต่เพื่อเป็นการตัดปัญหาจึงได้มีการกำหนดโทษสำหรับการลักกระแสไฟฟ้าไว้เป็นการเฉพาะ โดยให้หมายรวมถึงการลอบใช้ไฟฟ้าของบุคคลอื่นด้วย¹⁵⁰

ความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น ผู้กระทำความผิดจะต้องเข้าครอบครองทรัพย์สินที่ลักไม่เพียงแต่หยิบฉวยเอาโดยไม่มีครอบครอง เพราะฉะนั้นการทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นจึงไม่เป็นการเข้าครอบครองและไม่อาจเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ได้เพราะการลักทรัพย์ต้องมีการแสวงหาประโยชน์จากทรัพย์สินที่ลัก หรือเรียกว่าเป็นการใช้กรรมสิทธิ์ในทางบวก ส่วนการทำลายทรัพย์สินและการทำให้ทรัพย์สินหลุดมือไปจากเจ้าของ เช่น การปล่อยนกของผู้อื่นออกจากกรงขังซึ่งเป็นการใช้กรรมสิทธิ์ในทางลบ อันไม่เป็นการแสวงหาประโยชน์จากตัวทรัพย์สิน จึงไม่อาจเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ได้ อย่างไรก็ตาม การใช้กรรมสิทธิ์ในทางบวกที่ต้องกระทำโดยการทำลาย เช่น การกินอาหารหรือดื่มเครื่องดื่ม หรือเอาถ่านหรือฟืนของผู้อื่นมาก่อไฟแก๊หนาว ก็ถือเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ได้ เช่นเดียวกัน¹⁵¹

¹⁴⁹ คณิต ฒ นคร, เพิ่งอ้าง เชียงอรรดที่ 3, หน้า 310

¹⁵⁰ สำหรับคำว่า “ทรัพย์สิน” ศาลฝรั่งเศสวินิจฉัยว่า การเอากระแสไฟฟ้าของผู้อื่นไป เป็นการลักทรัพย์โดยทำให้ผ่านจากการครอบครองของเจ้าของมายังผู้ลักได้ ดู จิตติ ดิงศกัทธิย์, กฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และตอน 3 (พิมพ์ครั้งที่ 7), (กรุงเทพมหานคร : สำนักกฎหมายนิติบัณฑิตศึกษา, 2553), หน้า 2475

¹⁵¹ คณิต ฒ นคร, เพิ่งอ้าง เชียงอรรดที่ 3, หน้า 311

2. องค์ประกอบภายในซึ่งประกอบด้วย

1. เจตนา คือ ผู้กระทำได้รู้ว่าทรัพย์สินนั้น ไม่ใช่ของตนเอง และไม่ได้อยู่ในความครอบครองของตนเอง แต่มีเจตนาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ต้องการจะเอาทรัพย์สินนั้น มาเป็นกรรมสิทธิ์ของตน หรือให้มาอยู่ในความครอบครองของตน และ

2. มูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต คือ ผู้กระทำการแสวงหาประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น สำหรับตนเองหรือผู้อื่นในลักษณะเป็นการใช้กรรมสิทธิ์ในทางบก ไม่ว่าการกระทำนั้น จะเป็นการทำลายทรัพย์สินหรือไม่ก็ตาม

อย่างไรก็ตามนอกจากผู้กระทำความผิดจะได้กระทำครบองค์ประกอบความผิด และไม่มีเหตุที่มีอำนาจกระทำได้แล้ว ยังต้องพิจารณาในส่วนของความชั่วว่าผู้กระทำความชั่ว (Schuld) ด้วยหรือไม่ กล่าวคือ ต้องพิจารณาว่าการกระทำความผิดนั้นเป็นการกระทำที่สังคมควรต้องตำหนิ หรือเป็นการกระทำไปโดยรู้สึกผิดชอบด้วยหรือไม่ ดังนั้น ถ้าการกระทำนั้นไม่สมควรถูกตำหนิ (blameworthiness of the perpetrator) ผู้กระทำอาจมีความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษ เช่น การเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปใช้โดยถือวิสาสะหรือความเคยชินต่อผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งถือว่าการกระทำที่ครบองค์ประกอบความผิด และเป็นการกระทำโดยมีเจตนา เพียงแต่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่ต้องรับโทษ เพราะถือว่าการกระทำของเขาไม่สมควรถูกตำหนิ เพราะปราศจากความชั่วนั่นเอง

ทั้งนี้ กฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ยังได้กำหนดให้ผู้ที่ยพยายามกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 242 จะต้องได้รับโทษเช่นเดียวกับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ด้วยตามมาตรา 242 (2)

นอกจากความผิดฐานลักทรัพย์ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 242 แล้ว กฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนียังได้มีการบัญญัติเหตุจรรยาของความผิดฐานลักทรัพย์ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นไว้ในมาตรา 243 ซึ่งหลักในการพิจารณาความผิดตามบทบัญญัติในมาตรา 243 นี้จะต้องมีเงื่อนไขประกอบการพิจารณา 2 ประการ กล่าวคือ ต้องมีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 242 เกิดขึ้นเสียก่อน และมีพฤติการณ์พิเศษหรือมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมที่ถูกระบุไว้ในมาตรา 243 ความว่า

“มาตรา 243¹⁵² เหตุฉกรรจ์ของการลักทรัพย์

(1) ในกรณีเหตุฉกรรจ์ของการลักทรัพย์ จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่เกิน 10 ปีโดยกรณีต่อไปนี้ถือเป็นเหตุฉกรรจ์ ถ้าผู้กระทำความผิด

1. กระทำเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะบุกรุกเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ราชการหรือเอกชน หรือพื้นที่หวงห้ามโดยวิธีการใด ๆ
2. ลักทรัพย์ซึ่งเก็บรักษาหรือป้องกันไว้เป็นพิเศษโดยการปิดผนึกหรือด้วยอุปกรณ์ป้องกันอื่นใด
3. ลักทรัพย์ที่ใช้ในเชิงพาณิชย์
4. ลักทรัพย์ที่อุทิศให้หรือใช้ในการศาสนาหรือใช้เพื่อความเลื่อมใสทางศาสนาจาก คริสตจักรหรืออาคารหรือพื้นที่อื่นใด ที่ใช้สำหรับการปฏิบัติทางศาสนา
5. ลักทรัพย์ที่มีความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ หรือประวัติศาสตร์ หรือ เพื่อการพัฒนาด้านเทคนิคซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้ทั่วไปหรือสถานที่จัดแสดงนิทรรศการ

¹⁵² German Criminal Code Section 243 Aggravated theft

(1) In especially serious cases of theft the penalty shall be imprisonment from three months to ten years. An especially serious case typically occurs if the offender

1. for the purpose of the commission of the offence breaks into or enters a building, official or business premises or another enclosed space or intrudes by using a false key or other tool not typically used for gaining access or hides in the room;
2. steals property which is especially protected by a sealed container or other protective equipment;
3. steals on a commercial basis;
4. steals property which is dedicated to religious worship or used for religious veneration from a church or other building or space used for the practice of religion;
5. steals property of significance for science, art or history or for technical development which is located in a generally accessible collection or is publicly exhibited;
6. steals by exploiting the helplessness of another person, an accident or a common danger; or
7. steals a firearm for the acquisition of which a licence is required under the Weapons Act, a machine gun, a submachine gun, a fully or semi-automatic rifle or a military weapon containing an explosive within the meaning of the Weapons of War (Control) Act or an explosive.

(2) In cases under subsection (1) 2nd sentence Nos 1 to 6 above an especially serious case shall be excluded if the property is of minor value.

6. ลักทรัพย์โดยอาศัยโอกาสที่บุคคลอื่นไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทั้งในขณะเกิดอุบัติเหตุ และเหตุอันตรายทั่วไป หรือ

7. ลักอาวุธปืนที่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตในการครอบครอง ปืนกล ปืนกลมือ, ปืนไรเฟิลอัตโนมัติหรือกึ่งอัตโนมัติ หรืออาวุธทหารที่มีการระเบิดภายในความหมายของอาวุธสงคราม หรือวัตถุระเบิด

(2) กรณีการกระทำความผิดตามอนุมาตรา 1 ถึง อนุมาตรา 6 จะได้รับการยกเว้นหากทรัพย์สินนั้นมีมูลค่าน้อย”

โดยกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้มีการกำหนดเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์โดยอาศัยปัจจัยในหลายประการ อาทิ ปัจจัยในเรื่องสถานที่ในการกระทำความผิด ปัจจัยในเรื่องของกรรมของการกระทำความผิดทั้งที่เป็นตัวทรัพย์และตัวบุคคลผู้เสียหาย ปัจจัยในเรื่องลักษณะของการกระทำความผิดและโอกาสในการกระทำความผิด

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของกรณีลักอาวุธปืน นั้น กฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ยังได้มีการกำหนดไว้ให้เป็นเหตุฉกรรจ์หนึ่งใน 7 เหตุที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นด้วย โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 243 (1)เงื่อนไขที่ 7 ทั้งนี้ บทบัญญัติในมาตรา 243 (2) แสดงให้เห็นว่าเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลักอาวุธปืนเป็นเหตุฉกรรจ์เดียวที่ไม่สามารถอ้างมูลค่าของทรัพย์สินเพื่อเป็นเหตุยกเว้นความรับผิดได้ ซึ่งหมายความว่าสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีต้องการลงโทษผู้ที่กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา 243 (1)เงื่อนไขที่ 7 อย่างเด็ดขาด เนื่องจากถือว่าเป็นเหตุร้ายแรงที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของคนในสังคมได้ ทั้งนี้ German Criminal Code ไม่ได้มีการกำหนดบทนิยามความหมายของคำว่า “อาวุธปืน” หรือ Firearms ไว้อย่างชัดเจน จึงจำเป็นต้องอาศัยความหมายตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอาวุธปืน¹⁵³ ในภาคผนวก 1 ส่วนที่ 1 ซึ่งได้กำหนดนิยามความหมายของคำว่า “อาวุธปืน” (Guns) โดยแบ่งออกเป็น 6 ประเภท กล่าวคือ

1. อาวุธปืน หมายถึง วัตถุที่ออกแบบมาเพื่อการโจมตีหรือการป้องกันการส่งสัญญาณเพื่อการล่าสัตว์ การยิงลูกดอกสำหรับการเล่นกีฬา หรือการพักผ่อนหย่อนใจซึ่งขับเคลื่อนกระสุนปืนผ่านกระบอกปืน

2. อุปกรณ์พกพา ที่ถูกออกแบบมาสำหรับการยิงกระสุนปืน

3. ส่วนประกอบที่สำคัญของปืน อาทิ ลำกล้องปืนหรือไกสับ และอุปกรณ์เก็บเสียง

4. อาวุธปืนสะสมที่ไม่สามารถใช้งานได้อย่างถาวร

¹⁵³ Weapons Act of 11 October 2002 (Federal Law Gazette I, p. 3970, 4592; 2003 I p. 1957), most recently amended by Article 2 of the Act of 4 March 2013 (Federal Law Gazette I, p. 362)

5. อาวุธปืนยาวที่ถูกดัดแปลงสำหรับการแสดงในโรงภาพยนตร์, ถ่ายภาพ, บันทึกภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขอย่างถาวร โดยทำให้ไม่สามารถโหลดกระสุนแบบปกติได้ และ

6. อาวุธปืนปลอม หรือแบบจำลองอาวุธปืน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับข้อ 1 แต่ไม่ได้ใช้แก๊สความร้อนใด ๆ ในการขับเคลื่อนกระสุนหรืออาวุธปืนที่ไม่สามารถใช้งานได้

3.3 การลักอาวุธปืน ตามกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐออสเตรีย

ความผิดฐานลักทรัพย์และเหตุกรรจ์ความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการลักอาวุธปืน ตามกฎหมายสาธารณรัฐออสเตรียนั้น ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 242 และมาตรา 243 Criminal Code (Strafgesetzbuch, StGB) ซึ่งบทบัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐออสเตรียนั้น ถือเป็นกฎหมายที่ได้รับอิทธิพลมาจากกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีอย่างมาก อันเนื่องมาจากความใกล้ชิดทั้งในระดับภูมิภาค เชื้อชาติ สัญชาติ ตลอดจนภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร จึงทำให้มีลักษณะของการบัญญัติกฎหมายมีคล้ายคลึงกันอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในส่วน of ลักษณะของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ รวมตลอดถึงเหตุกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งความผิดฐานลักทรัพย์ตาม Criminal Code (Strafgesetzbuch, StGB) ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 242 ความว่า

“มาตรา 242¹⁵⁴ การลักทรัพย์

(1) ผู้ใดเอาทรัพย์สินที่เคลื่อนย้ายได้ซึ่งไม่ได้เป็นของตนเองออกไปโดยมีเจตนาที่จะยึดทรัพย์สินนั้นเป็นของตนเองหรือบุคคลที่สาม โดยมีขอบด้วยกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี

(2) การพยายามกระทำความผิดจะต้องได้รับโทษเช่นกัน”

โดยในความผิดฐานลักทรัพย์ ตามบทบัญญัติมาตรา 242 นี้ สามารถจำแนกองค์ประกอบความรับผิดออกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. องค์ประกอบภายนอก คือ เป็นการนำทรัพย์สินที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ซึ่งไม่ใช่ของตนเองไป ซึ่งสามารถอนุมานลักษณะของการกระทำโดย “การเอาไป” ในลักษณะเดียวกันกับ

¹⁵⁴ Criminal Code (Strafgesetzbuch, StGB) Section 242 “Theft

(1) Whoever takes moveable property not his own away from another with the intent of unlawfully appropriating the property for himself or a third person, shall be punished with imprisonment for not more than five years or a fine.

(2) An attempt shall be punishable.”

กฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กล่าวคือ การกระทำนั้นต้องมีลักษณะที่เป็นการทำร้ายทั้งกรรมสิทธิ์และเป็นการแย่งการครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น โดยเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่เมื่อกรรมสิทธิ์และการครอบครองถูกกระทบกระเทือนและสำเร็จเมื่อมีการเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นแทนที่กันไม่ว่าด้วยตนเองหรือ โดยบุคคลที่สาม อันมีลักษณะเป็นการเด็ดขาดและถาวร ดังนั้น หากผู้กระทำความผิดกระทำการเอาทรัพย์สินนั้นไปในลักษณะชั่วคราวแล้ว ย่อมถือไม่ได้ว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ เนื่องจากการกระทำที่ไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์นั่นเอง นอกจากนี้ การครอบครองในที่นี้ จะต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งในคุณลักษณะ 2 ประการ ดังนี้

1. คุณลักษณะประการที่หนึ่ง “คุณลักษณะทางกายภาพที่แท้จริง” หมายถึง อำนาจในการปกครองทรัพย์สินอยู่ตามความเป็นจริงของผู้ซึ่งเป็นเจ้าของ หรือ

2. คุณลักษณะประการที่สอง “คุณลักษณะทางบัญญัติในทางสังคม” หมายถึง อำนาจในการปกครองทรัพย์สินโดยปริยาย แม้ผู้เป็นเจ้าของมิได้ถือครอบครองอยู่ในขณะนั้น เช่น การออกไปทำงานนอกบ้าน จะถือว่าเจ้าของบ้านยังคงเป็นผู้ครอบครองทรัพย์สินทั้งหมดที่อยู่ในบ้าน เป็นต้น

2. องค์ประกอบภายในซึ่งประกอบด้วย

1. เจตนา คือ ผู้กระทำได้รู้ว่าทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ของตนเอง และไม่ได้อยู่ในความครอบครองของตนเอง แต่มีเจตนาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ต้องการจะเอาทรัพย์สินนั้นมาเป็นกรรมสิทธิ์ของตน หรือให้มาอยู่ในความครอบครองของตน หรือของบุคคลที่สาม และ

2. มูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต คือ ผู้กระทำการแสวงหาประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นสำหรับตนเองหรือบุคคลที่สาม ในลักษณะเป็นการใช้กรรมสิทธิ์ในทางบวก ไม่ว่าการกระทำนั้นจะเป็นการทำลายทรัพย์สินหรือไม่ก็ตาม

นอกจากความผิดฐานลักทรัพย์ตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 242 แล้ว กฎหมายของสาธารณรัฐออสเตรีย ยังได้มีการบัญญัติเหตุกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นไว้ในมาตรา 243 ซึ่งหลักในการพิจารณาความผิดตามบทบัญญัติในมาตรา 243 นี้ จะต้องมีเงื่อนไขประกอบการพิจารณา 2 ประการ กล่าวคือ ต้องมีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 242 เกิดขึ้นเสียก่อน และมีพฤติการณ์พิเศษหรือมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมที่ถูกระบุไว้ในมาตรา 243 เช่นเดียวกับกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ความว่า

“มาตรา 243¹⁵⁵ กรณีลักทรัพย์ที่มีความรุนแรงเป็นพิเศษ

(1) กรณีลักทรัพย์ที่มีความรุนแรงเป็นพิเศษ ดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือน ถึง 10 ปี

1. การทุบทำลาย หรือปีนป่ายเข้าสู่อาคาร สถานที่ราชการ หรือสถานที่ของเอกชน หรือพื้นที่หวงห้ามอื่นโดยวิธีการใด ๆ
2. ลักทรัพย์ซึ่งเก็บรักษา หรือป้องกันไว้เป็นพิเศษโดยการปิดผนึก หรือด้วยอุปกรณ์ป้องกันอื่นใด
3. การลักทรัพย์มืออาชีพ
4. ลักทรัพย์ที่อุทิศให้หรือใช้ในการศาสนาหรือใช้เพื่อความเลื่อมใสทางศาสนาจากคริสตจักรหรืออาคารหรือพื้นที่อื่นใด ที่ใช้สำหรับการปฏิบัติทางศาสนา
5. ลักทรัพย์ที่มีความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ หรือประวัติศาสตร์ หรือเพื่อการพัฒนาด้านเทคนิคซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้ทั่วไป หรือสถานที่จัดแสดงนิทรรศการ

¹⁵⁵ Criminal Code (Strafgesetzbuch, StGB) Section 243 “Especially Serious Case of Theft

(1) In especially serious cases theft shall be punished with imprisonment from three months to ten years. An especially serious cases exists as a rule, if the perpetrator:

1. in executing the act breaks or climbs into a building, official or business premises or another enclosed space or intrudes therein by using a skeleton key or other tool not regularly used for entry or hides in the space;
2. steals property which is specially protected against taking by a sealed container or other protective equipment;
3. steals professionally;
4. steals property which is used in religious services or for religious veneration from a church or other building or space used for the practice of religion;
5. steals property of significance for science, art or history or for technical development which is located in a generally accessible collection or is publicly exhibited;
6. steals by exploiting the helplessness of another person, an accident or a common danger; or
7. steals a handgun, for the acquisition of which a license is required under the Weapons Law, a machine gun, a submachine gun, a fully or semi-automatic rifle or a military weapon containing an explosive within the meaning of the Military Weapons Control Law, or an explosive.

(2) In cases under subsection (1), sentence 2, numbers 1 to 6, an especially serious case shall be excluded if the act relates to property of slight value.”

6. ลักทรัพย์โดยอาศัยโอกาสที่บุคคลอื่น ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ทั้งในขณะเกิดอุบัติเหตุ และเหตุอันตรายทั่วไป หรือ

7. ลักอาวุธปืนที่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตในการครอบครอง ปืนกล ปืนกมมือ, ปืนไรเฟิลอัตโนมัติหรือกึ่งอัตโนมัติ หรืออาวุธทหารที่มีการระเบิดภายในความหมายของอาวุธสงคราม หรือวัตถุระเบิด

(2) กรณีการกระทำความผิดตามอนุมาตรา 1 ถึง อนุมาตรา 6 จะได้รับการยกเว้นหากทรัพย์สินนั้นมีมูลค่าน้อย”

ซึ่งจะเห็นได้ว่า เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐออสเตรียนั้น มีความคล้ายคลึงกับกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีอย่างเห็นได้ชัด และมีความแตกต่างกันในลักษณะของเหตุฉกรรจ์เพียงลักษณะเดียว กล่าวคือ เหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ในลักษณะที่สาม ที่กำหนดเพิ่มโทษให้กับผู้กระทำความผิดที่มีความเป็นมืออาชีพให้ต้องรับผิดมากขึ้น

นอกจากนี้ กฎหมายของประเทศสาธารณรัฐออสเตรียยังได้มีการกำหนดให้การลักอาวุธปืน เป็นเหตุฉกรรจ์หนึ่งใน 7 เหตุที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นเช่นเดียวกับกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 243 (1) เจื่อนไขที่ 7 ทั้งนี้บทบัญญัติในมาตรา 243 (2) แสดงให้เห็นว่าเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลักอาวุธปืนเป็นเหตุฉกรรจ์เดียวที่ไม่สามารถอ้างมูลค่าของทรัพย์สิน เพื่อเป็นเหตุยกเว้นความรับผิดได้ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกันกับกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่ต้องการลงโทษผู้ที่กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา 243 (1) เจื่อนไขที่ 7 อย่างเด็ดขาด เนื่องจากถือว่าเป็นเหตุร้ายแรงที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของคนในสังคมได้

บทที่ 4

วิเคราะห์ลักษณะของการกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ ตามกฎหมายไทยและเปรียบเทียบลักษณะของการกำหนดเหตุการณ์ ในความผิดฐานลักอาวุธปืนของกฎหมายต่างประเทศ

ความผิดฐานลักทรัพย์ เป็นหนึ่งในฐานความผิดที่เก่าแก่ที่สุด โดยมีต้นกำเนิดมาจากการที่มนุษย์เริ่มรู้จักหวงกันทรัพย์ที่ตนทำมาหาได้ จนทำให้เกิดการยอมรับและเคารพในความยึดถือครอบครองทรัพย์ซึ่งกันและกัน ดังนั้น ความผิดฐานลักทรัพย์ จึงถือเป็นความผิดฐานหนึ่งที่ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายของทุกประเทศทั่วโลก โดยคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้หรือสิ่งที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง คือ กรรมสิทธิ์และการครอบครอง ซึ่งลักษณะของการกระทำ ความผิดฐานลักทรัพย์ในทุกประเทศนั้นย่อมมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ต้องมีการเอาทรัพย์ที่ไม่ใช่ของตนเองไปโดยมีเจตนาทุจริต และไม่ได้มีการกำหนดขึ้นตอนหรือวิธีการของการเอาทรัพย์ไปไว้อย่างชัดเจน แต่ได้นำเอาลักษณะ ขึ้นตอน หรือวิธีการของการกระทำ ความผิดฐานลักทรัพย์บางประการ มากำหนดไว้เป็นเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ อันส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่เข้าเหตุการณ์ลักษณะใดลักษณะหนึ่งตามที่ได้กำหนดไว้ต้องรับโทษหนักขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ ด้วย โดยลักษณะ ขึ้นตอน หรือวิธีการในการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นเหตุการณ์ของแต่ละประเทศย่อมมีความเหมือนและความแตกต่างกันบ้างตามบริบทของสังคมและความเหมาะสมของประเทศนั้น ๆ

4.1 ลักษณะของการกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่ากฎหมายของแต่ละประเทศได้มีการกำหนดให้ลักษณะของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์บางกรณีนั้นต้องได้รับโทษที่หนักขึ้น โดยพิจารณาจากบริบทของสังคมและความเหมาะสมของประเทศนั้น ๆ ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้ศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะของการกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ของแต่ละประเทศ ดังนี้

4.1.1 ลักษณะของการกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายต่างประเทศ

ตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าความผิดฐานลักทรัพย์นั้นเป็นฐานความผิดที่มีความเก่าแก่ที่สุดฐานความผิดหนึ่ง ดังนั้น ความผิดฐานลักทรัพย์ดังกล่าวจึงเป็นฐานความผิดพื้นฐานที่กฎหมาย

ทุกประเทศจำเป็นต้องนำมาบัญญัติไว้ และย่อมมีวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมาย รวมทั้งลักษณะของการกระทำความผิดที่ไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ ต้องมีการเอาไปซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยมิเจตนาทุจริต และมีคุณธรรมทางกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองเช่นเดียวกันคือ “กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน” และ “การครอบครองทรัพย์สิน” อันเป็นหลักการพื้นฐานของความผิดฐานลักทรัพย์นี้

โดยในส่วนที่มีความแตกต่างกันในการบัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ของแต่ละประเทศนั้น คงมีเพียงการกำหนดเหตุลดโทษของความผิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นผลทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษที่หนักขึ้นกว่าการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ธรรมดาทั่วไป ซึ่งปัจจัยหรือลักษณะที่นำมาใช้พิจารณาเพื่อกำหนดเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ของแต่ละประเทศนั้น ก็ย่อมมีความแตกต่างกันตามบริบทของสังคมในประเทศนั้น ๆ ซึ่งสามารถนำเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ของแต่ละประเทศที่ได้ทำการศึกษาามาจำแนกตามปัจจัยในการกำหนดเหตุลดโทษได้ ดังนี้

1. ลักษณะของการกำหนดเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา (มลรัฐแอละแบมา) ตามบทบัญญัติในมาตรา 13A-8-3 มาตรา 13A-8-4 มาตรา 13A-8-4.1 และมาตรา 13A-8-5 ได้มีการกำหนดลักษณะของเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ทั้งสิ้น 11 ลักษณะ ซึ่งสามารถจำแนกปัจจัยที่นำมาใช้ในการกำหนดได้เป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยในเรื่องของกรรมของการกระทำความผิดที่เป็นตัวทรัพย์สิน เนื่องจากตัวทรัพย์สินเป็นสิ่งที่มีความหมายหลายประเภท ดังนั้น การกำหนดสัดส่วนความหนักเบาของการลงโทษ จึงต้องกำหนดให้มีความเหมาะสม ตามแนวความคิดทางอาชญาวิทยา ซึ่งตามกฎหมายของมลรัฐแอละแบมา ได้มีการกำหนดโทษสำหรับความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีความหนักเบาตามประเภทของทรัพย์สิน โดยมุ่งให้ความสำคัญกับมูลค่าของทรัพย์สินและชนิดหรือประเภทของทรัพย์สินนั้น เป็นเกณฑ์ในการกำหนดความหนักเบาของการลงโทษ เช่น การลักทรัพย์ตามมาตรา 13A-8-3 (a) ที่กำหนดมูลค่าของทรัพย์สินที่ถูกลักและมีมูลค่ามากกว่า 2,500 ดอลลาร์ เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษในระดับที่ 1 ที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 2-20 ปี หรือ การลักทรัพย์ตามประเภทที่กำหนดไว้ อาทิ อาวุธปืน สารตั้งต้นสารเสพติด หรือปลุสตัดด์ เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษในระดับที่ 2 ที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี เป็นต้นซึ่งการกำหนดให้การลักทรัพย์ประเภทอาวุธปืนนอกจากจะเป็นการให้ความสำคัญกับประเภทของทรัพย์สินแล้ว ยังพิจารณาไปถึงการที่ผู้กระทำความผิดสามารถนำทรัพย์สินประเภทนี้ไปก่อให้เกิดความเสียหายประการอื่นได้อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความผิดฐานก่อการร้าย ซึ่งถือว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงในระดับประเทศ

2) ปัจจัยในเรื่องลักษณะของการกระทำความผิด อันเนื่องมาจากวิธีการที่ใช้ในการกระทำความผิดที่มีความหลากหลาย โดยเลือกวิธีการกระทำความผิดที่มีความพิเศษหรือมีความสำคัญ ทั้งในแง่ของความร้ายแรงของการกระทำความผิดที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรงต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน และในแง่ของความสะดวก อันทำให้โอกาสในการกระทำความผิดสำเร็จหรือโอกาสในการหลบหนีง่ายมากยิ่งขึ้น เป็นเกณฑ์ในการกำหนดความหนักเบาของการลงโทษ ให้ได้สัดส่วนและเหมาะสมกับการกระทำนั้น ๆ เช่น การลักทรัพย์โดยการใช้นาฬิกาข้อมือในการกระทำความผิด หรือการลักทรัพย์โดยมีผู้ร่วมกระทำความผิดมากกว่า 1 คนขึ้นไป อันเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษในระดับที่ 1 ที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี เป็นต้น

2. ลักษณะของการกำหนดเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐออสเตรีย เนื่องจากลักษณะของการกำหนดเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ของทั้ง 2 ประเทศ มีความคล้ายคลึงกัน ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอนำลักษณะของการกำหนดเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ของทั้ง 2 ประเทศ มารวมวิเคราะห์ในหัวข้อเดียวกัน ซึ่งเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ของทั้งประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศสาธารณรัฐออสเตรียนั้น ได้มีการกำหนดไว้ในมาตราเดียวกัน คือ มาตรา 243 อันประกอบด้วย 7 ลักษณะ ของเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งสามารถจำแนกปัจจัยที่นำมาใช้ในการกำหนดได้เป็น 3 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยในเรื่องสถานที่ในการกระทำความผิดแม้ว่าการลักทรัพย์จะสามารถกระทำได้โดยทั่วไปไม่ว่าจะในสถานที่แห่งใดก็ตาม แต่การที่กฎหมายกำหนดให้สถานที่ที่เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น ก็เพื่อวัตถุประสงค์ที่มุ่งจะป้องกันหรือยับยั้งมิให้มีการลักทรัพย์เกิดขึ้นในสถานที่เหล่านั้น โดยมิได้พิจารณาว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์ที่มีอยู่แต่เดิมในสถานที่นั้น ๆ จะเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของสถานที่นั้นหรือไม่ หรือจะเป็นทรัพย์ประเภทใดไม่สำคัญ ซึ่งปัจจัยในเรื่องของสถานที่นี้ ถูกนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดความหนักเบาของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 1 อันเกี่ยวข้องกับสถานที่ราชการ สถานที่เอกชน หรือพื้นที่หวงห้าม และเงื่อนไขที่ 5 อันเกี่ยวกับสถานที่ซึ่งใช้ในการจัดแสดงนิทรรศการ ของทั้งสองประเทศที่มีการนำปัจจัยในเรื่องของสถานที่ในการกระทำความผิดมาเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น

2) ปัจจัยในเรื่องลักษณะของการกระทำความผิดดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์นั้นมีวิธีสำหรับการกระทำความผิดที่มีความหลากหลาย และไม่อาจกำหนดให้ชัดเจนได้ทั้งหมด ดังนั้น ในการกำหนดโทษที่หนักขึ้นสำหรับการกระทำความผิดในลักษณะพิเศษบางลักษณะของกฎหมายแต่ละประเทศจึงมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของสังคม

ในประเทศนั้น ๆ ซึ่งตามกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐออสเตรีย ได้มีการกำหนดลักษณะของการกระทำความผิดบางประการที่เป็นผลทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น โดยพิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวและจากโอกาสสำเร็จที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว เป็นเกณฑ์ในการกำหนดความหนักเบาของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งทั้งสองประเทศมีการกำหนดลักษณะของการกระทำความผิดที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ลักษณะของการบุกรุกเข้าไปลักทรัพย์ในสถานที่ราชการ สถานที่เอกชน หรือพื้นที่หวงห้าม ตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 1 หรือลักษณะของการเข้าถึงตัวทรัพย์ที่มีการเก็บรักษา หรือป้องกันไว้เป็นพิเศษโดยการปิดผนึก หรือด้วยอุปกรณ์อื่นใด ตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 2 เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม กฎหมายของประเทศสาธารณรัฐออสเตรีย ก็ยังได้มีการกำหนดให้การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีลักษณะเป็นมืออาชีพ เป็นเหตุจรรยาประการหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น ไว้ในมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 3 ด้วย ซึ่งเป็นเหตุจรรยาลักษณะเดียวที่มีความแตกต่างกันของกฎหมายทั้งสองประเทศ

3) ปัจจัยในเรื่องของกรรมของการกระทำความผิด วัตถุประสงค์แห่งการกระทำ ถือเป็นเงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดความหนักเบาของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำ ซึ่งวัตถุประสงค์แห่งการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่ถูกนำมากำหนดเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นตามกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและประเทศสาธารณรัฐออสเตรียนั้น ได้ถูกกำหนดไว้ทั้ง 2 ประเภท กล่าวคือ วัตถุประสงค์ที่เป็นตัวทรัพย์และที่เป็นตัวบุคคล

- วัตถุประสงค์แห่งการกระทำที่เป็นตัวทรัพย์ ที่ถูกนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดความหนักเบาของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายของทั้ง 2 ประเทศนั้น ได้มีการกำหนดประเภทของทรัพย์ที่มีความสำคัญไว้หลายประเภท และจากหลายแหล่งที่มา เช่น ทรัพย์ที่มีการเก็บรักษาไว้เป็นพิเศษ ทรัพย์ที่อุทิศให้หรือใช้ในการศาสนา ทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ ศิลปะหรือประวัติศาสตร์ หรือแม้กระทั่งทรัพย์ที่เป็นอาวุธปืนซึ่งถือเป็นทรัพย์ชนิดพิเศษที่ปราศจากเหตุบรรเทาโทษใด ๆ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดวัตถุประสงค์แห่งการกระทำที่เป็นตัวทรัพย์ที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นของ 2 ประเทศนี้ ก็มีความแตกต่างกันอยู่บ้างในบางลักษณะ กล่าวคือ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้กำหนดให้ทรัพย์ที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ เป็นวัตถุประสงค์แห่งการกระทำความผิดประการหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น ซึ่งในประเทศสาธารณรัฐออสเตรียไม่ได้มีการกำหนดให้วัตถุประสงค์แห่งการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุจรรยาประการหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นแต่อย่างใด

- วัตถุประสงค์แห่งการกระทำความผิดที่เป็นตัวบุคคล ที่ถูกนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ ในการกำหนดความหนักเบาของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ตามกฎหมายของทั้ง 2 ประเทศนั้น ได้มีการกำหนดเอาลักษณะของผู้ที่เป็นผู้เสียหายไว้คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ทั้ง 2 ประเทศ ได้กำหนดให้การลักทรัพย์ของบุคคลผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทั้งในขณะเกิดอุบัติเหตุ และ เหตุอันตรายทั่วไป เป็นเหตุลกรรจ์ประการหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น ซึ่งลักษณะของการกระทำความผิดนี้ นอกจากจะเป็นการกำหนดโดยอาศัยปัจจัยในเรื่องกรรมของ การกระทำความผิดแล้ว ยังรวมปัจจัยในเรื่องของโอกาสในการกระทำความผิดไว้อีกปัจจัยหนึ่งด้วย เนื่องจากการเป็นกรรหายโอกาสและเป็นการซ้ำเติมผู้เสียหายให้ต้องได้รับความเดือดร้อนมากขึ้น อันเป็นการกระทำที่ไร้ซึ่งมนุษยธรรมแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

4.1.2 เปรียบเทียบลักษณะของการกำหนดเหตุลกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมาย ไทยและกฎหมายต่างประเทศ

เหตุลกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายไทย ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย อาญา ตั้งแต่มาตรา 335 - 336 ทวิ ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะของการกำหนดเหตุลกรรจ์ในความผิด ฐานลักทรัพย์ ออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “เวลา” ในการกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาส ที่เอื้อต่อผลสำเร็จของการกระทำความผิดที่มากขึ้น อันเนื่องมาจากการขาดความระมัดระวังของ ผู้เสียหายที่ถือเป็นมูลเหตุจูงใจในการตัดสินใจของผู้กระทำความผิดประการหนึ่ง ซึ่งลักษณะของ การกระทำความผิดประเภทนี้ ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (1) โดยอาศัย โอกาสในช่วงเวลากลางคืนที่มีความมืดปกคลุมทำให้การลักทรัพย์มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น ในการกระทำความผิด และในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (2) ในบางกรณีด้วย กล่าวคือ เป็นการอาศัยช่วงเวลาที่เกิดเหตุเพลิงไหม้ เหตุระเบิด เหตุอุทกภัย เหตุอุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ในทำนองเดียวกันที่ส่งผลทำให้ผู้เสียหายขาดความระมัดระวังในชั่วขณะหนึ่ง ซึ่งลักษณะของ การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ที่เกี่ยวข้องกับ “เวลา” ข้างต้นนี้ ได้มีการนำไปบัญญัติไว้ใน กฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และกฎหมายของสาธารณรัฐออสเตรียด้วยเช่นเดียวกัน ในมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 6 ของทั้งสองประเทศ โดยได้มีการกำหนดให้การกระทำความผิด ในช่วงขณะที่เกิดอุบัติเหตุ หรือเหตุอันตรายอื่นใด ต้องได้รับโทษที่หนักขึ้น เนื่องจากการฉวย โอกาสในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่เจ้าของทรัพย์ขาดความระมัดระวังเพื่ออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิดของตนให้มีโอกาสสำเร็จมากยิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม เหตุลกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ ที่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับช่วงเวลา กลางคืน ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 335 (1) กลับไม่เป็นเรื่องที่กฎหมาย

ต่างประเทศได้ให้ความสำคัญมากเท่าไรนัก ซึ่งจะเห็นได้จากการที่กฎหมายของมลรัฐแอละแบมา ประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศสาธารณรัฐออสเตรีย ไม่ได้มีการกำหนดให้ช่วงระยะเวลากลางคืนเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นแต่ประการใด อันอาจเนื่องมาจากระยะเวลาตามฤดูกาลของแต่ละประเทศที่ทำให้ช่วงเวลากลางวันและกลางคืนไม่เท่ากัน อันสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และบริบทของสังคมในประเทศนั้น ๆ ที่ผู้คนในประเทศสามารถพักผ่อนได้แม้ในยามที่มีแสงแดด ซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าวมีความแตกต่างกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยอย่างชัดเจน

ประเภทที่ 2 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “สถานที่” ในการกระทำความผิดแม้ว่าการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ จะเป็นการกระทำที่สามารถเกิดขึ้นได้โดยทั่วไปและไม่ว่าในสถานที่ใดก็ตาม แต่การกำหนดโทษต่อผู้กระทำความผิดอาจแตกต่างกันไปตามสถานที่ที่ได้กระทำความผิด โดยการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในบางสถานที่ที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำความผิดในสถานที่นั้นต้องได้รับโทษหนักขึ้น อาจเกิดจากหลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาในหลายปัจจัย อาทิ ปัจจัยในเรื่องความหนาแน่นและความวุ่นวายของประชากรในสถานที่นั้น เช่น สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน หรือสถานที่ที่ประชาชนใช้สัญจร หรือปัจจัยในเรื่องของความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน เช่น บ้านเรือนที่อยู่อาศัยของประชาชนที่ถือเป็นเคหสถาน เป็นต้น ซึ่งปัจจัยที่เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่มีเจตนาที่มุ่งจะคุ้มครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินทั้งสิ้น ซึ่งลักษณะของการกระทำความผิดประเภทนี้ ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (2) (8) (9) โดยเป็นการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในสถานที่ที่กฎหมายกำหนด เช่น ในสถานที่ที่เกิดไฟไหม้ ซึ่งเป็นการอาศัยสภาพการณ์อันไม่ปกติสุขในขณะนั้น ในเคหสถานหรือสถานที่ราชการ ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าบ้าน หรือที่ที่มีไว้เพื่อความปลอดภัยของประชาชน หรือในสถานีรถไฟ ซึ่งมีความพลุกพล่านของจำนวนประชากร เป็นต้น โดยลักษณะของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ที่เกี่ยวข้องกับ “สถานที่” ข้างต้นนี้ ได้มีการนำไปกำหนดไว้ในกฎหมายของต่างประเทศซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกันบ้างในบางกรณี เช่น ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศสาธารณรัฐออสเตรีย ที่กำหนดให้การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่ได้กระทำในอาคาร สถานที่ราชการ สถานที่เอกชน หรือสถานที่หวงห้าม ผู้กระทำความผิดนั้นต้องได้รับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 1 รวมถึงการลักทรัพย์ที่มีความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ศิลปะหรือประวัติศาสตร์ หรือเพื่อการพัฒนาด้านเทคนิค ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้ทั่วไปหรือสถานที่จัดแสดงนิทรรศการ ตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 5

ประเภทที่ 3 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “วิธีการ” ในการกระทำความผิดโดยวิธีการในการเอาไปซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นนั้น ไม่ได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องใช้วิธีการอย่างไรใด ๆ ดังนั้น

ในการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์จึงมีวิธีการดำเนินการที่หลากหลายและยืดหยุ่นตามสถานการณ์และความสามารถของผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตามการกระทำในบางวิธีการหรือในบางกรณีนั้นมีความร้ายแรงหรือมีความรุนแรงอยู่ในตัว และไม่คำนึงถึงผู้เสียหายหรือความเสียหายอื่นใดที่อาจเกิดขึ้น ได้จากการกระทำนั้น ๆ ทั้งนี้ กฎหมายจึงพิจารณาให้การกระทำความผิดในบางลักษณะตามที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นลักษณะของการกระทำความผิดที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นแล้วว่ามีความร้ายแรง ซึ่งลักษณะของการกระทำความผิดประเภทนี้ ได้ถูกบัญญัติไว้ในหลายกรณี กล่าวคือ

1. การกระทำเพื่อเข้าถึงตัวทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (3) และ (4) ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เคารพต่อเจตจำนงของผู้อื่นที่แสดงออกโดยการคุ้มครองทรัพย์สินเป็นกรณีพิเศษ หรือฉกฉวยโอกาสเข้าไปในทางที่ผู้อื่นไม่ประสงค์จะให้ใช้เป็นทางเข้าออก ทั้งที่เป็นการใช้กำลังทำลายหรือทำอันตรายสิ่งกีดกั้นสำหรับคุ้มครองหรือผ่านเข้าไปด้วยประการใด ๆ ก็ตาม จึงถือว่าเป็นการกระทำที่มีความออกอาจอันส่งผลกระทบต่อความมั่นใจในความปลอดภัยของเจ้าของทรัพย์สินที่ได้มีการจัดเก็บ คู้มกัน หรือปกป้องทรัพย์สินนั้นจากการถูกโจรกรรมอย่างเต็มที่แล้ว อีกทั้งทรัพย์สินที่ถูกจัดเก็บรักษา คู้มกัน หรือปกป้องอย่างค้ำคั้นต้องเป็นทรัพย์สินที่มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งด้านมูลค่าของทรัพย์สินในท้องตลาด หรือแม้กระทั่งมูลค่าของทรัพย์สินทางจิตใจของผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งการกระทำในลักษณะดังกล่าวได้มีการนำมากำหนดไว้คล้ายคลึงกันในกฎหมายหลายประเทศ เช่น ในกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศสาธารณรัฐออสเตรีย ที่กำหนดให้การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นการทุบทำลาย หรือปีนป่ายเข้าสู่อาคารหรือสถานที่ราชการหรือเอกชน หรือพื้นที่หวงห้ามโดยวิธีการใด ๆ ตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 1 และโดยที่ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินซึ่งได้มีการเก็บรักษาหรือป้องกันไว้เป็นพิเศษโดยการปิดผนึกหรือด้วยอุปกรณ์ป้องกันอื่นใด ตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 2

2. การกระทำโดยใช้กลอุบายด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อหลอกลวงผู้เสียหายให้เกิดความเข้าใจผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (5) และ (6) ซึ่งการใช้กลอุบายในการหลอกลวงผู้เสียหายให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความคิดสำคัญผิดในรูปพรรณ สันฐานของบุคคล เพื่อให้เกิดความสะดวกในการกระทำความผิด หรือเพื่อให้ผู้เสียหายสำคัญผิดในตัวบุคคล อันจะส่งผลต่อการติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการปลอมตัว หรือแอบอ้างว่าเป็นเจ้าพนักงานหรืออ้างว่าจะใช้อำนาจของเจ้าพนักงาน เพื่อให้ผู้เสียหายหลงเชื่อ การปลอมเป็นผู้อื่น มอมหน้า หรือทำด้วยประการใด ๆ เพื่อไม่ให้ผู้เสียหายจดจำใบหน้าของผู้กระทำความผิดได้ รวมทั้งการแอบอ้างตำแหน่งหน้าที่เพื่อโน้มน้าวหรือจูงใจและสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่บุคคลอื่น

3. การกระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (7) ซึ่งถือเป็นลักษณะของการกระทำความผิด โดยใช้ความรุนแรง แต่ไม่ถึงขนาดเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายเอาแก่เนื้อตัวหรือร่างกายของผู้เสียหาย มิเช่นนั้นแล้วจะเป็นการกระทำที่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานชิงทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339 แทน ทั้งนี้ การกำหนดให้ลักษณะของการลักทรัพย์โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป เป็นเหตุฉกรรจ์ที่ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นนั้น เนื่องจากถือว่าเป็นการเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการกระทำความผิดให้มากยิ่งขึ้น และเป็นการได้เปรียบกว่าหากต้องเผชิญหน้ากับเจ้าของทรัพย์นั้น โดยพิจารณาถึงผลสำเร็จของการกระทำที่มากขึ้นจากการร่วมมือกัน หรือพิจารณาถึงอนุภาพและความร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้นจากอาวุธที่ใช้

4. การกระทำความผิดด้วยวิธีการพิเศษโดยการแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิดหรือการพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 336 ทวิ ซึ่งเป็นการบัญญัติให้การกระทำความผิดในลักษณะพิเศษดังต่อไปนี้ต้องได้รับโทษหนักขึ้น อย่างไรก็ตามวิธีการพิเศษตามความในมาตรานี้ จำต้องมีการกระทำความผิดตามมาตรา 334 มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ และมาตรา 336 เกิดขึ้นเสียก่อน จึงจะถือเป็นความผิดที่เข้าข่ายการกระทำความผิดในมาตรานี้ อันส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น

ประเภทที่ 4 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “ฐานะของผู้เสียหาย” ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมจนเกิดความไว้วางใจของผู้เสียหาย ทำให้ขาดความระมัดระวังในการปกป้องทรัพย์ของตน ซึ่งผู้กระทำความผิดได้ฉวยโอกาสจากความสัมพันธ์ดังกล่าวในการกระทำความผิด โดยการกระทำความผิดในลักษณะนี้ ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 355 (11) ซึ่งลักษณะของการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับ “ฐานะของผู้เสียหาย” นี้ กฎหมายของแต่ละประเทศได้มีการกำหนดถึงฐานะและความสามารถของบุคคลไว้อย่างหลากหลาย อาทิ

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่กำหนดให้การลักทรัพย์ที่ผู้เสียหายมีอายุเกินกว่า 65 ปี ผู้กระทำความผิดนั้นต้องได้รับโทษหนักขึ้น ตามมาตรา 812.0145¹⁵⁴

¹⁵⁴ 812.0145 Theft from persons 65 years of age or older; reclassification of offenses.—

(1) A person who is convicted of theft of more than \$1,000 from a person 65 years of age or older shall be ordered by the sentencing judge to make restitution to the victim of such offense and to perform up to 500 hours of community service work. Restitution and community service work shall be in addition to any fine or sentence which may be imposed and shall not be in lieu thereof.

ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศสาธารณรัฐออสเตรเลีย ที่กำหนดให้ การลักทรัพย์โดยอาศัยโอกาสที่บุคคลอื่นไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทั้งในขณะเกิดอุบัติเหตุ และ เหตุอันตรายทั่วไป ผู้กระทำนั้นต้องได้รับโทษหนักขึ้น ตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 6

ประเภทที่ 5 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “ความสำคัญของตัวทรัพย์” เนื่องจากตัวทรัพย์ เป็นสิ่งที่มีมากมายหลายประเภท ทั้งประเภทที่มีมูลค่าทางการตลาดสูง ประเภทที่มีไว้ เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือเป็นทรัพย์ที่นำไปใช้แล้วก่อให้เกิดความเสียหายมากขึ้น ดังนั้น ในการกำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดฐานลักทรัพย์ที่ได้กระทำต่อทรัพย์ในแต่ละประเภท จึงต้องมีความหนักเบาที่แตกต่างกันไป เพื่อให้ได้สัดส่วนกับประเภท หรือชนิดของทรัพย์นั้น ตามแนวความคิดทางอาชญวิทยา และเพื่อเป็นการคุ้มครองทรัพย์เหล่านั้นให้ปลอดภัย จากการถูกโจรกรรม ซึ่งทรัพย์ที่ถูกกำหนดให้เป็นเหตุจรรยาจันทำให้ผู้กระทำความผิด ต้องรับโทษหนักขึ้น ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยนั้น มีด้วยกัน 3 ประเภท กล่าวคือ ทรัพย์ ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (10) ทรัพย์ของผู้มีอาชีพเกษตรกรรมซึ่งมีไว้สำหรับประกอบกิจกรรมหรือได้มาจากกิจกรรมตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 335 (12) และทรัพย์ที่มีความสำคัญทางศาสนา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ทวิ ซึ่งลักษณะของการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับ “ตัวทรัพย์” นี้ กฎหมายแต่ละ ประเทศได้มีการกำหนดและให้ความสำคัญต่อทรัพย์ในหลายประเภท อาทิ

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้มูลค่าของทรัพย์ที่ถูกโจรกรรม เป็นเหตุจรรยาจัน ประเภทหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น โดยแบ่งระดับมูลค่าทรัพย์สิน ออกเป็น 4 ชั้น กล่าวคือ

(2) Whenever a person is charged with committing theft from a person 65 years of age or older, when he or she knows or has reason to believe that the victim was 65 years of age or older, the offense for which the person is charged shall be reclassified as follows:

(a) If the funds, assets, or property involved in the theft from a person 65 years of age or older is valued at \$50,000 or more, the offender commits a felony of the first degree, punishable as provided in s. 775.082, s. 775.083, or s. 775.084.

(b) If the funds, assets, or property involved in the theft from a person 65 years of age or older is valued at \$10,000 or more, but less than \$50,000, the offender commits a felony of the second degree, punishable as provided in s. 775.082, s. 775.083, or s. 775.084.

(c) If the funds, assets, or property involved in the theft from a person 65 years of age or older is valued at \$300 or more, but less than \$10,000, the offender commits a felony of the third degree, punishable as provided in s. 775.082, s. 775.083, or s. 775.084.

1. ในทรัพย์สินที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 2,500 ดอลลาร์ ต้องรับผิดชอบในระดับที่หนึ่ง
2. ในทรัพย์สินที่มีมูลค่าในช่วงระหว่างไม่ต่ำกว่า 1,500 แต่ไม่เกิน 2,500 ดอลลาร์ ต้องรับผิดชอบในระดับที่สอง
3. ในทรัพย์สินที่มีมูลค่าในช่วงระหว่างไม่ต่ำกว่า 500 แต่ไม่เกิน 1,500 ดอลลาร์ ต้องรับผิดชอบในระดับที่สาม และ
4. ในทรัพย์สินที่มีมูลค่าในช่วงระหว่างไม่เกิน 500 ดอลลาร์ ต้องรับผิดชอบในระดับที่สี่

ตามมาตรา 13A-8-3 มาตรา 13A-8-4 มาตรา 13A-8-4.1 มาตรา 13A-8-5 นอกจากมูลค่าของทรัพย์สินที่เป็นตัวกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดแล้ว กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ยังได้มีการกำหนดให้การลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องได้รับโทษในระดับที่สอง โดยไม่ต้องคำนึงถึงมูลค่าของทรัพย์สินที่เป็นอาวุธปืนนั้นเลย ตามมาตรา 13A-8-4

ในประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี และประเทศสาธารณรัฐออสเตรีย ก็ได้มีการกำหนดให้การลักซึ่งทรัพย์สิน 4 ประเภท ตามที่จะกล่าวต่อไปนี้ ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 3 4 5 และ 7 อันได้แก่ ทรัพย์สินที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ ทรัพย์สินที่อุทิศให้หรือใช้ในการศาสนา หรือใช้เพื่อความเลื่อมใส ทางศาสนาจากคริสตจักรหรืออาคารหรือพื้นที่อื่นใด ที่ใช้สำหรับการปฏิบัติทางศาสนา ทรัพย์สินที่มีความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ หรือประวัติศาสตร์ หรือเพื่อการพัฒนาด้านเทคนิค และทรัพย์สินซึ่งเป็นอาวุธปืนที่ต้องมีใบอนุญาตตามกฎหมายอาวุธปืน ปืนกล ปืนกลมือ ปืนไรเฟิลอัตโนมัติหรือกึ่งอัตโนมัติ หรือยุทธโศปกรณ์ทางทหาร ที่มีการระเบิดภายใต้ความหมายของอาวุธสงคราม ตามกฎหมาย หรือวัตถุระเบิด

ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้ากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี และประเทศสาธารณรัฐออสเตรีย พบว่าประเทศเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ให้ความสำคัญต่อทรัพย์สินที่เป็นอาวุธปืนเป็นอย่างมาก ถึงขนาดนำมาบัญญัติไว้เป็นหนึ่งในเหตุจรรยาของความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ เนื่องจากการลักทรัพย์ประเภทดังกล่าว อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการนำไปใช้กระทำความผิดที่มีความรุนแรงอื่น ๆ ได้อีก โดยเฉพาะในเรื่องของการก่อการร้าย หรือการก่อวินาศกรรม ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามต่อคนในสังคม รวมถึงเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของประเทศอีกประการหนึ่งด้วย

4.2 วิเคราะห์ความเหมาะสมของเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายไทยกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน

จากการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และเปรียบเทียบเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายของไทยกับกฎหมายต่างประเทศ พบว่าตามประมวลกฎหมายของไทย ตั้งแต่มาตรา 335 - 336 ทวิ ได้มีการกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ไว้อย่างมากมาย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายในหลาย ๆ ประเทศกลับไม่พบการกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ไว้เป็นจำนวนมากเช่นเดียวกับกฎหมายของไทย ดังนั้น ในการศึกษาเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ในครั้งนี้ ผู้เขียนจึงขอนำเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายของไทยมาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์แต่ละเหตุตามที่ได้บัญญัติไว้ว่ายังคงมีความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาวการณ์ของสังคมไทยในปัจจุบันหรือไม่

(1) ลักทรัพย์ในเวลากลางคืน

ความมืดในช่วงเวลากลางคืนเป็นสัญญาณที่บ่งชี้ถึงความเสี่ยงและเพิ่มความหวาดกลัวต่อชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน และถือเป็นมูลเหตุจูงใจที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสตัดสินใจกระทำความผิดมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยความมืดเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิด โดยถือว่าเป็นช่วงเวลาพักผ่อน นอนหลับ อันทำให้เจ้าของทรัพย์สินขาดความสามารถในการดูแลทรัพย์สินของตนได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งความมืดยังคงเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการจดจำใบหน้าและการติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมาย ทั้งนี้ ช่วงระยะเวลาดังกล่าวยังถือเป็นเงื่อนไขที่กำหนดขึ้นตามบริบทและสภาพแวดล้อมของสังคมไทย โดยแท้ อันเนื่องมาจากระยะเวลาระหว่างกลางวันและกลางคืนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศตามฤดูกาลก็ตาม ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมในปัจจุบันของประเทศไทย ประกอบกับมาตรการป้องกันอาชญากรรม โดยสภาพแวดล้อมที่ยังคงมีพื้นที่จุดเสี่ยงหรือจุดอ่อนแอ อันเนื่องมาจากแสงไฟส่องสว่างไม่เพียงพอแล้ว ผู้เขียนจึงมีความเห็นพ้องด้วยว่าเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ในช่วงเวลากลางคืน ควรต้องมีอยู่ต่อไป เพื่อเป็นมาตรการป้องปรามและข่มขู่ผู้ที่คิดจะกระทำความผิด

(2) ลักทรัพย์ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกขภัยแรงแถไฟฟ้า หรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวภัยอันตรายใด ๆ

เหตุภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีผู้ใดต้องการให้เกิดขึ้น เพราะเหตุภัยพิบัตินั้นย่อมนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งต่อทรัพย์สิน และอาจรวมถึงการสูญเสียต่อชีวิต และร่างกายของบุคคล

อีกด้วย ทั้งเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติต่าง ๆ ความวุ่นวายและการตื่นตระหนกของผู้คนในบริเวณที่เกิดเหตุ ภัยพิบัติดังกล่าวย่อมเกิดขึ้นตามมาอย่างแน่แท้ อันส่งผลต่อความระมัดระวังในการปกป้องคุ้มครอง ทรัพย์สินที่ลดน้อยลง ซึ่งเป็น โอกาสอันดีในการกระทำความผิดสำเร็จได้โดยง่าย นอกจากนี้ การอาศัย โอกาสดังกล่าวในการกระทำความผิดยังถือว่าเป็นการกระทำที่ไร้ซึ่งศีลธรรมอย่างร้ายแรงต่อสังคม ของเกือบทุกประเทศทั่วโลก ดังจะเห็นได้จากการที่กฎหมายในหลายประเทศได้กำหนดให้การ กระทำความผิดโดยอาศัยช่วงระยะเวลาดังกล่าวนั้น ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษที่หนักขึ้นกว่าการ กระทำในช่วงเวลาปกติ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการป้องกันหรือยับยั้งมิให้เกิดเหตุ ภัยพิบัติต่าง ๆ ทั้งจากการกระทำของธรรมชาติที่ดีจากการกระทำของมนุษย์ทั้ง โดยจงใจและไม่จง ใจก็ดี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แสดงให้เห็นแล้วว่ามนุษย์ชาติไม่อาจควบคุม ป้องกันหรือยับยั้ง เหตุภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ และทำได้เพียงจำกัดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุดเท่าที่ จะสามารถกระทำได้ ย่อมแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่าเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวยังคงควรคงไว้ ให้มีอยู่ต่อไป

(3) ลักทรัพย์โดยทำอันตรายสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์สิน หรือโดยผ่าน สิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ

“สิ่งกีดกัน” ในที่นี้ต้องมีลักษณะเป็นสิ่งที่สามารถคุ้มครองบุคคลหรือคุ้มครอง การเอาทรัพย์สินไปได้ตามสมควร ซึ่งหมายถึง การที่ผู้กระทำจะต้องมีการทำอันตรายต่อสิ่งกีดกันหรือ ผ่านสิ่งกีดกันที่มีลักษณะเป็น “สถานที่หรือบริเวณ” ที่มีไว้คุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์สิน และ “ต้องเป็น สถานที่หรือบริเวณที่บุคคลสามารถผ่านเข้าไปได้” เช่น ห้องเก็บทรัพย์สิน โรงเก็บสินค้า ลักรถที่อยู่ใน คอกเก็บรถจักรยานยนต์¹⁵⁵ หรือผ่านรั้ว ลูกกรง ประตู หน้าต่างเข้าไป¹⁵⁶ เป็นต้น ซึ่งการกำหนดให้ การลักทรัพย์ในลักษณะนี้ เป็นเหตุการณ์ประการหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนัก ขึ้นนั้น เนื่องมาจากกฎหมายมีวัตถุประสงค์ที่จะมุ่งคุ้มครองเจตจำนงในการครอบครองทรัพย์สินของผู้เสียหายที่แสดงออกโดยชัดเจนถึงการคุ้มครองปกป้อง หรือดูแลทรัพย์สินนั้นเป็นกรณีพิเศษที่ นอกเหนือไปจากการดูแลรักษาในแบบธรรมดา โดยมีการเก็บรักษาในสถานที่หรือที่เก็บรักษา หรือ ใช้มาตรการอื่นใดในการเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นไว้เป็นพิเศษแล้ว ซึ่งการกระทำเพื่อป้องกันดังกล่าวนี้ นั้นส่งผลทำให้ผู้ที่กระทำความผิดต้องกระทำด้วยความยากลำบากกว่าเดิม เพราะจะต้องกระทำโดย ผ่านหรือทำอันตรายมาตรการที่เจ้าของใช้ในการดูแลทรัพย์สินที่ได้ทำเอาไว้เป็นพิเศษเพื่อการคุ้มครอง ทรัพย์สินนั้น แต่อย่างไรก็ตามการตีความเหตุการณ์ดังกล่าวยังคงมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่ กล่าวคือ หาก ข้อเท็จจริงปรากฏเพียงว่าเป็นการใช้กุญแจปลอม เพื่อไขเข้าไปเอาทรัพย์สินที่คุ้มครองนั้น ย่อมไม่ถือว่า

¹⁵⁵ คำพิพากษาฎีกาที่ 7007/2543

¹⁵⁶ คำพิพากษาฎีกาที่ 414/2533

เป็นการกระทำความผิดในลักษณะนี้ เนื่องจากการตีความที่ว่ากระทำความผิดในลักษณะนี้ จะต้องเป็นการทำอันตรายกับสิ่งกีดกันเท่านั้นซึ่งการใช้กุญแจปลอมที่เป็นส่วนหนึ่งของรถไขผ่านเข้าไปเอาทรัพย์สินนั้น มิใช่สิ่งกีดกันที่มีไว้เพื่อคุ้มครองตัวรถ แต่อย่างไร¹⁵⁷ ซึ่งผู้เขียนไม่เห็นพ้องด้วยกับการวินิจฉัยดังกล่าวอย่างยิ่ง เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการใช้กุญแจถือครองก็เพื่อความปลอดภัยในทรัพย์สินที่อยู่ภายในรถและเพื่อป้องกัน มิให้ผู้ใดเข้าไปในรถได้ ซึ่งหากมีการเข้าไปในรถคันดังกล่าวได้ อาจนำไปสู่การลักทรัพย์ทั้งที่อยู่ภายในรถและลักรถคันดังกล่าวไปได้โดยง่าย ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการตีความจึงควรมีการปรับแก้ไขเหตุการณ์ในลักษณะนี้ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

(4) ลักทรัพย์โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้าหรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

เหตุการณ์ในลักษณะนี้ เป็นการกำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากการกระทำที่มีหรือใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะเข้าถึงตัวทรัพย์สินที่มีการดูแลรักษาไว้หรือถูกเก็บอยู่ในสถานที่ใด ๆ ดังนั้นการกระทำใด ๆ ที่จะเข้าถึงทรัพย์สินนั้น จำต้องผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผู้เป็นเจ้าของได้จัดทำไว้ไม่ว่าจะเป็นการจงใจจัดทำขึ้นโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม จึงถือเป็นการกระทำที่มีความออกอาจต่อความมั่นใจของเจ้าของทรัพย์สิน ทั้งนี้ จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าพบว่าการกระทำความผิดในลักษณะนี้ไม่สามารถกระทำได้โดยลักษณะเดียว จำต้องอาศัยการกระทำในลักษณะอื่นร่วมด้วย เช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 2385/2534 วินิจฉัยว่า จำเลยเข้าไปในบ้านผู้เสียหายเพื่อจะลักทรัพย์ แต่ผู้เสียหายตื่นขึ้นมาพบจำเลยเสียก่อน จำเลยจึงทำการลักทรัพย์ไปไม่ตลอดการกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานพยายามลักทรัพย์ในเคหสถานเวลากลางคืน โดยเข้าทางช่องทางที่ได้ทำขึ้นโดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้า และเป็นการเข้าไปในเคหสถานในความครอบครองของผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควร

ซึ่งส่งผลทำให้ผู้ที่กระทำความผิดในลักษณะนี้ จะต้องได้รับโทษที่หนักขึ้นกว่าเหตุการณ์โดยทั่วไป เนื่องจากเข้าเงื่อนไขในวรรคสองของมาตรา 335 และไม่มีประเด็นปัญหาใดจากเหตุการณ์ในลักษณะนี้

(5) ลักทรัพย์โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้

ลักษณะของการกระทำความผิดนี้ เป็นการกระทำโดยใช้กลอุบายด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อหลอกลวงผู้เสียหายให้เกิดความเข้าใจผิด หรือเกิดความสำคัญผิดในรูปพรรณ สันฐานของ

¹⁵⁷ คำพิพากษาฎีกาที่ 2250/2515

บุคคล อันส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถกระทำได้โดยสะดวกขึ้นนอกจากการสำคัญผิดในตัวบุคคลของผู้เสียหายแล้ว ยังนำไปสู่ความยากในการระบุตัวตนและการติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย จึงทำให้มีโอกาสสูงขึ้นที่ผู้กระทำความผิดรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเหตุการณ์ในการกระทำความผิดลักษณะนี้มีความจำเป็นและยังคงควรมีอยู่ต่อไป

(6) ลักทรัพย์โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

เหตุการณ์ในความผิดฐานนี้ มีวัตถุประสงค์และเจตนาที่ใกล้เคียงกับลักษณะของการกระทำความผิดในวรรคก่อน กล่าวคือ เป็นการลักทรัพย์โดยใช้กลอุบายทั้งสิ้น เพียงแต่เป็นการกำหนดวิธีการที่เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลลัพธ์หรือวัตถุประสงค์ของการกระทำความผิดในลักษณะนี้ คือการอาศัยความเข้าใจผิดหรือความสำคัญผิดของผู้เสียหายเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการกระทำความผิดและทำให้มีโอกาสที่จะสำเร็จมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เมื่อการกระทำความผิดในสองลักษณะข้างต้นเป็นการใช้วิธีการหรือที่มีลักษณะใกล้เคียงกันผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าควรนำไปบัญญัติไว้ในข้อเดียวกันน่าจะเหมาะสมกว่า

(7) ลักทรัพย์โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

เหตุการณ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ในลักษณะนี้ เป็นเหตุการณ์ที่กำหนดโดยพิจารณาถึงความรุนแรงและความร้ายแรงของการกระทำความผิด เนื่องจากการมีอาวุธหรือมีผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น ถือเป็น การลดความเสี่ยงของตัวผู้กระทำความผิดเองและเป็นการเพิ่มโอกาสความสำเร็จและอาจนำไปสู่การกระทำความผิดที่หนักขึ้นหรือรุนแรงขึ้นได้ ดังนั้น กฎหมายในแต่ละประเทศจึงได้กำหนดให้การกระทำความผิดในลักษณะนี้เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น ดังนั้น เหตุการณ์ของการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวจึงควรมีอยู่ต่อไป

(8) ลักทรัพย์ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

การลักทรัพย์ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะนั้น ถือเป็นเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกือบทุกประเทศนำมากำหนดไว้ให้ผู้กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวจะต้องได้รับโทษหนักขึ้นกว่าการลักทรัพย์ธรรมดา เนื่องจากเป็นมาตรการเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในสังคม และถือเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศด้วยอีกประการหนึ่ง ดังนั้น เหตุการณ์ของการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวจึงควรมีอยู่ต่อไป

(9) ลักทรัพย์ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในขบวนยานสาธารณะ

การกำหนดเหตุฉกรรจ์ในลักษณะนี้ เป็นการกำหนดโดยอาศัยความพลุกพล่านของจำนวนประชากรในสถานที่นั้น ๆ เนื่องจากความพลุกพล่านดังกล่าวเป็นเหตุที่ทำให้ผู้เสียหายไม่อาจใช้ความระมัดระวังในการปกป้องดูแลทรัพย์ของตนได้อย่างเต็มที่ ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถกระทำความผิดสำเร็จมากยิ่งขึ้น อันนำไปสู่ความไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ที่รัฐมีหน้าที่ต้องดูแลและคุ้มครอง กฎหมายในแต่ละประเทศจึงได้กำหนดให้การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในสถานที่ที่มีผู้คนคับคั่งนั้นต้องได้รับโทษหนักขึ้น เพื่อเป็นการข่มขู่และก่อให้เกิดความเกรงกลัวและไม่กล้ากระทำความผิด ซึ่งเมื่อพิจารณาจากสภาพความจำเป็นและความต้องการในการใช้บริการระบบการขนส่งสาธารณะของประชาชนในสังคมไทยปัจจุบันพบว่ามีความต้องการที่จะใช้บริการที่สูงขึ้นอย่างมาก ผู้เขียนจึงมีความเห็นพ้องด้วยว่าเหตุฉกรรจ์ในลักษณะดังกล่าวควรมีอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการข่มขู่และก่อให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด รวมทั้งเพื่อเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในสังคมควบคู่กันไปด้วยอีกทางหนึ่ง

(10) ลักทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

การกำหนดให้การลักทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ประการหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากเหตุผลที่ว่าทรัพย์ประเภทนี้เป็นทรัพย์ที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และไร้ซึ่งมาตรการคุ้มครอง ป้องกัน หรือดูแลรักษาที่เพียงพอ จึงเป็นโอกาสที่ทำให้ทรัพย์ประเภทนี้ถูกลักได้โดยง่าย ดังนั้น กฎหมายจึงได้กำหนดให้การกระทำความผิดต่อทรัพย์ดังกล่าวต้องได้รับโทษหนักขึ้น เพื่อเป็นการข่มขู่มิให้ผู้ใดคิดจะกระทำความผิด ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงสภาพสังคมในปัจจุบันที่เริ่มเข้าสู่ระบบรัฐสวัสดิการมากขึ้น ผู้เขียนจึงเห็นพ้องด้วยว่าเหตุฉกรรจ์ในลักษณะดังกล่าวควรมีอยู่ต่อไป

(11) ลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์โดยอาศัยความสัมพันธ์บางอย่างที่มีขึ้นระหว่างตัวผู้เสียหายซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์กับตัวผู้กระทำความผิด ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่สังคมทุกสังคมไม่อาจยอมรับได้ เนื่องจากถือว่าเป็นการบั่นทอนความไว้เนื้อเชื่อใจของคนในสังคม และส่งผลต่อความรู้สึกสามัคคีของคนในชาติทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการอาศัยความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด สนับสนุน อาศัยความไว้วางใจหรือความเชื่อใจของผู้เสียหายที่มีต่อผู้กระทำความผิด ดังนั้น กฎหมายจึงได้ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยถือว่าการกระทำความผิด

ฐานลักทรัพย์โดยอาศัยโอกาสที่เกิดขึ้นจากความไว้เนื้อเชื่อใจเป็นเรื่องที่สังคมไม่อาจยอมรับได้และต้องดำเนินที่กระทำความผิดดังกล่าวให้สำนึกและไม่ให้ผู้ใดนำไปเป็นเยี่ยงอย่างได้ อันส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวต้องได้รับโทษหนักขึ้นกว่าการกระทำความผิดโดยปกติ ทั้งนี้การกำหนดเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์โดยเหตุที่เกี่ยวข้องกับฐานะของผู้เสียหายในต่างประเทศที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้านั้น มีประเด็นที่น่าสนใจอยู่ไม่น้อย กล่าวคือนอกเหนือไปจากความสัมพันธ์แบบนายจ้างลูกจ้างแล้ว ยังมีการให้ความสำคัญกับการฉกฉวยโอกาสของผู้กระทำความผิดที่เห็นความอ่อนแอของผู้เสียหายด้วย เช่น ความชราหรือความอ่อนเยาว์ ความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ หรือแม้กระทั่งบุคคลที่อยู่ในภาวะตั้งครรถ์ เป็นต้น โดยกฎหมายในบางประเทศได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดต่อบุคคลเหล่านี้ต้องได้รับโทษหนักขึ้นอีกด้วย ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นพ้องด้วยกับการคงไว้ซึ่งเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้างให้มีอยู่ต่อไป และควรเพิ่มเหตุแห่งความอ่อนแอของผู้เสียหายที่ผู้กระทำความผิดสามารถเห็นได้โดยประจักษ์ไว้เป็นเหตุฉกรรจ์อีกเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น

(12) ลักทรัพย์ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น

เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมือ อันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น ได้ถูกกำหนดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 เนื่องจากในขณะนั้น ได้มีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับ โค กระบือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของเกษตรกรเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เป็นผลทำให้เกษตรกรหลายรายทั่วประเทศได้รับความเดือดร้อนจากอาชญากรรมดังกล่าว ซึ่งเป็นการกำหนดเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ทั้งยังกำหนดให้การกระทำความผิดที่กระทำต่อ โค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมนั้น ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษที่สูงขึ้นกว่าการกระทำต่อบรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์ อันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น โดยในการกระทำความผิดทั้งสองลักษณะนี้ ได้มีแนววินิจฉัยและตีความของศาลฎีกาดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ 7942/2551 จำเลยกับพวก ร่วมกันลักทรัพย์เครื่องยนต์ ซึ่งติดตั้งอยู่บนรถไถนาอันเป็นเครื่องกลของผู้เสียหายที่มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมทำนาในเขตสถานในเวลากลางคืนโดยใช้ยานพาหนะ เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (1) (7) (8) (12) วรรคสาม ประกอบมาตรา 336 ทวิ, 83

ซึ่งผู้เขียนจึงมีความเห็นพ้องด้วยว่าควรคงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวไว้ให้มีอยู่ต่อไป เพื่อเป็นมาตรการป้องปรามและข่มขู่ผู้ที่คิดจะกระทำความผิด

(13) ลักทรัพย์ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา

เหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ได้ถูกกำหนดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2512 เนื่องจากในขณะนั้นได้มีการลอบลักเอาพระพุทธรูปอันล้ำค่า ซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนและมีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์ ตามวัดวาอารามและพิพิธภัณฑสถาน ไปเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลทำให้ประชาชนเศร้าสลดใจต่อการขาดหายไปของวัตถุซึ่งเป็นสิ่งที่เคารพบูชาในทางพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ยิ่งไปกว่านั้นในบางกรณีมีการกระทำที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายทารุณไร้ศีลธรรมอย่างหนัก เช่น ตัดเอาเศียรพระพุทธรูปไปคงเหลือแต่องค์พระ นับว่าเป็นการเสื่อมเสียแก่ชาติบ้านเมืองและเป็นผลเสียหายแก่พุทธศาสนา โดยไม่นึกถึงศาสนสมบัติของชาติ จึงได้กำหนดให้ผู้ที่กระทำการลักทรัพย์ประเภทนี้ ต้องได้รับโทษที่หนักขึ้นกว่าการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ต่อทรัพย์สินธรรมดาของส่วนบุคคล เพื่อป้องกันและรักษาไว้ซึ่งทรัพย์อันล้ำค่าของชาตินี้มิให้มีการลอบลักเอาไปต่างประเทศเสียหายก่อนที่จะสาบสูญไป ซึ่งเป็นการกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น โดยจากการศึกษาจากแนวคำพิพากษาพบว่าทรัพย์ที่อยู่ในความคุ้มครองของบทบัญญัติในมาตรานี้ จะต้องเป็นทรัพย์ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนาที่มีไว้เพื่อสักการบูชาของประชาชน หรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติเท่านั้น หากรวมถึงทรัพย์ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนาของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีไว้สำหรับสักการบูชาไม่จึงส่งผลทำให้บทบัญญัติในมาตรานี้ไม่อาจใช้บังคับกับกรณีที่มีการลักทรัพย์ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนาที่เป็นของปัจเจกบุคคลได้

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 1812/2527 ที่วินิจฉัยว่าพระพุทธรูปที่จำเลยลักไปหน้าตักกว้าง 5 นิ้ว ตั้งไว้ที่มุมโต๊ะบูชาในห้องของหอสวดมนต์ ถือไม่ได้ว่าเป็นทรัพย์อันเป็นที่สักการบูชาของประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ทวิ วรรคแรก แม้จำเลยจะลักพระพุทธรูปนี้ในวัดก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 335 ทวิ วรรคสอง

ซึ่งการกำหนดประเภทของทรัพย์ไว้เป็นการเฉพาะในลักษณะนี้ จะส่งผลทำให้การบังคับใช้และการตีความกฎหมายแคบเกินไปและไม่สามารถใช้บังคับได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริง ซึ่งผู้เขียนไม่เห็นพ้องด้วย และควรปรับแก้ไขเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ประเภทนี้ให้มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น โดยลดความเฉพาะเจาะจงของทรัพย์ที่มุ่งคุ้มครองลงให้เหลือเพียง “การลักเอาพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนาที่มีไว้เพื่อสักการบูชา” เพื่อให้กฎหมายสามารถใช้บังคับแก่กรณีที่เกิดขึ้นจริงตามสถานการณ์ของสังคมได้

4.3 วิเคราะห์ปัจจัยในการกำหนดให้การลักอวรุปเป็นเหตุจรรยาในความผิดฐานลักทรัพย์

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าการกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยนั้น ได้อาศัยแนวความคิดเรื่องปัจจัยในการกำหนดเหตุจรรยา มาเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่ใช้ประกอบการพิจารณากำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานต่าง ๆ นั้น จึงแสดงให้เห็นว่าแนวความคิดเรื่องปัจจัยในการกำหนดเหตุจรรยามีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการกำหนดเหตุจรรยาและความหนักเบาของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ดังนั้น การศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดเหตุจรรยาความผิดฐานลักอวรุป จึงต้องนำปัจจัยดังกล่าวมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญของการกำหนดให้เป็นเหตุจรรยาอันทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นด้วย ดังนี้

4.3.1 ปัจจัยในเรื่องของความชั่วร้ายภายในจิตใจของผู้กระทำความผิด

ปัจจัยเรื่องความชั่วร้ายภายในจิตใจนี้ เป็นปัจจัยที่คำนึงถึงจิตใจของผู้กระทำความผิด เป็นสำคัญ โดยหากผู้กระทำความผิดมีจิตใจที่ชั่วร้ายมากกว่าคนปกติแล้ว ผู้กระทำความผิดดังกล่าว จะต้องได้รับโทษหนักขึ้น ดังจะเห็นได้จากกรณีที่ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดว่าการกระทำในความผิดบางฐานต้องมีการกระทำอย่างไร จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า แม้การกระทำความผิดนั้น จะมีลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน แต่หากมีความชั่วร้ายภายในจิตใจที่แตกต่างกัน ก็ย่อมเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดรับโทษแตกต่างกันด้วย ซึ่งหลักการนี้ผู้เขียนเห็นว่าไม่สามารถนำมาใช้พิจารณากับการกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานลักอวรุปได้ เนื่องจากการกระทำที่เป็นการลักอวรุปนั้น ไม่อาจแสดงให้เห็นถึงความชั่วร้ายภายในจิตใจของผู้กระทำความผิดได้อย่างชัดเจนจนถึงขนาดว่าเป็นการกระทำที่มีความชั่วร้ายปะปนอยู่ด้วยภายในจิตใจของผู้กระทำความผิด

4.3.2 ปัจจัยในเรื่องของตัวผู้กระทำความผิด

ปัจจัยของตัวผู้กระทำความผิดที่พิจารณาจากตัวผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญนั้น สามารถแบ่งหลักเกณฑ์การพิจารณาได้เป็น 2 ประการ ดังนี้

1. พิจารณาจากบทบาทของผู้กระทำความผิด ในขณะที่กระทำความผิดว่ามีบทบาทที่สำคัญอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าหากอาศัยการพิจารณาบทบาทหน้าที่ของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญในการกำหนดให้การลักอวรุปเป็นเหตุจรรยาของความผิดฐานลักทรัพย์ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นนั้น ก็ย่อมสามารถกระทำได้ แต่อาจถูกจำกัดอยู่เพียงเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่ในการเฝ้าระวัง ควบคุม ดูแล อวรุปต่าง ๆ เท่านั้น โดยอาจหมายรวมถึงแค่เฉพาะเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการเฝ้าระวัง ห้องคลังแสงเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น และไม่อาจนำปัจจัยดังกล่าวนี้ ไปใช้กับบุคคลอื่นโดยทั่วไปที่ไม่ได้มีบทบาทหน้าที่ หรือความรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวัง ควบคุม และดูแล

อาวุธปืนได้ ผู้เขียนจึงเห็นว่าปัจจัยดังกล่าวนี้ยังไม่อาจครอบคลุมเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ในการกำหนดเหตุการณ์ในครั้งนี้ได้อย่างสมบูรณ์

2. พิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำความคิดว่ามีพฤติกรรมหรือลักษณะของการกระทำที่โหดร้ายทารุณมากกว่าปกติหรือไม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการลักอาวุธปืนนั้นไม่จำเป็นต้องอาศัยการกระทำที่ร้ายแรงหรือมีพฤติกรรมในลักษณะที่โหดร้ายทารุณมากกว่าการลักทรัพย์ปกติตามมาตรา 334 แต่ประการใด ฉะนั้น ปัจจัยในเรื่องของการกระทำที่มีความรุนแรงกว่าปกติจึงไม่สามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดความผิดฐานลักอาวุธปืนได้

4.3.3 ปัจจัยในเรื่องของกรรมของการกระทำความคิด

กรรมของการกระทำความคิดหรือวัตถุแห่งการกระทำความคิดที่ผู้กระทำความผิดมุ่งกระทำต่อที่เป็นตัวทรัพย์สิน อันเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าสามารถนำปัจจัยดังกล่าวมาประกอบการพิจารณากำหนดความผิดฐานลักอาวุธปืนได้โดยตรง ซึ่งเห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา 335 ที่กำหนดให้การลักทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือที่มีไว้เพื่อใช้สอยร่วมกันของประชาชนในสังคม เป็นพฤติการณ์หนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นที่จะคุ้มครองประชาชนในสังคมเพื่อให้สามารถใช้ทรัพย์สินสาธารณะนั้น ๆ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น กฎหมายจึงได้กำหนดเพิ่มโทษแก่ผู้ที่กระทำการลักทรัพย์ประเภทนี้ให้ต้องได้รับโทษที่สูงขึ้นกว่าการลักทรัพย์ปกติ หรือแม้กระทั่งการลักทรัพย์รูปหรือวัตถุในทางศาสนา ตามมาตรา 335 ทวิ ก็ถือเป็นการกำหนดโดยพิจารณาจากตัวทรัพย์สินที่สำคัญ โดยถือว่าเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชาติบ้านเมืองและต่อพุทธศาสนา รวมทั้งต่อความศรัทธาและความเชื่อมั่นทางจิตใจของประชาชนในประเทศ

ทั้งนี้ หากพิจารณาว่าการกำหนดเหตุการณ์นี้ เป็นการกำหนดสำหรับทรัพย์สินของทางราชการหรือที่มีไว้เพื่อบริการสาธารณะแต่เพียงอย่างเดียวก็หาใช่ไม่ เนื่องจากเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335 ยังได้มีการกำหนดประเภทของทรัพย์สินที่มุ่งคุ้มครองอันเป็นทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ และอยู่ในความครอบครองดูแลของประชาชนอีกประเภทหนึ่ง กล่าวคือ การลักทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่มีอาชีวะกรรมมีไว้สำหรับประกอบกิจการ ซึ่งเป็นการกำหนดเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินของประชาชนเป็นการเฉพาะอันเนื่องมาจากสถิติการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับโค กระบือ หรือเครื่องจักรที่มีอาชีวะกรรมมีไว้สำหรับประกอบกิจการที่สูงมากขึ้นในขณะนั้น จนสร้างปัญหาและความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนในวงกว้าง ดังนั้น เมื่อพิจารณาแล้วว่าอาวุธปืนเป็นทรัพย์สินที่ต้องมีการควบคุมเป็นพิเศษ ย่อมสามารถอาศัยปัจจัยดังกล่าวข้างต้นนี้ เป็นหนึ่งในเงื่อนไขของการกำหนดความผิดฐานลักอาวุธปืนได้ เนื่องจากอาวุธปืนเป็นทรัพย์สินพิเศษที่มีความอันตรายอย่างมาก และการลักอาวุธปืน

เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชญากรรมอื่น ๆ นั้นอาจมีความรุนแรงที่เพิ่มมากขึ้นจนถึงขนาดที่จะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชน รวมถึงผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศได้ อีกทางหนึ่งด้วย ผู้เขียนจึงเห็นว่าปัจจัยดังกล่าวนี้ เป็นปัจจัยที่มีความเหมาะสมอย่างมากต่อการนำมาพิจารณากำหนดโทษของผู้กระทำให้สูงขึ้น

4.3.4 ปัจจัยในเรื่องของเหตุจูงใจหรือจุดมุ่งหมายในการกระทำความผิด

ปัจจัยในเรื่องของเหตุจูงใจหรือจุดมุ่งหมายในการกระทำความผิด เป็นเรื่องทางจิตใจของผู้กระทำความผิด และเป็นมูลเหตุชักจูงใจ อันถือเป็นองค์ประกอบภายในของความผิด เช่น เพื่อเตรียมการในการที่จะกระทำความผิดฐานอื่น เพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดฐานอื่น เพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดฐานอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาจากความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้ เป็นต้น ซึ่งการพิจารณากำหนดความผิดฐานลักอาวุธปืนโดยอาศัยปัจจัยดังกล่าวนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าสามารถกระทำได้แก่ในบางกรณีเท่านั้น เนื่องจากจุดมุ่งหมายภายในจิตใจของผู้กระทำความผิด เป็นจุดที่ลึกที่สุดที่จะหยั่งถึงได้ และหาใช่ไม่มีความเป็นไปได้ที่ผู้กระทำความผิดจะกระทำการลักอาวุธปืน เพื่อเตรียมที่จะนำไปใช้ประกอบอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ที่มีความร้ายแรงหรือมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

4.3.5 ปัจจัยในเรื่องลักษณะของการกระทำความผิด

ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของการกระทำความผิดนั้น เป็นผลพวงมาจากการกระทำความผิดที่มีรูปแบบ หรือวิธีการที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันไป ซึ่งวิธีการที่แตกต่างกันเหล่านี้ อาจมีความรุนแรงหรือความร้ายแรงที่ต่างกัน¹⁵⁸ เช่น โดยบันดาลโทสะ โดยเตรียมการโดยไตร่ตรองไว้ก่อน โดยทรมาน หรือโดยกระทำอันเป็นการทารุณโหดร้าย เป็นต้น ดังนั้น การลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน จึงควรมีการกำหนดโทษให้มีความหนักเบาลดหลั่นกันไปด้วยตามความรุนแรงหรือความร้ายแรงของวิธีการหรือรูปแบบของการกระทำนั้น ๆ ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าวิธีการในการลักอาวุธปืนนั้น ไม่ได้มีความรุนแรงของวิธีการหรือรูปแบบที่แตกต่างจากการลักทรัพย์โดยปกติแต่อย่างใด จึงไม่อาจนำปัจจัยดังกล่าวนี้มาประกอบการพิจารณากำหนดความผิดฐานลักอาวุธปืนได้

4.3.6 ปัจจัยในเรื่องสถานที่ในการกระทำความผิด

ปัจจัยในเรื่องสถานที่ในการกระทำความผิด เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดให้หนักยิ่งขึ้น เนื่องจากในบางสถานที่เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญ

¹⁵⁸ ทวีพร คงแก้ว, *เพ็ญอ้าง เจริญธรรม* ที่ 50, หน้า 23-24

หรือกฎหมายต้องการให้สถานที่นั้นเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับประชาชน ซึ่งการลักอวูฐป็นไม่สามารถนำปัจจัยในเรื่องของสถานที่ในการกระทำความผิดมาปรับใช้ได้

4.3.7 ปัจจัยในเรื่องของโอกาสในการกระทำความผิด

ปัจจัยในเรื่องของโอกาสในการกระทำความผิดถือเป็นปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความสะดวกในการกระทำความผิด หรือโอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะกระทำความผิดสำเร็จ โดยอาศัยความไม่ระมัดระวัง หรือความตระหนกตกใจของผู้เสียหายเป็นสำคัญ โดยปัจจัยนี้ ผู้เขียนเห็นว่าไม่อาจนำมาปรับใช้กับการลักอวูฐป็นได้ เนื่องจากโอกาสในการกระทำความผิดสำเร็จสำหรับการลักทรัพย์ปกติและการลักอวูฐป็น ไม่ได้มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด

4.3.8 ปัจจัยในเรื่องของความผิดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ

ปัจจัยในเรื่องของความผิดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ นี้ มีแนวความคิดมาจากวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อการยับยั้ง หรือข่มขู่ อันเนื่องมาจากการลงโทษตามปกติธรรมดา นั้น ไม่สามารถบรรลุผลในการข่มขู่ ยับยั้งได้ เช่น ในกรณีที่เกิดการลักลอบตัดเศียรพระพุทธรูปขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนเป็นเหตุให้เกิดการแก้ไขอัตราโทษสำหรับความผิดฐานนี้ให้สูงขึ้นกว่าการลักทรัพย์ปกติธรรมดา รวมทั้งการกำหนดโทษที่สูงขึ้นสำหรับการลักทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่มีอาชัปกติกรรมมิไว้สำหรับประกอบกิจกรรม อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในขณะนั้น เป็นต้น ซึ่งวิธีในการบัญญัติแก้ไขเพิ่มอัตราโทษดังกล่าวนี้ ถือเป็นวิธีที่จะสามารถสร้างความเกรงกลัวต่อกฎหมายให้กับผู้ที่คิดจะกระทำความผิดซึ่งเห็นได้จากปริมาณของการกระทำความผิดฐานดังกล่าวที่ลดน้อยลงในเวลาต่อมาภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้

ซึ่งเมื่อนำปัจจัยดังกล่าวนี้มาพิจารณาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะแสดงให้เห็นว่าสาเหตุการตายที่ผิดธรรมชาติส่วนหนึ่ง เป็นผลมาจากการถูกยิงด้วยอาวุธปืน ซึ่งรูปแบบนั้นมีทั้งเอาอาวุธปืนไปยังผู้อื่น และเอาอาวุธปืนยิงตัวเอง และอาวุธปืนที่ใช้ในการก่อเหตุนี้มีที่มาจาก 2 ประเภท กล่าวคือ

1. แหล่งที่มาจากอาวุธปืนในระบบเช่นอาวุธปืนที่ใช้ในราชการทหารตำรวจ กรมการปกครองเจ้าหน้าที่ป่าไม้ และที่รัฐอนุญาตออกให้กับประชาชนเพื่อป้องกันทรัพย์สินที่เชื่อกันว่ามีฐานข้อมูลสามารถตรวจสอบความเป็นเจ้าของได้ และ

2. แหล่งที่มาจากอาวุธปืนนอกระบบ หรืออาวุธปืนเถื่อน เช่น อาวุธปืนไทยประดิษฐ์ (ปืนปากกา) ที่กลุ่มนักเรียนเอาไปยิงกัน หรือแม้กระทั่งอาวุธปืนในระบบที่ถูกขโมยหรือปล้นออกไปก็จะกลายเป็นอาวุธปืนนอกระบบทันที ดังในกรณีศึกษาเกี่ยวกับการปล้นอาวุธปืนจาก

คลังแสงภายในค่ายทหารไม่ว่าจะเป็นเหตุลักอาวุธปืน ภายในคลังแสงของกรมสรรพาวุธทหารบก จังหวัดลพบุรี เมื่อปี พ.ศ.2553

เหตุลักอาวุธปืน ภายในกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 427 หมู่ 8 ตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อปี พ.ศ.2558

เหตุลักอาวุธปืน ภายในคลังเก็บอาวุธของกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2562

และเหตุการณ์ลักอาวุธปืนอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปประกอบอาชญากรรม ในลักษณะอื่น ๆ ที่มีความร้ายแรงมากยิ่งขึ้นได้ เป็นต้น ซึ่งอาวุธปืนนอกระบบเหล่านี้ เป็นอาวุธปืนที่ไม่สามารถตรวจสอบหรือระบุความเป็นเจ้าของและผู้ใช้ได้

ในส่วนของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน ตามความในพระราชบัญญัติ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 ที่มีอยู่ในระบบตั้งแต่ ปี 2535 จนถึงปัจจุบัน ของกระทรวงมหาดไทย พบว่ามีการอนุญาตให้ตั้งร้านค้าอาวุธปืนและ เครื่องกระสุนปืน เป็นจำนวนทั้งสิ้นกว่า 500 ใบอนุญาต และมีการจำหน่ายกระสุนปืนประเภท กระสุนปืนลูกโคด เป็นจำนวนทั้งสิ้นกว่า 240,000 นัด กระสุนปืนลูกซอง เป็นจำนวนทั้งสิ้น กว่า 1,067,664 นัด ประกอบกับข้อมูลของการอนุญาตให้บุคคลครอบครองอาวุธปืนทั่วประเทศ มีจำนวนมากกว่า 10 ล้าน กระบอก คิดเป็นอัตราส่วนโดยประมาณ สำหรับประชากรไทยใน 8 คน จะมีปืน 1 กระบอก ซึ่งข้อมูลดังกล่าวยังไม่รวมถึงอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ใช้ในการทหาร รวมทั้งอาวุธปืน นอกระบบหรืออาวุธปืนเถื่อน ที่ไม่สามารถระบุที่มาผู้ครอบครองและจำนวนที่มีทั้งหมดได้ ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าปัจจัยดังกล่าวนี้ สามารถนำมาปรับใช้กับการพิจารณากำหนดความผิดฐานลักอาวุธปืน เพิ่มเติมได้อย่างมาก เพื่อวัตถุประสงค์ในคุ้มครองป้องกันความปลอดภัยของประชาชนในสังคม รวมทั้งเพื่อเป็นการรักษาความมั่นคงของประเทศด้วยอีกทางหนึ่ง

4.4 เหตุผลและความจำเป็นของการกำหนดเหตุจรรยาบรรณความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน

“อาวุธปืน” เป็นสิ่งที่มีอำนาจร้ายแรง และมีประสิทธิภาพในการทำอันตรายอันนำมาสู่ ความเสียหายทั้งต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการสร้างความหวาดกลัว แก่ประชาชนได้โดยง่าย หากผู้ครอบครองนำไปใช้ในทางที่มีขอบด้วยกฎหมาย จึงถือเป็นทรัพย์ ที่มีความพิเศษ และควรได้รับการคุ้มครองที่มากขึ้นยิ่งไปกว่าทรัพย์ปกติโดยทั่วไป เช่นเดียวกับการคุ้มครองทรัพย์บางประเภท เช่น ผลผลิตกัญชา พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมือของผู้มีอาชีพกสิกรรม พระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา เป็นต้น ซึ่งทรัพย์เหล่านี้ เมื่อมีการประทุษร้ายจะมีลักษณะ

ความเสียหายที่พิเศษกว่าทรัพย์สินทั่วไป กล่าวคือ ความเสียหายที่เกิดขึ้นนอกจากจะเป็นความเสียหายที่เกิดแก่เจ้าของทรัพย์สินนั้นแล้ว ยังจะส่งผลกระทบต่อผู้อื่นให้มีความรู้สึกเสียหายร่วมด้วย ซึ่งแตกต่างจากทรัพย์สินธรรมดาทั่วไป อันเนื่องมาจากประวัติความเป็นมาของคนในชาติที่ยังคงมีความรู้สึกและรับรู้ได้ว่าประเทศไทยนั้น เป็นประเทศกสิกรรม รวมทั้งศาสนาพุทธที่ถือเป็นศาสนาประจำชาติ ประกอบกับการปรกปรักรักษาทรัพย์สินพิเศษดังกล่าวที่ไม่สามารถกระทำได้เลยเช่นเดียวกับทรัพย์สินทั่วไป จึงทำให้มีความจำเป็นในการบัญญัติให้การลักทรัพย์ที่กระทำต่อทรัพย์สินพิเศษดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นเหตุจูงใจประการหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษที่สูงขึ้นกว่าการลักทรัพย์ปกติธรรมดาทั่วไป เพื่อให้มีผลเป็นการป้องกัน ป้องปรามมิให้ผู้ใดประทุษร้ายต่อทรัพย์สินที่มุ่งให้ความคุ้มครองเป็นพิเศษดังกล่าว โดย “อาวุธปืน” ก็เป็นทรัพย์สินที่มีลักษณะความเสียหายที่มีความพิเศษเช่นเดียวกัน เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการประดิษฐ์อาวุธปืนนั้น มิเพื่อใช้สำหรับการประหารชีวิตหรือทำลายล้างทรัพย์สินที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงกว่าอาวุธอื่น ๆ อาทิ มีด ดาบ หรือหอก เป็นต้น ดังนั้น เมื่ออาวุธปืนดังกล่าวได้อยู่ในความครอบครองของผู้ก่ออาชญากรรมแล้วย่อมเชื่อได้อย่างแน่แท้ว่ามีใช้การนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันหรือคุ้มครองสิทธิของตนโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่จะนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเพิ่มความเสียหายในการก่ออาชญากรรมอื่น ๆ ให้มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นจากการกระทำของตัวผู้ก่ออาชญากรรมเอง จึงส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้อื่นในความปลอดภัยทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินของตนเองที่อาจถูกประทุษร้ายเช่นเดียวกับทรัพย์สินบางประเภทตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั่นเอง นอกจากนี้ ความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายไทย ก็มีได้บัญญัติให้การลักอาวุธปืน เป็นฐานความผิดเฉพาะที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นจากการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินประเภทนี้ คงเป็นแต่เพียงการลักทรัพย์ปกติธรรมดาที่ผู้กระทำจะต้องรับโทษหนักขึ้นก็เนื่องจากการกระทำนั้นเข้าองค์ประกอบในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 335 เท่านั้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคมโดยรวมแล้ว เห็นได้ว่าบทลงโทษตามกฎหมายอาญาในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมเพียงพอต่อการยับยั้ง ช่มชู้ หรือป้องปรามการกระทำความผิดในลักษณะนี้ได้ จึงควรมีการบัญญัติเหตุจูงใจในความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน ไว้เป็นการเฉพาะเจาะจงอีกมาตราหนึ่ง

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่า “อาวูชป็น” นั้น ถือเป็นทรัพย์ที่มีความพิเศษและสมควรได้รับการควบคุมยิ่งไปกว่าทรัพย์ประเภทอื่นอย่างมาก อันเนื่องมาจากอาณาภาพหรือประสิทธิภาพในการทำลายล้างที่สูงมากในปัจจุบัน ซึ่งอาณาภาพหรือประสิทธิภาพของ “อาวูชป็น” เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดความเกรงกลัว และนำไปสู่ความสูญเสียหรือความเสียหายได้ในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ตลอดจนทรัพย์สิน ก็ล้วนแต่ได้รับผลกระทบจากการใช้ “อาวูชป็น” ทั้งสิ้น ดังนั้น รัฐควรพิจารณาปรับฐานะประมุขของประเทศ ซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบของประชาชนภายในประเทศ จึงควรให้ความสำคัญกับการควบคุมและคุ้มครองทรัพย์ประเภทนี้ยิ่งไปกว่าทรัพย์ปกติทั่วไป เช่นเดียวกับทรัพย์หลาย ๆ ประเภท อาทิ ทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือที่มีไว้เพื่อใช้สอยร่วมกันของประชาชนในสังคม ทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ตลอดจนทรัพย์ที่เป็น โศก ระเบิด เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่มีอาชัพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกิจกรรม ที่รัฐได้เคยมีการออกกฎหมายเพื่อควบคุม คุ้มครองและป้องกันการถูกลักขโมยไว้ ซึ่งเมื่อทรัพย์ที่กล่าวถึงเหล่านี้ ถูกประทุษร้ายจากผู้กระทำความผิด จะก่อให้เกิดลักษณะความเสียหายที่พิเศษกว่าทรัพย์ทั่วไป กล่าวคือ นอกจากจะสร้างความเสียหายต่อทรัพย์นั้น โดยตรงแล้ว การกระทำต่อทรัพย์ดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนคนหมู่มากในประเทศให้เกิดความรู้สึกเสียหายร่วมอยู่ด้วย อันเนื่องมาจากการรับรู้ที่ทรัพย์นั้นเป็นทรัพย์ประจำชาติและเป็นสิ่งที่ทุกคนในชาติต้องร่วมกันหวงแหนไว้ให้คนรุ่นหลังสืบต่อไป อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงลักษณะวิธีการใช้หรือวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของ “อาวูชป็น” โดยนำมาเปรียบเทียบกับทรัพย์ในประเภทที่รัฐให้การดูแล ควบคุม และคุ้มครองเป็นการพิเศษยิ่งไปกว่าทรัพย์ปกติทั่วไปนั้น จะแสดงให้เห็นว่า “อาวูชป็น” เป็นทรัพย์ที่มีความพิเศษยิ่งกว่า เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการประดิษฐ์และวิธีการนำไปใช้ของ “อาวูชป็น” มีไว้เพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการเดียวคือการสร้างความเสียหายหรือความเจ็บปวดให้แก่ผู้ที่ต้องเผชิญหน้ากับทรัพย์ประเภทนี้เท่านั้น ซึ่งหากผู้ครอบครองยังไม่ได้ใช้เพื่อการนั้น “อาวูชป็น” ก็ย่อมเป็นทรัพย์ที่ก่อให้เกิดความตระหนกตกใจแก่ผู้ที่พบเห็นได้ ซึ่งวัตถุประสงค์นี้เองที่ถือเป็นจุดแบ่งแยกความแตกต่างกับทรัพย์ประเภทอื่น ๆ

ได้อย่างชัดเจน ดังนั้น “อาวุธปืน” จึงไม่ส่งผลกระทบต่อเฉพาะความรู้สึกนึกคิดของประชาชนภายในประเทศเพียงอย่างเดียว แต่ยังส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในเนื้อตัว ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินของประชาชนภายในประเทศ อันอาจส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ไปถึงความเชื่อมั่นในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในระดับประเทศชาติของรัฐธรรมนูญปีใดในทางอ้อมอีกด้วย

จากการศึกษาเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ของประเทศไทยนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ในกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศนั้น พบว่ากฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศมีทั้งการกำหนดพฤติเหตุในบางลักษณะที่ความคล้ายคลึงกันและในบางลักษณะที่มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ซึ่งเป็นไปตามบริบทของสังคมและความเหมาะสมในการกำหนดเหตุการณ์ของประเทศไทยนั้น ๆ เช่น เหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุทางศาสนาที่มีแต่เฉพาะในกฎหมายไทยเท่านั้น และเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน ที่กฎหมายต่างประเทศมีการกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแต่กฎหมายไทยกลับไม่มีบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าว เป็นต้น นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับการลักอาวุธปืนตามกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบัน กลับไม่พบว่าได้มีการบัญญัติฐานความผิดนี้ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นการเฉพาะแต่ประการใด จึงส่งผลทำให้การกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว คงเป็นเพียงการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา 334 ที่มีบทลงโทษสูงสุดเพียงโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือหากมีพฤติการณ์อื่นประกอบด้วยเงื่อนไขในการเพิ่มโทษ ตามมาตรา 335 ก็มีบทลงโทษสูงสุดเพียงโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาทเท่านั้น ซึ่งอาจยังไม่เหมาะสมเพียงพอต่อวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่ต้องการข่มขู่ให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดอีก

ดังตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12873/2553 จำเลยทั้งสองและ จ. เป็นทหารเกณฑ์อยู่ในกองร้อย กองบังคับการ กรมทหารช่างที่ 21 ค่ายภาณุรังษี โดยจำเลยทั้งสองพักอยู่ชั้นที่ 2 ของอาคารกองร้อย ส่วนที่เป็นเรือนนอนของทหารใหม่ ซึ่งอยู่ติดกับห้องคลังอาวุธ จ. เป็นทหารเก่าพักอยู่เรือนนอนชั้นล่าง ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ 1 และที่ 2 เข้าเวรอยู่หน้าห้องคลังอาวุธ จ. ซึ่งอยู่ในระหว่างได้รับอนุญาตให้ลาหยุดไปเยี่ยมบ้าน ได้กลับเข้ามาในอาคารกองร้อย พบจำเลยที่ 3 จึงขอให้จำเลยที่ 3 ยกเก้าอี้เหล็กมาวางด้านข้างห้องคลังอาวุธ แล้วให้ จ. เขยิบบำจำเลยที่ 3 เพื่อเปิดฝ้าเพดานของเรือนนอนด้านที่ติดกับผนังห้องคลังอาวุธออก แล้วปีนเข้าไปในห้องคลังอาวุธ ใช้คีมตัดเหล็กตัดดาข่ายเหล็กที่สร้างครอบกรงเหล็กที่เก็บรักษาอาวุธปืน แล้วลักอาวุธปืนพกออโตเมติก 4 กระบอก ซองบรรจุกระสุนปืน 2 ซอง ของกรมทหารช่างที่ 21 กระทรวงกลาโหมผู้เสียหาย หลังจากนั้น จ. ปีนขึ้นฝ้าเพดานออกมาตามทางเดิมและกระโดดลงมาโดยมีจำเลยที่ 3

คอยรับ ส่วนจำเลยที่ 1 และที่ 2 เห็น จ. เข้าไปในเรือนนอนชั้นบนเป็นเวลานานและเห็นจำเลยที่ 3 ยกเก้าอี้เข้าไปด้วย อีกทั้งได้ยินเสียงดังผิดปกติ แต่ไม่ได้เข้าไปตรวจดู และเมื่อ จ. ออกจากเรือนนอนพร้อมอาวุธปืน 4 กระบอก จำเลยที่ 1 และที่ 2 ขอคูอาวุธปืน โดยจำเลยที่ 1 ขออาวุธปืนจาก จ. จำนวน 1 กระบอก พฤติการณ์ดังกล่าวเชื่อว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 ทราบว่า จ. เข้าไปลักอาวุธปืนในห้องคลังอาวุธ แต่ไม่ห้ามปราม ส่วนจำเลยที่ 3 ก็ให้ความช่วยเหลือโดยให้ จ. ปีนขึ้นไปบนเพดานเพื่อเข้าไปลักอาวุธปืน จึงรับฟังได้ว่า จำเลยทั้งสามรู้เห็นเป็นใจและให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ จ. ในขณะที่กระทำความผิดฐานลักทรัพย์

ทั้งนี้ จากการศึกษาค้นคว้าและเปรียบเทียบเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการลักอาวุธปืน ระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ ทั้งในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ซึ่งได้แก่ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและประเทศสาธารณรัฐออสเตรเลียโดยสรุปพบว่าในต่างประเทศได้มีการกำหนดให้การลักทรัพย์ที่เป็นอาวุธปืนเป็นพฤติกรรมที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นเนื่องจากทรัพย์ประเภทนี้เป็นสิ่งที่มีอุปาทานในการทำลายล้างสูง และมีความเสี่ยงสูงที่ทรัพย์ประเภทนี้จะถูกนำไปใช้เพื่อก่อให้เกิดความผิดฐานอื่นที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวที่ได้รับจากการศึกษาและเปรียบเทียบมาพิจารณาถึงความเหมาะสมในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน ประกอบกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ลักทรัพย์คลังแสงต่าง ๆ ในประเทศไทย จะเห็นได้ว่าการกำหนดให้การลักอาวุธปืน เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคมไทยในปัจจุบัน เนื่องมาจากอาวุธปืนนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการทำลายล้าง ซึ่งอุปาทานและความร้ายแรงโดยสภาพนั้น อาจนำไปสู่การคุกคามและความสูญเสียอันน่าปการ ทั้งต่อบุคคลทั่วไป ความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม หรือแม้กระทั่งความมั่นคงของประเทศได้ จึงถือเป็นทรัพย์ที่มีความพิเศษในตัวเองยิ่งไปกว่าทรัพย์ธรรมดา ดังนั้น การกำหนดมาตรการที่ใช้ในการคุ้มครองดูแล รักษาทรัพย์ประเภทนี้ จึงควรมีมาตรการที่เฉพาะเจาะจงเป็นพิเศษยิ่งไปกว่าการคุ้มครองทรัพย์ประเภทอื่น ๆ ดังนั้นคุณธรรมทางกฎหมายของเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ลักษณะนี้ จึงมิใช่การมุ่งคุ้มครองเพียงเฉพาะแต่“กรรมสิทธิ์และการครอบครอง” เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงความเชื่อมั่นและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนภายในประเทศ ตลอดจนภัยคุกคามต่าง ๆ อันอาจเกิดจากการใช้อาวุธนั้นทั้งต่อปัจเจกบุคคลและต่อสังคมโดยรวม ที่อาจส่งผลกระทบต่อกระเทือนเป็นลูกโซ่ไปจนถึงการรักษาความมั่นคงของประเทศชาติด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาถึงการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีเหตุฉกรรจ์ ในแต่ละครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงแก้ไขเพื่อลดปัญหาการลักทรัพย์ซึ่งเป็นศาสนสมบัติของประเทศ ในปี พ.ศ.2512 หรือแม้กระทั่งการปรับปรุงแก้ไขเพื่อลดปัญหาการลักทรัพย์เกี่ยวกับ โศ กระบือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ของเกษตรกร ในปี พ.ศ.2525 และ พ.ศ.2530 จะเห็นได้ว่าส่วนแล้วแต่เป็นการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อวัตถุประสงค์ 2 ประการ กล่าวคือ เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินบางประเภทให้มีความพิเศษมากยิ่งขึ้นไปกว่าทรัพย์สินปกติธรรมดาทั่วไป อีกทั้งยังเป็นการป้องกันและป้องปรามปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้นทั้งสิ้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของ “อาวุธปืน” ที่มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการนำไปใช้ในการประหารชีวิต ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อมไปโดยปริยาย กล่าวคือ นอกจากจะสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินนั้นโดยตรงในหลายรูปแบบแล้ว การกระทำต่อทรัพย์สินดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อกระเทือนต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในทางอ้อม อาทิ ความเกรงกลัว ความตื่นตระหนกตกใจ อีกด้วย ซึ่งผลกระทบต่าง ๆ เหล่านี้ หากส่งผลกระทบต่อเฉพาะในเรื่องของความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินของประชาชนแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้นไม่ แต่ยังส่งผลกระทบต่อจิตใจจนถึงความเชื่อมั่นและความมั่นคงของประเทศชาติด้วย ฉะนั้น เมื่ออาวุธปืนเป็นทรัพย์สินที่มีความอันตรายและอาจใช้ในการกระทำความผิดได้ทุกขณะ จึงเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง หากมีการบัญญัติให้กรณีการลักอาวุธปืนเป็นเหตุฉกรรจ์ที่มีความผิดเป็นการเฉพาะเจาะจงอีกบทบัญญัติหนึ่ง อันส่งผลทำให้ผู้ที่กระทำในลักษณะดังกล่าวต้องได้รับโทษหนักขึ้น เพื่อให้สมประสงค์ตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงที่ต้องการให้บทบัญญัตินี้ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำหรับการป้องกันและป้องปรามการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยการกำหนดเหตุฉกรรจ์ดังกล่าวนี้อาจส่งผลกระทบต่อระดับความรุนแรงของการประกอบอาชญากรรมอื่นที่น้อยลงด้วยไม่มากนักน้อย และต้องมีการกำหนดอัตราโทษที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความรุนแรง รวมทั้งสอดคล้องกับอัตราโทษตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยด้วย

ในการนี้ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะให้เพิ่มความผิดฐานลักอาวุธปืนเป็นบทเฉพาะไว้ในมาตรา 335 ตรี อีกบทหนึ่ง โดยเทียบเคียงอัตราโทษจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นบทหนักที่สุดของประมวลกฎหมายไทย รวมทั้งเพิ่มเงื่อนไขทางภาวะวิสัยที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นไว้ในวรรคที่สองของมาตราดังกล่าวด้วย ดังนี้

“มาตรา 335 ตรี ผู้ใดลักทรัพย์ซึ่งเป็นอาวุธปืนโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก ได้กระทำในสถานที่ราชการ หรือสถานที่อื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ไว้เพื่อปกป้อง คุ้มครอง ดูแลหรือรักษาอาวุธปืนโดยเฉพาะ ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท”

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1 : บทบัญญัติทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 10.

กรุงเทพมหานคร : พลสยาม พรินต์ติ้ง, 2551.

เกียรติศักดิ์ ตันติจริยาพันธ์. กฎหมายอาญาสำหรับนักรัฐศาสตร์ เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2560.

ขวัญธิดา สุวรรณบัตร. “เหตุการณ์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา : ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

คณพล จันทน์หอม. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม.

กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2559.

คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญาภาคความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2553.

คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 6 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2560.

จิตติ เจริญน้า. บันทึกทองท้ายฎีกาและชี้ขาดความเห็นแย้งในประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทประยูรวงศ์, 2533-2534.

จิตติ ดิงศภัทย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2529.

จิตติ ดิงศภัทย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3. พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร : เนติบัณฑิตยสภา, 2519.

จิตติ ดิงศภัทย์. งานวิชาการรำลึกศาสตราจารย์ จิตติ ดิงศภัทย์ ครั้งที่ 13 100 ปี ชาตกาล ศาสตราจารย์ จิตติ ดิงศภัทย์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : กองทุนศาสตราจารย์ จิตติ ดิงศภัทย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

ชนารัฐย์ กันประเสริฐ. “เหตุการณ์ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและกระทำอนาจารของประเทศไทย : ศึกษากรณีผู้เสียหายที่เป็นสตรีมีครรภ์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการทางร่างกายและผู้พิการทางจิตใจ.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

ชาย เสวิกุล. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.

- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. ประมวลกฎหมายอาญฉบับอ้างอิง. พิมพ์ครั้งที่ 15 แก้ไขเพิ่มเติม.
กรุงเทพมหานคร : วิญญชน, 2547.
- ทวีพร คงแก้ว. “เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต.
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- เทพรัตน์ พันธแพทย์. “ความผิดฐานลักทรัพย์ : ศึกษากรณีการลักทรัพย์น้าย้าง,” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2561.
- ไทยรัฐออนไลน์. “กรม.ไฟเขียว! กม.นิรโทษ! ผู้บ โมยอาววจนท.รัฐ.”
<https://www.thairath.co.th/content/94225>, 6 กรกฎาคม 2553.
- ไทยรัฐออนไลน์. โจรข โมยRPG จับได้แล้ว 2 กลือเป็นหนอน.
<https://www.thairath.co.th/content/113180>, 22 กันยายน 2553.
- ไทยรัฐออนไลน์. เหม! คนร้ายบุงคังคคลังอาววจ ตชด. ฉกปืน 10 กระบอก.
<https://www.thairath.co.th/content/501505>, 27 พฤษภาคม 2558.
- นรินทร์ ไทรพิค. “การรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการเพิ่มโทษกับเหตุฉกรรจ์ในคดีอาญา.”
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ประเทือง ธนียผล. อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2533.
- ประกาศน์ อวยชัย. ประมวลกฎหมายอาญา (เล่ม 4) มาตรา 1 ถึงมาตรา 398 พร้อมด้วยคำอธิบายและย่อข้อกฎหมายจากคำพิพากษาฎีกา ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 ถึง พ.ศ. 2544. กรุงเทพมหานคร : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, 2545.
- ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166. ประชุมหนังสือประกอบวิชาประวัติศาสตร์กฎหมายไทย เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.
- ปริญญา จิตรกรนทีกิจ. ความผิดฐานลักทรัพย์ รับของโจร ยกยอกทรัพย์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม, 2540.
- ปริญญา ชินะผา. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันยอมความได้ : ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ในลักษณะ 12 แห่งประมวลกฎหมายอาญา.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2550.
- พรชัย จันดี, รัชชัย ปิตะนีละบุตร และ อัสวิน วัฒนวิบูลย์. ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญวิทยา.
กรุงเทพมหานคร : บัคเน็ท, 2543.
- พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2502.

พิชัย ด้านพัฒนามงคล. “เหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต.

กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

ไพจิตร บุญญพันธุ์. คำอธิบายกฎหมายเฉพาะเรื่องประมวลกฎหมายอาญาลักทรัพย์โดยใช้อุบายมิได้ หรือไม่และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ข้อสันนิษฐานความผิดทางกฎหมาย.

กรุงเทพมหานคร: แสงทองการพิมพ์ 2517.

ร.แลงกาด์ ; ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, วิกัลย์ พงศ์พินิตานนท์, บรรณาธิการ. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

วิจิตร ลุฑิตานนท์. กฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์ 2507.

ศิริภัทร ธรรมเขต. “ความผิดฐานลักทรัพย์ : ศึกษากรณีการลักทรัพย์ไม่มีรูปร่าง.” วิทยานิพนธ์นิติ

ศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.

สัญญาชัย สัจจวานิช. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ และความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง. กรุงเทพมหานคร :

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2528.

สุนิจยา ภาลีสิน. “การกำหนดให้ความผิดฐานนื้อ โกงแรงงานเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน.”

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,

2557.

สุพัตรา เกตุแก้ว. การจัดประเภทความผิดอาญาแผ่นดินกับความผิดอันยอมความได้ : ศึกษากรณี

ความผิดฐานข่มขืนกับความผิดฐานลักทรัพย์.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต).

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2555.

สุรพงษ์ เอี่ยมแทน. “ความผิดอันยอมความได้กับความผิดอาญาแผ่นดิน (ศึกษาตามกฎหมายอาญา

สารบัญญัติ).” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย

ธุรกิจบัณฑิต, 2544.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. คำอธิบายความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา : ลักษณะ 12

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ มาตรา 334-มาตรา 366 และ ลักษณะ 8 ความผิดเกี่ยวกับการค้า

มาตรา 270 - มาตรา 275. พิมพ์ครั้งที่ 6 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน,

2559.

แสวง บุญเฉลิมวิภาส. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน,

2552.

- อนิวัตร บัวบาล. “การลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายและการลักทรัพย์โดยฉกฉวย : ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายอังกฤษ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน และไทย.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.
- อภิศักดิ์ คำดี. “การฉ้อ โกงประกันวินาศภัย : ศึกษากรณีการฉ้อ โกงประกันภัยรถยนต์โดยผู้เอาประกันภัย.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2549.
- อัจฉริยา ชูตินันท์. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2561.
- อาทิตย์ ชะอุ่ม. “ความผิดฐานลักทรัพย์ : ศึกษากรณีการลักทรัพย์โดยมีสิ่งกีดกั้นตามมาตรา 335(3).” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2561.
- อุไรวรรณ อุดมวัฒนกุล. “ความผิดฐานลักทรัพย์ : ศึกษากรณีการเอายานพาหนะของผู้อื่นไปโดยมิชอบ.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- Sanook Reporter. รวบ! ส.อ. หัวหน้าแก๊งค์ลักอาร์พีจี คลังแสงลพบุรี.
<https://www.sanook.com/news/968509/>, 23 กันยายน 2553.
- Wutt T. พบอีก! กระสุนปืนM16 กว่า5พันนัดทิ้งพงหญ้าลพบุรี. <https://news.mthai.com/general-news/88587.html>, 26 กันยายน 2553.

ภาษาต่างประเทศ

- California Grand Theft Firearm ("GTF") Penal Code 487(d)(2) PC. From
<https://www.shouselaw.com/grandtheft-firearm.html>
- Hunter, William A. Introduction to Roman Law. 9th ed. London : Sweet & Maxwell Ltd., 1955.
- LaFave, Wayne R. and Scott, Austin W. Criminal Law. 2nd ed. St. Paul Minn : West Publishing. 1986.
- Neumann, K. “Criminal Law” in Manual of German Law. 1st ed. Edited by Ernest J. cohn. 2 vols. London : Her Majesty’s Stationary office, 1952.
- Pekins, Rollin M. Criminal Law. 2nd ed. New York : The Foundation Press Inc. 1969.
- The Alabama Legislature - Code of Alabama 1975.

The Austria Criminal Code.

The Florida Senate - 2018 Florida Statutes. From

<https://www.flsenate.gov/Laws/Statutes/2018/Title46/#Title46>

The France Penal Code.

The German Criminal Code.

The Japan Penal Code.

The Penal Code and Subsidiary Legislation 2008.

THE PENAL CODE OF CALIFORNIA. From

<https://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codesTOCSelected.xhtml?tocCode=PEN&tocTitle=+Penal+Code+-+PEN>

The Romania Criminal Code.

The statutes of The Republic of Singapore - Penal Code (CHAPTER 224) : 2008. From

<https://sso.agc.gov.sg/Act/PC1871#pr441->

The Turkey Criminal Code.

U.S. Code

Weapons Act of 11 October 2002 (Federal Law Gazette I, p. 3970, 4592; 2003 I p. 1957), most recently amended by Article 2 of the Act of 4 March 2013 (Federal Law Gazette I, p. 362)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล

ประวัติการศึกษา

ฐิชา พงษ์ไพโร

พ.ศ.2556 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

หลักสูตรวิชาว่าความ

พ.ศ.2558 สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภานายความ

